

Vi skal lyse opp Europa

Slik skal Stavanger bli grønn hovedstad

Side 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 og 14

Prostitusjon i all åpenhet

I full offentlighet har 31 nigerianske prostituerte etablert sin egen geskjeft i parkeringsanlegget Posthallen. Målgruppe: Berusede menn på vei hjem. Rosenkilden ser nærmere på problemet.

Behov for politisk nyteknikning

Næringsforeningene i Bergen, Kristiansand, Oslo, Stavanger, Tromsø og Trondheim har gjennomført en spørreundersøkelse som viser behovet for politisk nyteknikning. Les analysen av som er skrevet av Dr. philos. Olav H.J. Christie.

Godt å jobbe hos TS-en

Tur til Mallorca for ansatte med ledsagere, skidag i Ålsheia eller fjellture. Hos TS-en strekker de seg langt for at de ansatte skal trives på jobb.

	42	Sjelden har en foredragsholder i Næringsforeningen fått publikum til å le så mye – mer eller mindre sammenhengende i over en time. Trond-Viggo Torgersen tok Kommunikasjonsdagen med storm, og mente menn har mest å lære når det gjelder kommunikasjon.	44	Prima Jæren skal være innovatøren i den regionale matsatsingen med Jæren som Norges "Provence", står det å lese på hjemmesiden. I 1999 overtok Anbjørn Øglend som eeneier, og han har utviklet konsernet videre mot nye høyder. Nå er de omsider medlem i Næringsforeningen.
46	Næringsforeningens Ressursgruppe for Sykkelløftet er etablert. Alene representerer ressursgruppens medlemmer bedrifter 30.000 ansatte i regionen. Nå fører de an i vårens store sykkeleventyr. Sykkelløftets ressursgruppe består av bedrifter og organisasjoner som har lyktes med å etablere jobbsykling.	50	Tålmodig og langsiktig arbeid gir resultater når norsk energiindustri knytter bånd med amerikansk romindustri. Å jobbe med å etablere FOU-avtaler med NASA er krevende og komplisert, og derfor er det etablert et brohode som skal kunne være et kontakt- og veiledningspunkt på norsk side.	

Rosenkilden følger redaktørplakaten. Ansvarlig redaktør: Jostein Soland. Redaktør: Harald Minge. I redaksjonen: Egil Hollund, Erik Lindboe, Egil Rugland, Frode Berge, Trude Refvem Hembre og Felix Laate. Utgivelse/produksjon/layout: Næringsforeningen i Stavanger-regionen. Telefon: 51 51 08 80. Telefaks: 51 51 08 81. E-post: post@stavanger-chamber.no. www.rosenkilden.no. Opplag: 14.000. Trykk: Kai Hansen Trykkeri AS. Fotografer: Hild Bjelland Vik, Eirik Anda/BITMAP. Årgang: 18. Redaksjonen avsluttet: 22. mars 2011.

INNHOOLD

LEDER: VENDEPUNKTET	3	- JEG KALLER DET GJERNE SMS-KJØTT!	44
KILDEN: OM PARKERING OG PROSTITUSJON	4	RESSURSGRUPPEN TRØR TIL	46
DEN TRISTE FILMEN OM STAVANGER	6	DEKKER BORDET FOR TV-SENDT MATGALLA	48
- JEG HAR JOBBET 30 ÅR I DENNE BRANSJEN, MEN DET HAR ALDRI VÆRT SÅ ILLE SOM NÅ	8	HOUSTON, WE CAN SEE AN OPPORTUNITY	50
AKSEPTERER IKKE UTVIKLINGEN	10	- UHYRE VIKTIG MED FORTSATT HØY OLJEAKTIVITET I NORGE	52
VIL HA MER POLITISPANING	14	REGIONALPLAN FOR LANDBRUK I ROGALAND	55
REISEN MOT FORNYBAR-EVENTYRET	16	KOMMUNEPLAN FOR SANDNES KOMMUNE	56
STAVANGER-REGIONENS GRØNNE HÅP	18	SAMLING AV MATFYLKET ROGALAND!	59
FORNYBARSATSING I NÆRINGSFORENINGEN	21	NÆRINGSFORENINGEN DELTAR I VM	61
DETTE MENER NÆRINGSLIVET	23	ENKLE GREP SOM FORBEDRER ENTREPRISEKONTRAKTER	62
BEDRIFTSUNDERSØKELSEN 2011	24	TALKSHOW DALANE	63
KREVER POLITISK NYTEKNING	28	LÆRTE Å HA DET GØY I SNØEN!	64
TS - ARBEIDSGLEDE PÅ TOPP	32	PARADOKS I RYFYLKE	65
FRA DEKAN TIL REKTOR	36	MINDRE SLØSING MED RÅMATERIALER I EU	67
TOMOGRAFI - NÅ OGSÅ I OLJEINDUSTRIEN	41	MARITIM NÆRING SEILER FORTSATT FRAM I ROGALAND	69
MEDLEMSBEDRIFTER FIKK DESIGNPRISER	42		
- MENN HAR MER Å LÆRE ENN KVINNER			

Vendepunktet

En strategi ser omsider ut til å utforme seg når det gjelder Stavanger-regionens framtid som ledende innen fornybar energi. Løsningen var kanskje så åpenbar at vi hadde problemer med å få øye på den. Og det beste av alt: Vi er allerede i gang med å industrialisere satsingen.

Regjeringen ønsker å posisjonere Norge som ledende innen grønn energi. Satsingen på grønne sertifikater er ett av elementene. Med denne drahjelpen er Stavanger-regionen med sin landbaserte vindmøllesatsing og vannkraftkompetanse i ferd med å etablere seg som den nasjonale motoren. Samtidig innebærer EUs fornybardirektiv en kraftig opptrapping av innsatsen for å øke produksjonen av ny fornybar energi – også hos våre viktigste handelspartnere. Neste skritt er derfor den internasjonale posisjonen. Den skal erobres på følgende måte: Lagring og eksport! I motsetning til atom-, kull- og vindkraft, kan vår vannkraft lagres i magasiner. Når strømhovet øker på kontinentet skal norsk vannkraft bidra til energiforsyningen gjennom et nytt kabelnettverk i Nordsjøbassenget. Og teknologien tillater dessuten at overskuddsvindkraft fra kontinentet kan kjøpes billig, og brukes til å pumpe vannet opp i vannmagasinene våre igjen. Konseptet har fått navnet "Europas grønne batteri".

Mange har hevdet at fornybartorget har gått, mens Rogaland sto igjen på perongen. En rekke av Næringsforeningens medlemsbedrifter har imidlertid jobbet med nye løsninger ut i fra et verdiskapningsperspektiv. Rogaland fylkeskommune har lagt fram en ambisiøs plan når det gjelder fornybar energi, og de viktigste aktørene har etablert organisasjonen Fornybar Stavanger, som nå går inn i et nært samarbeid med Næringsforeningen. Satsing på landbaserte vindmøller er i ferd med å bli en lønnsom gjøremål, og industrialiseringen er i full gang. Lyse og andre jobber intenst med nye eksportkabler i Nordsjøen, og vindparkene som bygges skal gi et betydelig antall arbeidsplasser og høy verdiskaping. For: En britisk studie som blir referert i dette nummeret av Rosenkilden, viser milliardfortjenesten som genereres i det

totale livsløpet til en landbasert vindpark. Det er ikke lenger slik at klimapolitikk og energipolitikk nødvendigvis er i konflikt. Dessuten er det viktig å understreke at vi i dag snakker om etableringen av en ny næring, og ikke en snarlig arvtaker etter det som fortsatt vil være regionens viktigste industri – nemlig olje- og gassindustrien. Når noen bruker Rogalands fornybarsatsing som argument for å trappe ned oljevirksomheten, skal vi være svært årvåkne. Kunsten er å forene rollen som petroleumsprodusent med målet om å være ledende på fornybar energi. Nettopp dette budskapet har en så viktig aktør som ONS

på tatt seg å forfekte. Kanskje ble det ikke slik likevel – som vi kanskje trodde – at det var olje- og gassnæringens innovasjonsevne som brakte oss i front i fornybarsatsingen. Likevel er vi overbevist om at disse aktørene vil utgjøre en viktig del av fornybarklyngen som nå etableres.

Stabilt klima, trygghet i forhold til naturkatastrofer og sikker tilgang til kraft vil sannsynligvis være et viktig konkurransefortrinn for framtiden. Når CERN ser seg om etter lokaler for datalagring i Norge, forhåpentligvis på Rennesøy, er det slike fortrinn de etterspør.

En ny industri er under oppseiling, og tilgang til kompetent arbeidskraft vil være en avgjørende faktor. Som den første skolen i landet har Dalane videregående skole i Egersund fått godkjent en utdanning av energioperatører for drift og vedlikehold

av vindmøller. De første fagarbeiderne vil være ferdig utdannet ved årsskiftet 2014-2015. Det er grunn til å la seg imponere av hvordan Dalane ved hjelp av entusiasme og samhandling har manøvrert seg inn i en posisjon som helt sentral aktør i fylkets fornybarsatsing. Vi gleder oss til fortsettelsen.

”Mange har hevdet at fornybartorget har gått, mens Rogaland sto igjen på perongen. En rekke av Næringsforeningens medlemsbedrifter har imidlertid jobbet med nye løsninger.

Om parkering og prostitusjon

Sentrumsutvikling i eldre byer handler om transformasjon.

Om hvordan gamle strukturer kan gis nytt liv. I Stavanger har transformasjonen vært påfallende. Havnen har flyttet, Torget har flyttet. Butikker og service har avviklet eller flyttet. Mange nye aktører er kommet til. Fokus er flyttet fra biler til horer og horekunder til stor underholdning for våre nasjonale medier: - Se mørkets gjerninger på kommunale videoer fra Det mørke fastland...

Rosenkildehuset er til stadighet å se i disse medieinnslagene. Næringsforeningen har fritt utsyn til Posten parkering. Parkeringshuset er i ferd med å endres fra å være en type P-Hus til en helt annen type P-Hus. Som ikke det var nok – trekkspillende tiggere trekker sine belger utenfor Rosenkildehusets møterom hver eneste dag. De utplasseres av en grå minibuss tidlig morgen og hentes inn igjen sen ettermiddag – uansett vær. Den som vil parkere i P-Huset, blir møtt av en underlig blanding av matos og urinstank. Syn, lyd og lukt forteller om en transformasjon som ikke akkurat har fremmet glede og trivsel i vårt regionale opplevelsessentrum.

PROSTITUSJON OG NÆRING

Næringslivet har gjennom årene terpet på behovet for tilgjengelighet og parkering i sentrum. "Fluepapirtesen" sier at folk trekker folk. I stedet er p-plassene blitt færre og dyrere uten at antall kollektivreisende har økt. For få år siden var Rosenkildehuset omgitt av en variert butikkflora med "Levende torsk i skiver" og "Skomakeren", Straen interiør, Gundersen på Torget, GardinTorget, fiskehandlerne Espedal og Vassøy, blomsterhandler Josefsen og Stokka gartneri – og en bank i nabohuset. Nå er disse flyttet eller borte for godt. Vi har fått serveringssteder der det er mulig. Ellers er det tomt ...

NÆRING OG POLITIKK

Stavanger rundt Vågen har vært gjennom en transformasjon. Men resultatene er blitt helt andre enn de som lå bak en ønsket utvikling. Nisjebutikkene forsvinner når "IKEA-butikkene" innenfor ulike bransjer kommer. Denne utviklingen bestemmer vi selv: vi går dit utvalget er størst og prisene lavest. Det er andre krav til fiskehandel og torgsalg – både fra selger og kjøper i dag enn før. Derfor fungerer ikke Fiskeutslaget som tenkt, heller ikke torget. Havnen har flyttet sine aktiviteter ut av Vågen. Derfor er ikke vandringene langs Den blå promenade like spennende som før.

Næringspolitikk er en vanskelig greie. Den utviklingen en ønsker, blir ikke som ønsket fordi næringslivet styres av innovasjon og nyskaping. Den gjør det best, som gjorde det ingen tenkte på. Mens vi i vår byutvikling søker å formidle og fange opp trender for så å gi dem vårt særpreg. Vi forventer en utvikling som ikke kommer. Slik kan vi få en Blå promenade nesten uten folk, et torg uten torghandlere og en Utenriksterminal uten båter.

Stavanger rundt Vågen er blitt en uteby. Liten aktivitet om dagen før trykk-kokeren settes på om kvelden. Da styres sentrum av skjenkereglene – der driverne synes å ha nok med sine muligheter og sine omsetningstall. Bare en håndfull av utelivsbedriftene er med på næringslivets organiserte arbeid. De andre er helt uinteressert så lenge de kan ta sine inntekter fra fellesskapet – kostnadsfritt ...

POLITIKK OG VEGRING

Vi er midt i et politisk minefelt. Der noen legger miner og andre trør på dem. Det er forbudt å kjøpe sex. Det synet støtter vi fullt og helt. Men skal det være en kjøper, må det jo være en selger. Det hele er en salig blanding av sex og synd, prostitusjon og pågåenhet, berusede mannfolk og bønn om medmenneskelighet. Selgerne rundt Rosenkildehuset omtales som nigerianske horer. De må jo være organisert – på en eller annen måte. Selv om det ikke er like synlig som minibussen som setter ut sine trekkspillere. Hvis det er fattigdommen som tvinger dem ut i prostitusjonen, må det være "noen" som henter disse hjelpeløse kvinnene med billetter til opphold i Stavanger? Hvor bor de?

Vi er maktesløse fordi vi ikke ønsker å krenke kvinner som alt er krenket. Av bakmenn som trekker i sine tråder. Å tro noe annet er naivt. Derfor må vi forby salg av sex på linje med kjøp av sex. Da først kan fellesskapet få tatt hallikene. Slik kan også Norge hjelpe nigerianske kvinner tilbake til eget land – til anstendighet i frihet. Det er langsiktighet og ikke noen nødhjelp...

VEGRING OG UTVIKLING

På dagtid er det nå tommere enn noen gang rundt Rosenkildehuset. Bortsett fra når cruisebåtene kommer og festivalene setter området i høygir. Alt forarbeidet er gjort for at området rundt Vågen skal kunne framstå som et trivelig sted – både på dagtid og kveldstid. Det handler om å ta noen politiske grep. Hvordan kan vi trekke folk til sentrum på dagtid? Og hvordan kan vi gjøre sentrum til et triveligere sted på kveldstid? La disse være tusenkronersspørsmålene til høstens valg ...

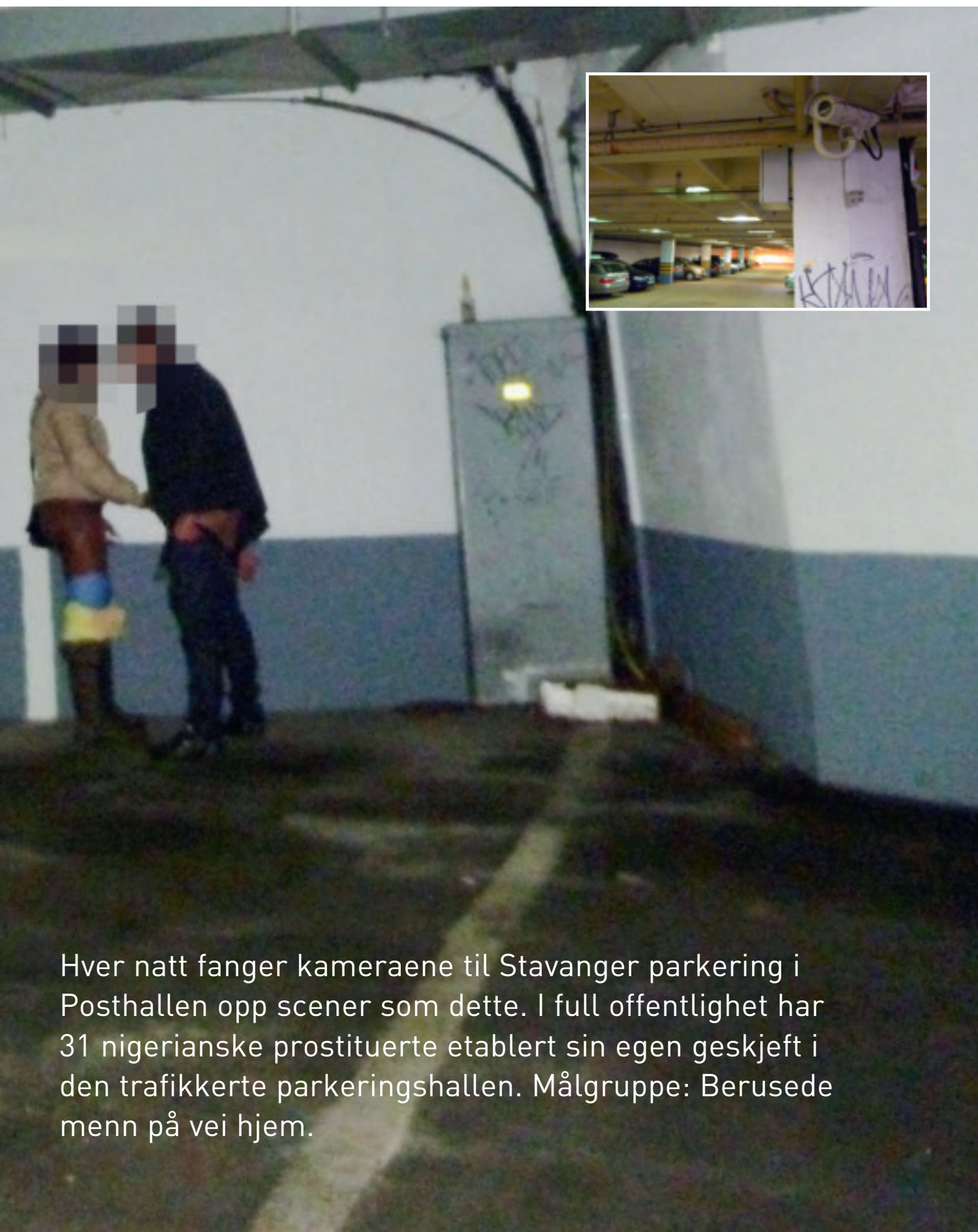
Den triste filmen om Stavanger

Posthallen er nærmest som et offentlig horehus å regne. Filmkameraene fanger opp scener som dette hver eneste helg. Aldri har det vært mer prostitusjon i Stavanger. (Foto: Stavanger Parkering)

Tekst:
Harald Minge
og Egil Hollund
Foto: Eirik Anda

Hver natt fanger kameraene til Stavanger parkering i Posthallen opp scener som dette. I full offentlighet har 31 nigerianske prostituerte etablert sin egen geskjeft i den trafikkerte parkeringshallen. Målgruppe: Berusede menn på vei hjem.

- Jeg har jobbet 30 år i denne bransjen, m

I realiteten har Stavanger fått et offentlig horehus, nærmest med faste åpningstider. Området rundt Rosenkildehuset kan betraktes som en slags resepsjon, hvor kundekontakten etableres og avtaler gjøres. At det ligger en tilgjengelig minibank der er ingen ulempe. Deretter bærer det inn i parkeringshuset hvor de ulike ønsker tilfredsstilles mellom de parkerte bilene.

Alle som ferdes i sentrum kan med egne øyne se at dette skjer. All aktivitet eksisterer dessuten på film. Kjøp av sex er som kjent forbudt. Likevel er dette en gjeskjeft som nærmest uforstyrret går sin gang i bygatene.

- Jeg har jobbet 30 år i denne bransjen, men det har aldri vært så ille som nå. For oss virker det som om økningen kom etter loven om forbud av sex-kjøp, uten at vi vet om det har noen sammenheng, sier Jens H. Brynie, avdelingsleder i Stavanger Parkering. Sammen med kollegene i parkeringsselskapet er han vitne til de utroligste scener. Filmkameraene fanger opp all den lyssky aktiviteten, og opptakene lagres i sju dager. Dersom det har vært et bilinnbrudd, går de ansatte gjennom filmene.

UBESKRIVELIG

- Det er vanskelig å beskrive hva vi egentlig ser. Dette parkeringshuset er en blanding av horehus og pissoir. De prostituerte vet jo at de blir overvåket, men det hemmer dem åpenbart ikke. Dette føles ikke bra, og det går dessuten på tryggheten løs for kundene våre, sier han, overrasket over at aktiviteten får fortsette.

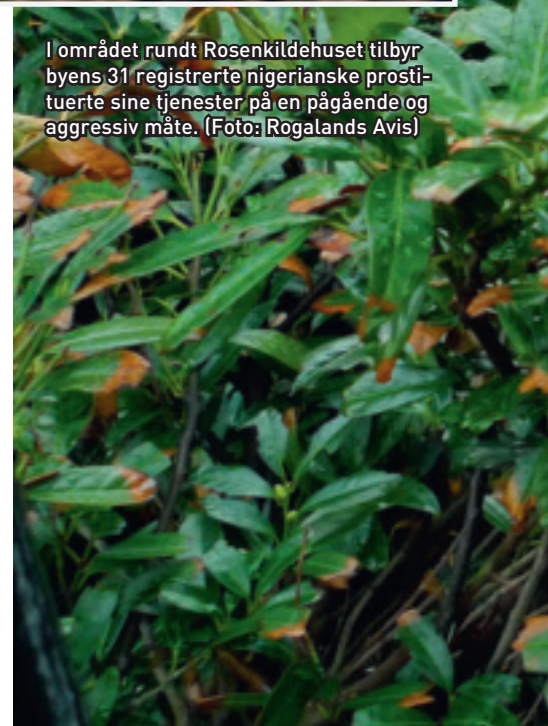
- Vi sitter jo med et betydelig materiale av den ulovlige aktiviteten, og er kanskje litt overrasket over at politiet ikke er interessert i filmopptakene. Sexkjøp er jo som kjent ulovlig, sier han. Det er for øvrig ikke mange dagene siden politiet etterlyste tips i forbindelse med prostitusjonen i byen i mediene.

UNGE SEXKJØPERE

Glem bildet du har i hodet av den typiske sexkjøperen, som du kanskje tror er den litt eldre mannen som lever et vanskelig liv. Både ifølge Brynie og Albertine-prosjektet er stadig flere unge menn blant kundene.

- Det overrasker oss stort at så mange unge kjøper sex. Det er ikke uvanlig at kundene er rundt 20-25 år. De fleste ser ut som om de er på vei hjem etter en natt på byen. De er som regel sterkt beruset, og veldig sjelden ser handlingen planlagt ut. De blir utsatt for et sterkt press fra pågående prostituerte, og nærmest leid inn i hallen – gjerne etter et besøk i minibanken. Selvsagt er de ansvarlige for sine egne handlinger fordi om de er beruset, men det er jo tragisk å se hvilken situa-

I området rundt Rosenkildehuset tilbyr byens 31 registrerte nigerianske prostituerte sine tjenester på en pågående og aggressiv måte. (Foto: Rogalands Avis)

sjon de kommer opp i, sier Brynie. Nå foretar han noen grep som han håper vil hjelpe.

- Vi stenger parkeringshusets to innganger ved Rosenkildehuset med porter som låses mellom midnatt og kl. 06.00. Dermed blir det bare mulig å komme seg inn i hallen fra toppen eller bunnen av hallen. Det begrenser mulighetene noe, sier han, og er overbevist at sextrafikken er organisert.

- Vi har registrert en person som ofte går igjen i parkeringshallen, og som vi mistenker for å være en slags hallik, sier han.

men det har aldri vært så ille som nå

ET FAST BYINNSLAG

De første nigerianske prostituerte kom til Stavanger i 2004. De etablerte seg først på Strandaen, før de trakk stadig nærmere sentrum. En periode så det ut til at fenomenet nærmest var borte, men etter 2008 har det for alvor blomstret opp igjen. Det har aldri vært så ille som nå. Loven som forbyr kjøp av sex har åpenbart ingen virkning. Da denne inntraff ble det spådd at mer av prostitusjonen ville foregå i det skjulte, men manglende inngripen av ordensmakten gjør at sexkjøperne føler seg helt trygge – selv i

kameraovervåkede områder. De prostituerte er så synlige og trafikken så til de grader offentlig, at Stavanger begynner å få et rykte som "horeby". Et klart tegn på at oljebyen nærmest er å betrakte som en frihavn for prostitusjon.

Konsekvensene for Stavangers befolkning, næringslivet og tilreisende er håndfaste. Bor du for eksempel i Gamle Stavanger og er på vei hjem fra sentrum, må du regne med å bli fotfulgt av aggressive prostituerte som tilbyr sine tjenester. Restauranter og utesteder forteller om prostituerte som står klar med sine

Avdelingsleder Jens H. Brynie i Stavanger Parkering har jobbet 30 år i bransjen, men sextrafikken har aldri vært så ille som nå. Parkeringshallen ved Posten er nærmest som et offentlig horehus å regne. (Foto: Egil Hollund)

tilbud når gjestene forlater restauranten. Kvinner med utenlandsk utseende blir trakassert, og får henvendelser fra mannlige sexkjøpere.

Hvilke konsekvenser får sextrafikken for Stavangers attraktivitet, og er et forbud mot salg av sex den eneste farbare veien? På de neste sidene behandler Rosenkilden dette temaet.

Vil ha bred mobilisering mot prostitusjon

Aksepterer ikke utviklingen

Både kommunen, politiet, Kirkens bymisjon og næringslivet i sentrum vil mobilisere for å slå tilbake tidenes prostitusjonsbølge i Stavanger.

- Vi vil ta initiativet til et samarbeid for å få bukt med problemet. Dette kommer vi til å løse sammen, sier Per A. Thorbjørnsen, leder i kommunalstyret for levekår i Stavanger kommune.

Rosenkilden inviterte Thorbjørnsen til en diskusjon om gateprostitusjonen i Stavanger, sammen med politimester i Rogaland, Hans Vik, Karl Jan Søyland, daglig leder i Stavanger Sentrum AS og Tove Guri Andersen, miljøarbeider i Kirkens Bymisjons Albertine-prosjekt. Sammen har de erfaringer med gateprostitusjonen i byen på ulikt vis, et miljø som nå helt domineres av utenlandske kvinner – hovedsakelig fra Nigeria.

For tilreisende, ikke minst internasjonale gjester i Stavanger, er inntrykket at åpenlys gateprostitusjon er noe vi aksepterer og godtar. Så er i aller høyeste grad ikke tilfelle, noe våre gjester i Rosenkildehuset understreker.

- Hvordan vil dere beskrive problemet med gateprostitusjon i Stavanger?

TOVE GURI ANDERSEN:

- Bare etter jul har vi registrert at situasjonen i byens prostitusjonsmiljø er blitt mer presset. Det har kommet flere jenter til, det er mer slåssing, de har egne plasser som de må betale for og situasjonen er generelt tøffere. De nigerianske prostituerte kom til byen første gang i 2004. Det toppet seg i 2008, mens vi nå kanskje er i ferd med å nå en ny topp. Så langt i år har vi registrert 31 nigerianske prostituerte, noe som er ganske mange i løpet av bare to måneder.

HANS VIK:

- Problemet med prostitusjon er blitt altfor stort til at vi kan akseptere situasjonen. Det er mye større enn hva som var tilfelle for noen år tilbake. Om det er større eller mindre enn i Oslo og Bergen er i og for seg ikke så veldig viktig for meg, men vi har et problem. Det er heller ikke bare i Stavanger, men også i

Sandnes har vi registrert tendenser. Det underliggende sosiale samfunnsproblemet handler selvsagt om situasjonen til de prostituerte selv, trafficking, trusler, krav til inntjening for den enkelte og at det er et marked for dette.

KARL JAN SØYLAND:

- På dagtid og for de som driver virksomhet på hverdager i ordinær arbeidstid, så er prostitusjon ikke noe problem. Varehandelen merker lite og ingenting til dette, og det er heller ikke noe stort samtaleemne. Derimot når vi snakker med dem som driver virksomhet på kveld- og nattestid, så er prostitusjonen begynt å bli ganske ubehagelig, vond og ekkel. Det er flere prostituerte enn før, de kommer tidligere og tidligere til byen hver kveld og de er mye mer pågående. Før var de bare til stede, nå er de aktivt oppsøkende for å finne kunder. Når de prostituerte kommer innom for å handle kaffe og så videre, blir de behandlet som kunder. Slik skal det for all del være. Likevel kommer kommentarene fra andre kunder og lager en oppmerksomhet rundt situasjonen som er ganske ubehagelig for mange av de som driver virksomhet i sentrum. Geografisk er problemene i stor grad knyttet til Torget og indre del av Vågen. Oppe på Arneageren er det ikke noe problem. Vi har heller ikke inntrykk av at det foregår mye aktivitet på utesteder.

PER A. THORBJØRNSEN:

- Vi nærmer oss det vi opplevde i Oslo for noen år tilbake, altså den ubehagelige situasjonen det var å gå langs Karl Johan og nesten bli overfalt av prostituerte. Det rapporteres om en pågåenhet i tilnærmingen som oppleves usedvanlig ubehagelig. Sentrumbildet har endret

seg på kveldstid. Det er nok også riktigere å si at vi har et problem med menneskehandel, som at vi har et prostitusjonsproblem. Det gir oss noen andre tilnærminger.

- Er det en aggressiv prostitusjon vi har i Stavanger og er problemet med gateprostitusjon større i Stavanger enn i andre norske byer?

TOVE GURI ANDERSEN:

- Stavanger og Oslo er nok de byene i Norge som har størst problemer med prostituerte akkurat nå. Men dette er noe som regulerer seg selv i forhold til markedet. Stavanger er en rik by med mange rike menn, og kanskje det er forklaringen på at vi gjerne sliter mer enn for eksempel Bergen. Kvinnene må ha tak i de pengene de skal ha tak i. Da blir presset deretter. Da blir det mer aggressivt og pågående når de er mange som opererer i samme område.

HANS VIK:

- Prostitusjonen i Stavanger er blitt et ordensproblem. Det er ikke slik vi vil ha det. Selv om det ikke er straffbart å selge sex, ønsker vi ikke den aktiviteten i det offentlige rom. Likevel, vi må ikke glemme å ha fokus på de som først og

fremst er ofrene – altså de prostituerte kvinnene.

- Er det slik at berusede menn blir prostitusjonskunder, uten at det er planlagt på forhånd, på grunn av den pågåenheten som utvises?

TOVE GURI ANDERSEN:

- Jeg tror at unge menn i slutten av tenårene, og som er påvirket av alkohol eller andre rusmidler, lettere kan kjøpe tilfældige seksuelle tjenester hvis de blir stoppet og spurt på vei hjem fra byen. Det kan jo kanskje være en av grunnene til at de prostituerte kvinnene har flyttet på seg fra Strandkaia til sentrumskjernen, hvor tilgjengeligheten er bedre også for dem. Vi ser at dette skjer, særlig i området ved parkeringshuset ved Posten. Det er feil å si at noen av de unge lures til å kjøpe sex, men de har kanskje ikke et bevisst nok forhold til at dette også dreier seg om menneskehandel. I så måte er holdningsskapende arbeid blant unge potensielle kjøpere et viktig virkemiddel.

PER A. THORBJØRNSEN:

- Det er en ekstremt dårlig unnskyldning å si at du ble lurt til å kjøpe sex. Men det er klart at der tilgjengeligheten er maksimal, blir også bruken større.

- Er det legitimt å jobbe for å gjøre gateprostitusjon mindre synlig i det offentlige rom?

HANS VIK:

- Dette er en av de problemstillingene vi som politi virkelig kjenner på. Spørsmålet er hvilken tilnærming som er den riktige. For meg er det ikke spørsmål om politisk korrekthet, men egentlig snakk om hvilke menneskesyn du har. For vår del, som forvalter ganske mye makt og myndighet – hvordan er det riktig å bruke politimyndighet overfor noe som egentlig er et sosialt problem? Ordenstilnærmingen er

Karl Jan Søyland, Hans Vik, Tove Guri Andersen og Per A. Thorbjørnsen er enige om at det prostitusjonsomfanget vi har i Stavanger sentrum per i dag, ikke er akseptabelt.

SEX, SYND OG PROSTITUSJON I OLJEBYEN

en måte å se det på. At dette er en renovasjonsproblem. Vi må få de prostituerte bort fra synet til "skikkelige folk". Ute av syn og ute av sinn, selv om problemet i seg selv ikke er løst. En slik tilnærming er ikke akseptabel for oss. Så kan vi se på det som et prostitusjonsproblem og fokusere på forbudet om kjøp av sex, det er forbudt å kjøpe sex og vi kan straffeforfølge det. Videre handler det om menneskehandel, grov og alvorlig grensekryssende kriminalitet. Sist handler det om å fjerne markedet, drive forebyggende holdningsarbeid, vurdere kameraovervåking og opplyste offentlige rom som gjør kjøp av sex vanskeligere. For vår del, så må vi forsøke å gjøre litt av alt. Den viktigste prioriteten er menneskehandel, og der har vi også nylig hatt saker for retten i Stavanger. Selvfølgelig må vi forfølge dem som kjøper, men det er ikke alltid veldig lett å bevise. Prostituerte som er aggressive og begår ordensforstyrrelser, må ta konsekvensen av det, bli bøtelagt og eventuelt bortvist fra landet. Det er et bredt register av virkemidler, men vi må

tenke mye gjennom hvilken grunnleggende tilnærming vi vil ha til prostitusjon.

KARL JAN SØYLAND:

- Vi i sentrum tenker heller ikke slik at dette bare er noe vi må få bort slik at vi slipper å se det, for all del ikke. Det er en gang slik at dette skjer, og det skjer i sentrum. Men noe må gjøres. Det er ikke slik vi vil ha det.

- Har forbudet mot å kjøpe sex - som trådte i kraft i 2009 - hjulpet, og er det fornuftig å også kriminalisere salg av sex?

HANS VIK:

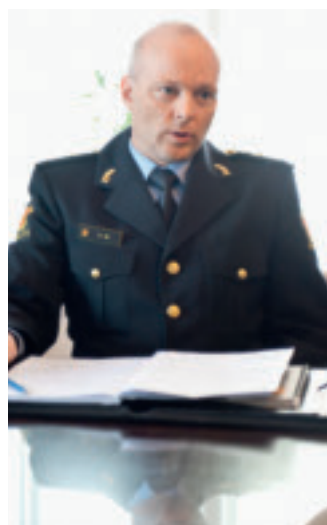
- Jeg har tro på at loven fungerer. Vi håndhever loven slik den er og har ikke noe syn på om den bør endres. Det er et politisk spørsmål. Likevel, hadde det vært straffbart å selge sex, og det er utlendinger som begår straffbare forhold, så kunne det dannet grunnlag for straff og utvisning fra landet. Juridisk teknisk, så hadde det vært et kurant red-

skap. Men er det slik vi vil ha det? Vi har ikke noe behov for en lovendring, og er komfortable med å håndheve loven som den er. Hvorvidt loven har redusert prostitusjonsproblemet, er vanskelig å vite med sikkerhet. Men den har i alle fall ikke vært med å øke problemet, selv om situasjonen i Stavanger er verre enn noen gang. Hadde vi ikke hatt loven, hadde det som skjer i byen nå vært redusert til et ordensproblem. Det hadde vært enda verre fordi vi da hadde mistet muligheten for å gå etter kjøperne.

TOVE GURI ANDERSEN:

- Vi har ingen norske prostituerte på gaten lenger. En viktig årsak til dette er legemiddelassistert rusbehandling, så de har ikke lenger det samme behovet for å få tak i penger. I tillegg ble nok også de norske presset bort fra gaten av de utenlandske. Treffpunktene har endret seg slik at mye foregår på mobil og data, og loven kan også ha hatt noe å si. Hadde det også blitt ulovlig å selge, er jeg overbevist om at vi hadde fått en forverring i

situasjonen for de prostituerte. Enda mer hadde foregått i det skjulte, med alt av hva det fører med seg.

PER A. THORBJØRNSEN:

- Prostitusjonsloven har i alle fall ikke gjort Albertine overflødig. Det var faktisk en diskusjon i forkant av kriminaliseringen om kommunen skulle slutte å finansiere Albertine-prosjektet. Takk og pris for at vi valgte å fortsette. Jeg tror problemene vi nå står overfor hadde vært mye større om det ikke hadde vært for dette tilbudet. Venstre var også i utgangspunktet imot loven. Vår holdning er at du ikke løser sosiale problemer med straffeloven. Det er godt mulig at de norske prostituerte har trukket bort fra gaten. Det betyr imidlertid ikke at de har sluttet å prostituere seg av den grunn. Hva som er konsekvensen av loven nå etter tre år, er for meg høyst uklart.

KARL JAN SØYLAND:

- Det er en logisk brist hos de fleste når det er lov å selge, men ikke lov å kjøpe. Logikken tilsier at det også burde vært forbudt å selge.

- Hva skal til for å stoppe utviklingen og redusere gateprostitusjonen i Stavanger?

KARL JAN SØYLAND:

- Det er på tide at vi gjør noe sammen. Vi gjorde det i forhold til voldtektsbølgen for noen år siden, og vi gjorde det i forhold til helgevolden i førjulstiden. Det fungerte begge gangene, og det tror jeg det vil gjøre dersom vi gjør en felles innsats denne gangen også. Voksne, synlig edru

folk i byen tror jeg i seg selv kan være med å legge en demper på aktiviteten. Det ligger også et ansvar på oss som er byens innbyggere. Det er ikke bare politiet og kommunen, men alle oss som er en del av denne byen må være med og ta ansvar. Tydelige konsekvenser og klare lover er også viktig.

HANS VIK:

- Vi skal selvsagt kunne ha fokus på ro og orden, men vi har også plikt på oss til å etterforske alvorlig kriminalitet. Det er der hovedfokus vårt bør og skal ligge. Vi må finne fram til hvem som trafikkerer disse kvinnene, finne bakmennene og årsakene til at de kommer hit. Vi har små virkemidler i forhold til å gjøre noe med markedet. Det er Stavanger politistasjon som har førstelinjeansvaret i forhold til Stavanger by. De gjør en veldig god jobb i forhold til å være ute og ta tak i slike problemstillinger. Mange parter samarbeider allerede godt. Men den delen som kanskje ikke har mobilisert i stort skala, er befolkningen generelt. Dersom vi ser for oss en situasjon der folk flest, virkelig folk flest, går ut på byen om kveldene. Tenk at det blir så mange damer og menn rundt som ikke kjøper sex, så vil markedet fortrenge seg naturlig.

TOVE GURI ANDERSEN:

- Jeg tror på opplysningskampanjer. Det er viktig å endre holdningene til folk i forhold til prostitusjon og kjøp av seksuelle tjenester.

PER A. THORBJØRNSEN:

- Det er et ganske utstrakt samarbeid mellom politiet, kommunen, Albertine og Stavanger Sentrum AS og andre aktører når akutte sosiale problemer dukker opp.

Det har vi gjort tidligere, og det synes jeg er naturlig at vi gjør denne gangen også. Det er viktig at politiet fortsatt prioriterer problemstillingen, ikke minst i forhold til menneskehandel. Et tilstedeværende politi som holder miljøet under oppsikt, er avgjørende. Jeg tror også at det når inn med holdningsskapende arbeid,

Karl Jan Søyland

som for eksempel når politimesteren tar avstand fra det å kjøpe sex, når politikerne gjør det og så videre. Det når inn hos noen når vi uttrykker ganske klart at prostitusjon representerer et forkvaklet menneskesyn når noen velger å kjøpe sex. Det verste vi gjør er å ikke snakke om det. Å ikke si at dette ikke er akseptabelt. På arbeidsplassene, i familien, i venneflokken må vi snakke om dette. Og selv om vi tar et initiativ nå, er det viktig å være proaktiv også i fortsettelsen. Prostitusjon er nok noe som vil ramme byen i bølger.

Gateprostitusjonen i Stavanger er utvilsomt satt på dagsordenen, både gjennom mediene, hos politiet, næringslivet, kommunen og forhåpentligvis blant folk flest. Det bør kunne gi resultater.

- Vi har lovene som skal til

Vil ha mer politispaning

Advokat Anne Kroken mener loverket er godt nok til å kunne få bukt med prostitusjonsproblemene i sentrum.

– Utfordringen er nok politi ute i gatene til å kunne håndheve lovene som eksisterer, sier Kroken.

Politiet mener det kan være utfordrende å bevise kjøp av sex. Mange har vanskeligheter med å forstå at det er ulovlig å kjøpe, men ikke ulovlig å prostituere seg – og kritiserer forbudet som ble innført i 2009 som en halv lov. Advokat Anne Kroken, som selv har bakgrunn både fra domstolen og politiet, mener vi har nok lover som det er.

– Når prostitusjonen foregår så åpenlyst som det nå tydeligvis gjør i Stavanger sentrum, har politiet god anledning til å slå ned på dette med utgangspunkt i det forbudet vi har mot å kjøpe sex. En av hovedinnvendingene mot forbudet var at politiet ikke ville ha ressurser til å håndheve dette. Dette har vist seg å være riktig, og for å få gateprostitusjonen bort fra byen må politiet få ressurser til gjøre en slik jobb. Det er viktig at vi minner oss selv om at de prostituerte driver virksomheten sin lovlig, men at det er når handelen skjer at politiet kan være der for å slå ned på det, sier Kroken.

I forlengelsen av dette kan det, ifølge Kroken, diskuteres om vi egentlig ønsker mer og mer politi i gatene. Likevel, hun er klar på at politiets stadige tilstedeværelse og engasjement i seg selv vil kunne være nok til å legge en kraftig demper på miljøet – ikke minst i forhold til kundene. Politispaning er, ifølge Kroken, den aller enkleste og mest effektive måten å gjøre det på.

– Det skal ikke mye til for å skjønne at det er mer spaning som skal til, påpeker Kroken, og minner om at siden ansvarlige myndigheter ønsket et lovforbud, må

det også bevilges nok penger til å håndheve loven.

IKKE HVA SOM HELST

Som allerede nevnt, det er kjøp av sex som er forbudt i Norge. Også her i Stavanger blir menn jevnlig bøtlagt for dette. Salg av sex er altså lovlig, men det betyr ikke at det ikke er grenser for hva de prostituerte kvinnene kan tillate seg. De som er plagsomme, går ut over det som er akseptabel oppførsel, trenger seg på og gjerne tar fysisk tak i forbi-passerende, kan etter Krokens mening bli straffet for ordensforstyrrelse, blant annet i tråd med straffelovens paragraf 350 og politilovens paragraf 8.

– I enkelte tilfeller, der en prostituert er aktivt pågående og lager oppstyr omkring dette, vil politiet kunne ha adgang til å gripe inn. Men dette vil ikke kunne ramme dem som står rolig og fredelig og tilbyr seksuelle tjenester. Det er snakk om dem som opptrer svært pågående og dermed virker skremmende for noen, understreker Kroken.

Justisdepartementet er også i ferd med å vurdere om straffelovens paragraf 140 kan benyttes i forhold til prostitusjon. Denne paragrafen sier at personer som oppfordrer til en straffbar handling, under gitte forutsetninger kan straffes for dette.

– Ordlyden her er i utgangspunktet slik at den kan brukes til å ramme de prostituerte, som altså oppfordrer til kjøp av sex som nå er straffbart. Jeg tror imidlertid det kan bli vanskelig å bruke denne

Advokat Anne Kroken mener at prostituerte som er for pågående i sin salgsvirksomhet, i noen tilfeller vil kunne straffes for ordensforstyrrelse.

bestemmelsen, i og med at lovgiver så tydelig har signalisert at salg av sex ikke er ulovlig, sier Kroken.

TA HOREKUNDENE OG BAKMENNENE

Midt i debatten om hvordan vi skal få bukt med gateprostitusjonen i byen, advarer Kroken imidlertid mot et for sterkt fokus på de prostituerte selv – som hun mener i de aller fleste tilfeller er drevet av sosial nød. Det er horekundene og bakmennene Kroken vil ramme.

– Jeg er uenig med dem som bare ønsker å fjerne de prostituerte fra gatene med utgangspunkt i at de forsøpler byen vår. Stavanger ønsker å framstå som en internasjonal storby på en rekke felt, og da er gateprostitusjon en av de mindre positive sidene av dette. Skal vi fjerne denne aktiviteten, må vår motivasjon først og fremst være at det er negativt for de kvinnene som driver med det. Er gateprostitusjonen et utslag av organisert kriminalitet i tillegg, er det nok en viktig grunn til å få det bort, sier hun.

Hun minner i den forbindelse også om bakgrunnen for lovforbudet som kom for to år siden; samfunnet skulle hjelpe de prostituerte. Gjør vi det også ulovlig å selge sex, er det de prostituerte som først og fremst vil rammes. Det var ikke lovgivers intensjon.

Kor har DU tenkt deg hen?

Det lønner seg å ha en plan. Enten du trenger trykksaker eller nettsider, bistår vi deg med kommunikasjonsrådgivning og design.

Ikke nøl med å ta kontakt med oss for en slående og kostnadseffektiv løsning.

Vi forsterker budskapet!

Telefon 965 18 000 | post@impressmedia.no | impressmedia.no

impress
DESIGN | TRYKK | WEB

STAVANGER 10.-15. MAI 2011

mai : jazz

Mai = Store
opplevelser
for kunder og
ansatte!

10. MAI: **John Scofield med Vince Mendoza og Stavanger Symfoniorkester** • **AmigoTom** feat. **Eva Bjerga Haugen og Tor Yttredal** >>> 11. MAI: **Madeleine Peyroux** • **Dissing sings Armstrong** • **Candi Staton** • **Motif** >>> 12. MAI: **Harold López-Nussa trio feat. David Sanchez** • **Silje Nergaard trio** • **Powell/Vespestad/Young** • **Kitchen Orchestra med Nagato og Suzuki** • **Joseph "Zigaboo" Modeliste med venner** >>> 13. MAI: **Manu Katché Quartet** • **Ketil Bjørnstad Remembrance** • **Watcha Klan** • **Sylvie Courvoisier & Mark Feldman duo** • **Stian Carstensen solo** • **Hilde Marie Kjersem** >>> 14. MAI: **Charlie Haden Quartet West** • **Afro Celt Sound System** • **Zu** • **Team Hegdal** • **Blå Trå** >>> 15. MAI: **Rolf Lislevand og Bjergsted jazzensemble**

Følg med på www.maijazz.no for flere artistslipp!

Billetter i salg nå! www.billettsservice.no eller tlf 51 53 70

Stavanger Aftenblad

Reisen mot fornybar-

Natt til torsdag 24. mars! Sea Cargo-båten legger til kai i Egersund. Om bord ligger elementene til en av de 26 vindmøllene som skal utgjøre Norges største vindpark. Nesten umiddelbart startet reisen videre mot Høg-Jæren

De enorme armene til vindmøllene i energiparken på Høg-Jæren fraktes inn med store vogntog via Egersund. Her kommer Norges største satsing på fornybar energi.
Foto: Dalane Tidende

-eventyret

der vindparken skal etableres. Store trailere går så i skytteltrafikk på ruten fra Eigerøy til Krossmoen og videre til Bue og Høg-Jæren. En foreløpig månelanding for energiregionen.

Stavanger-regionens grønne

Nøtten om energiregionens framtid kan omsider være knekt. Det snakkes nå om et "sputnik moment" – et vendepunkt. Stavanger-regionen kan komme til å ta en helt sentral posisjon i europeisk sammenheng når det gjelder fornybar energi, men kanskje ikke akkurat slik vi tenkte det for noen år siden.

Tekst: Harald Minge

Foto: Eirik Anda/BITMAP

Bare timer før den historiske hendelsen på Eigerøy kai, kvelden 23. februar, går debatten på Oljemuseet i Stavanger. Næringsforeningen og Fornybar Stavanger har samarbeidet om et møte med tittelen "Sputnik moment – visjon for Rogaland", og 90 deltakere følger nøye med på foredragene og den påfølgende debatten mellom Stavangers to ordfører-kandidater.

Miniseminaret var betegnende for den utviklingen diskusjonen om fornybar kraft har tatt, spesielt i løpet av det siste året. Kort kan den oppsummeres slik: Fokuset på miljøvern og aggresjonen mot fossilt brennstoff er tonet ned. Nå heises satsingen på fornybar fram som en ordinær næringspolitisk satsing med et stort inntekstpotensial, forretningsmodeller materialiserer seg og satsingsområdene spisses. Rogaland fylkeskommune har laget Norges første plan for utbygging av vindkraft, og vil i gang med storproduksjon. Miljøvernminister Erik Solhøy har utnevnt Rogaland som et foregangsfylke og mener andre regioner bør følge opp.

FORNYBARPOSISJONEN

For: Hvordan skal Stavanger-regionen ta en posisjon som senter for fornybar energi? Det spørsmålet har blitt stilt ofte de siste årene, men nå ser det ut til at noen kan være i stand til å besvare det. De som til nå har forsøkt seg ut på glattisen har som regel vist til Stavanger-regionens kompetanse på oljeteknologi, og tatt for gitt at denne kunne anvendes i utviklingen av fornybar teknologi. Iris-forsker Martin Gjelsvik har vært blant dem som ved flere anledninger har vist til at denne tankegangen er feil, at vi er for sent ute fordi de store aktørene i dette markedet allerede er etablert. Flere

andre har pekt på at olje- og gassbransjen rett og slett ikke er egnet til å være lokomotiv for fornybarsatsingen.

HAR SETT LYSE(T)

Med dette som bakteppe i en periode som var preget av famling og nærmest drømmerier, kan regionen ha sett lyset. Rett og slett ved å finne ut hvilke forutsetninger og konkurransefortrinn vi har. Stikkordet er lagring. Dette landet har naturgitte forutsetninger i forhold til de fleste andre land i Europa som gjør at vår egen vannkraft, i motsetning til atomkraft, kullkraft og vindkraft, kan lagres i magasiner i perioder med energioverskudd på kontinentet. Når strømbehovet øker på kontinentet skal norsk vannkraft bidra til energiforsyningen. Situasjonen er at vindkraft ikke kan lagres, men må forbrukes når vindforholdene er gode. I slike perioder kan Norge kjøpe billig vindkraft, som igjen kan bidra til økt vannkraftproduksjon fordi den kraften kan brukes til å pumpe vannet opp i magasinene igjen. Konseptet har fått navnet "Europas grønne batteri". Så var vi kanskje ikke akterutseilt likevel?

- VI LIGGER DER VI LIGGER

- Vi ligger der vi ligger, og vi har kraft!

Lyse-sjef Eimund Nygaard var en av foredragsholderne på Oljemuseet, og oppsummerte forretningsideen på en svært enkel måte. Fra sydspissen av Norge er det kort kabelvei over Nordsjøbassenget og fornybar kraft er vi gode på. Men en ting mangler. For å få til et felles europeisk kraftmarked må infrastrukturen på plass. Det betyr at et omfattende kabelnett må etableres i Nordsjøbassenget med forbindelser til de viktigste nasjonene som er Tyskland, Skottland, Nederland og Danmark. Kablene er god butikk, og sammen med Agder Energi, sveitsiske EGL og Statnett jobber Lyse knallhardt med å få til en ny kabel til Tyskland. Parallelt jobber

Statnett alene med en egen kabel, hvilket egentlig betyr at et kappløp uten like er under oppseiling.

TRE DIMENSJONER FRA BRUSSEL

For Pål Jacob Jacobsen ved Stavanger-regionens kontor i Brussel har denne saken opptatt mye tid. Det handler altså om et kabelnett med mer overføringskapasitet mellom landene slik at fornybar vannkraft fra Norge kommer til EU-landene.

- Tiden er inne for å løfte denne saken opp på den regionale agendaen. Det er i dag allerede kabler og offshore vindkraft i Nordsjøen. Nye kabler og parker kommer til. Det store spørsmålet blir om man velger å gjøre dette støtvis og fragmentert, eller optimalisert i et stort prosjekt som ivaretar helheten, sier han, og viser til tre dimensjoner i dette arbeidet:

- 1) Energiutveksling
- 2) Markedsmuligheter for innovasjon innenfor marin energi (flytende vindmøller)
- 3) Markedsmuligheter og jobber for offshorenæringen som kan bli med å bygge NSG på samme måte som de har bygget gassnettverket i Nordsjøen

håp

32 vindmøller er under bygging på Høg-Jæren.

Slik kan det bli, ifølge Brage W. Johansen i IRIS. Vår nye energivirkelighet er her.

- Statkraft, Statnett og norske myndigheter er fortsatt bare opptatt av den første dimensjonen. Nå må vi kjempe for å få de to andre dimensjonene opp på den nor-

ske agendaen. Vårt samarbeid med skotske myndigheter og andre regioner rundt Nordsjøen er i denne sammenheng veldig viktig, sier han.

De store hindrene på veien er ifølge Jacobsen følgende:

- Spørsmålet er om landene har evne

til å samarbeide, og om det er finansieringsvilje. Det er også knyttet spørsmål til lønnsomheten for offshore vind: Gassindustrien (inkl. Statoil og Gazprom) har lenge kjempet for mer gass som løsningen, og mye kan tyde på at de vinner fram – på bekostning av olje og kull, men også fornybar, sier Jacobsen, som nå endelig ser at det blir handlet.

- Norske myndigheter har vært veldig sene med å se mulighetene her. Dette er mye mer visjonært og har større effekt enn den mye omtalte "månelandingen" – om den blir noe av i det hele tatt. Nå har omsider nordsjølandene underskrevet en avtale, og Statnett og Statkraft har åpnet kontor i Brussel og snakker omsider høyt om NSG og det grønne batteriet.

VINDMØLLENE BLOMSTRER

Vindmøllene er i ferd med å prege regionen vår. Mølla ved Jæren folkehøgskole på Klepp og Statoils flytende «Hywind» mølle utenfor Utsira er allerede på plass. Statoils Hywindmølle er i nøyaktig samme størrelse som de 32 møllene som nå er under bygging i vindparken på Høg-Jæren, og som blir levert av Siemens. Her snakker vi om det sørlige Norges første storskala vindpark og landets nest største vindmølleprosjekt med en produksjon som årlig tilsvarer totalbehovet for energi til hver tredje husholdning i Stavanger kommune. Prosjektutviklingsselskapet er Norsk Vind Energi as, i partnerskap med Eurus energi som majoritetsseier og Norsk Vind pro og EWZ. Flere vindparker er under planlegging, blant annet i Bjerkeim, Moi og Dalane.

Tilbake til salen på seminaret i Oljemuseet. Lyse-sjef Eimund Nygaard helte litt lurt i bageren da han stilte spørsmål ved behovet for en opptrapping av vindkraftproduksjon, med tanke på det han mener er en usikker internasjonal etterspørsel. I tillegg nærmest gravla han satsingen på offshore vind, som han mener blir for lite lønnsomt. Nygaard er ikke alene om sin tankegang når det gjelder offshore vind. Den nye olje- og energiministeren levner heller ikke vindmøller til havs de store mulighetene. Noe av det første han påpekte etter tiltredelsen var det meningsløse i å investere milliardbeløp på å bygge vindparker i havet, når det er langt billigere å bygge dem på land. Nygaard og Lyse er mest fokusert på forretningsideen med lagring av kraft for et Europa som trenger jevn tilgang, også i perioder hvor det er vindstille.

VENDEPUNKTET FOR ENERGIREGIONEN

Grønn energi er en opplagt forretningsmulighet, parallelt med oljen. Den er dessuten mer langsiktig, og med store ringvirkninger, sier Brage W. Johansen, direktør for strategi og forretningsutvikling ved IRIS.

Den store debatten i øyeblikket er om havvind vil bli lønnsomt.

DEFINITIVT ET MARKED

Rune Hersvik i Fornybar Stavanger påpeker behovet for at regionen nå samles om en strategi på det fornybare.

- Det er nødvendig for at vi skal få etablert det grønne batteriet og eksportgriden i nærheten av vår egen banehalvdel.

Da må vi kommunisere det samme budskapet. Det hersker ingen tvil om at det er behov for den grønne energien og at det er et betalingsdyktig marked – både hjemme og ute. Nå har vi muligheten til å sikre at nettopp vår region får en nøkkelrolle som dynamo og spydspiss i utviklingen av denne viktige grønne næringen, sier Hersvik, og viser til de naturgitte fortrinnene.

- Vi er sammen med Agderfylkene i sør nær eksportmarkedet, og omkranset av land som trenger stabil leveranse av ren energi for å nå sine fornybarmål. Det er dessuten bred enighet om at mer fornybar energi er viktig, både til stegvis konvertering fra fossilt til mer forny-

bart forbruk i Norge og i de europeiske landene rundt oss frem mot 2020, og til elektrifisering av sokkelen og bilparken. Dessuten har vi Norges og EUs konkrete klimamål å ta hensyn til. Som storeeksportør av olje og gass, og de siste to år også nettoimportør av betydelige mengder kullkraft-basert elektrisitet fra Europa, har denne regionen et spesielt ansvar for å bidra, sier Hersvik som understreker at det er kombinasjonen av en bevisst satsing på en betydelig energieffektivisering i alle sektorer kombinert med økt fornybarproduksjon og eksportkabler som er løsningen fra denne nye grønne næringen. Dette vil også bidra til å sikre nye fremtidige lønnsomme arbeidsplasser for våre barn og unge basert på en energiressurs som er fornybar i en region som har de beste forutsetninger for å lykkes.

GYLLENT TIÅR

Oljepris, investeringsprognoser for norsk sokkel og den globale usikkerheten gjør at Vestlandet og Norge sannsynligvis går inn i et økonomisk gyllent tiår for olje- og gassvirksomhet. Det mener direktør for strategi- og forretningsutvikling, Brage W. Johansen ved IRIS, som likevel ser store forretningsmuligheter for den grønne energien.

- Det er viktig at vi ikke blir olje-blinde, men har flere tanker i hodet på samme tid: Rogaland har gode muligheter for å utvikle mer grønn energi, grønn kompetanse og grønn industri i fylket. Det er en opplagt forretningsmulighet, parallelt med oljen. Den er dessuten mer langsiktig, og med store ringvirkninger, sier han.

Johansen ber oss huske at Rogaland allerede er et fornybar energi-fylke med Europas største energilagre i form av vannreservoar, og med flere tusen som jobber med fornybar energi.

- Det er ikke slik at Rogaland skal starte med fornybar, fylket vil øke satsingen fra en allerede god posisjon. Økt satsing på grønn energi i Rogaland er en betydelig forretningsmulighet overfor Europa og Verden når det gjelder eksport av energi og teknologi. Mulighetene for å tiltrekke ny virksomhet til fylket som er interessert i billig og sikker kraft, varme og kjøling er store. Katastrofen i Japan minner oss dessuten på at det vil være etterspørsel etter sikre områder som kan levere mye energi. Det er ikke uten grunn av CERN ser mot Norge for å finne sikre lokaler for datalagring. Å forbedre lokalt miljø ved å innføre mer elektrisk transport i byene harmonerer dessuten godt med miljømålene vi har satt oss, sier Brage W. Johansen, som mener det vil bli stor etterspørsel etter grønn energi framover.

- Noen sier at vi har nok energi i fylket. Det er bedriftsøkonomer som sier dette. Samfunnet Rogaland får aldri nok grønn energi så lenge vi kan lagre den, eksportere den og bruke den på å tiltrekke og utvikle nye industrielle foretak. Dette handler om sivilisasjonsutvikling, som uten unntak har vært knyttet til forbedret og mer energibruk. De som sier at vi har nok energi eller at vi ikke trenger utvikle nye energikilder og -bruk, ville nok vært fornøyd med dampmaskinen, sier IRIS-forskeren.

Johansen mener at Rogaland, med vennefylker i nord og sør, har en mulighet til å bli en del av EUs grønne batteri.

- Det krever spesielt at vannkraft, landbasert vindkraft og kabelinfrastruktur koordineres. Men Europa venter ikke på lille Norge, vi må vise initiativ selv, påpeker han.

EVENTYRET I DALANE

Om få år kan Dalane og Sør-Rogaland være det området i Norge som har størst konsentrasjon av vindmøller. Dalanerådet – den politiske sammenslutningen av dalanekommunene, har satt seg som mål at det skal produseres minimum 2 TWh ny fornybar energi (i hovedsak vindkraft) per år i Dalane innen 2020. Per i dag produseres 0,2 TWh/år fornybar energi i regionen, mens potensialet – gjennom eksisterende konsesjonssøknader er hele 3,7 TWh/år – tilsvarende årsforbruket til ca. 150.000 husstander. Til sammenligning: I 2009 ble det produsert 1 TWh vindkraft i Norge.

Per i dag er det gitt konsesjon for 554

MW installert effekt vindkraft i Bjerkreim/Hå, tilsvarende en årsproduksjon på ca. 1,6 TWh/år. Ved bruk av 2,3 MW vindmøller betyr det installasjon og drift av 240 vindmøller. I tillegg kommer flere vindparker som er konsesjonssøkt i Eigersund og Sokndal kommune.

Prosjektleder Frank Emil Moen forteller at av konsesjonene som er tildelt, er det foreløpig Høg-Jæren med 74 MW (32 vindmøller) som er gitt rettskraftig konsesjon. NVE har lovet sluttbehandling av klagesakene innen utgangen av inneværende år. Dette, i kombinasjon med inntreden av grønne sertifikater, råder grunnen for en storstilt næringsvirksomhet rundt utbygging og drift av vindkraft i den sørligste delen av Rogaland fra og med 2012.

300 ÅRSVERK OG MILLIARDGEVINST

- For å illustrere hva dette innebærer av næringsvirksomhet, kan vi ta utgangspunkt i en av de omsøkte vindparkene, Egersund Vindpark i heiene øst for Egersund sentrum. I denne parken skal det installeres 110 MW, med en forventet årsproduksjon på ca. 0,3 TWh, tilsvarende elektrisitetsforbruket til 45.000 mennesker. Det forventes en investering i denne parken på ca 1,6 milliarder kroner. I anleggsfasen genereres et sted mellom 250-300 årsverk, mens det i driftsfasen forventes åtte direkte årsverk og et tilsvarende antall indirekte årsverk. Eigersund kommune kan forvente årlig eiendomsinntekt fra denne vindparken på 5-7 millioner kroner, sier han.

Ifølge Moen har en britisk studie vurdert hvor stor verdiskaping som genereres i det totale livsløpet (20 år) til en landbasert vindpark. Det konkluderes med lokal og regional økonomisk avkastning på ca. £1 million per MW installert effekt.

- Det er liten grunn til å tro at tallet er vesentlig forskjellig for norske vindparker. Hvis vi antar at det vil bli produsert 2,0 TWh energi i Dalane per år, noe som tilsvarer ca. 700 MW installert effekt, gir

dette en verdiskaping i regionen over en 20-årsperiode på i overkant av 6 milliarder kroner. Til sammenligning: grunninvesteringen utgjør ca. 15 millioner kroner per MW installert effekt. For nevnte 700 MW er det med andre ord snakk om en grunninvestering på 10,5 milliarder kroner. Dette er store tall for en region som huser ca. 23 000 innbyggere, sier han.

En rekke selskaper har søkt konsesjon i regionen. Først ut er Norsk Vind Energi, Dalane Vind, Fred. Olsens Renewables, SAE Vind (Statkraft Agder Energi Vind) og Lyse.

- De omfattende planene for vindkraft i regionen vil kreve et betydelig antall driftsoperatører. Som den første skolen i landet har Dalane videregående skole i Egersund søkt, og fått godkjent en utdanning av energioperatører for drift og vedlikehold av vindmøller. Opplæringen starter med et vindtilpasset Vg2 automatisering høsten 2011, og et påfølgende Vg3 energioperatør høsten 2012. De første fagarbeiderne vil være ferdig utdannet ved årsskiftet 2014-2015. Skolen vil utvikle utdanningen i tett samarbeid med det omtalte vindselskapet, og gjennom et omsøkt Dalane-ledet EU-prosjekt som omfatter samarbeid med opplæringsinstitusjoner og industriaktører fra seks andre nasjoner, avslutter han.

For å få til et felles europeisk kraftmarked må infrastrukturen på plass. Det betyr at et omfattende kabelnett må etableres i Nordsjøbassenget med forbindelser til de viktigste nasjonene som er Tyskland, Skottland, Nederland og Danmark.

Prosjektleder Frank Emil Moen i Dalane har satt i gang spennende vindkraftprosjekter og slår til med utdanning av energioperatører.

Rune Hersvik i Fornybar Stavanger påpeker behovet for at regionen nå samles om en strategi på det fornybare.

Olje- og energiminister Ola Borten Moe har liten tro på off-shore vind.

Eimund Nygaard og Lyse jobber knallhardt med å få til en ny kabel til Tyskland.

Pål Jacob Jacobsen ved Stavanger-regionens kontor i Brussel har brukt mye tid på saken om et kabelnett med mer overføringskapasitet mellom landene slik at fornybar vannkraft fra Norge kommer til EU-landene.

Fornybarsatsing i Næringsforeningen

Næringsforeningen inngår et samarbeid med Fornybar Stavanger, som vil utgjøre en selvstendig ressursgruppe i Næringsforeningen og samarbeide med den eksisterende ressursgruppen for energi. Fornybar energi er et prosjekt som er etablert av Stavanger kommune, Rogaland fylkeskommune, IPark, SMI, UiS, Statoil, Innovasjon Norge, DnB NOR og Norsk Vind Energi. - Vi vil sammen med Næringsforeningen bidra til at leverandørindustri og næringsliv tar del i denne utviklingen tilsvarende cirka 20 milliarder kroner i investering for fase en, sier Rune Hersvik, en av initiativtakerne til Fornybar Stavanger og mobiliseringen for den stegvise realiseringen av "Europas grønne batteri" med vår region som dynamo. Når dette grunnlaget er lagt vil fremtidige generasjoner kunne høste fruktene av en vedvarende fornybar ressurs som både har stor samfunns nytte og er i tråd med FNs mål for bærekraftig miljø og ressursbruk.

VIL DU
BYGGE
UT FELT?

Klar for Hild: Mikkel Fjeldheim,
spesialistingeniør boring.

SHARING

I TOTAL har vi en tradisjon for å dele. Vi deler kompetanse og erfaringer på tvers av avdelinger og landegrenser i de 130 landene vi har virksomhet. Vi deler energibransjens forpliktelse til å finne, utvikle og levere energien verden trenger, og ansvaret for å løse de miljømessige utfordringene som følger med.

Vi har spennende oppgaver som venter i fremtiden – og dem deler vi gjerne med deg. I de nærmeste årene sikter vi mot å utvikle funnet Hild i Nordsjøen. I år skal vi dessuten bore på Norvarg i Barentshavet. Nå ønsker vi oss flere erfarne medarbeidere med på laget.

Les mer og legg inn en generell søknad på **www.total.no**

TOTAL

TOTAL E&P NORGE AS har i mer enn 40 år vært en av de aller største aktørene på norsk sokkel. Vi står for 14 prosent av TOTAL-gruppens samlede olje- og gassproduksjon. TOTAL-gruppen er et av verdens største olje- og gasselskap, med virksomhet i 130 land.

Dette mener næringslivet

Hva mener næringslivet i Stavanger-regionen fem måneder før valget? Hvilke politiske prioriteringer har Næringsforeningens medlemmer? Bedriftsundersøkelsen 2011 avslører en god del av dem. Les dr. philos. Olav H. J. Christies analyse og kommentarer til undersøkelsen!

Bedriftsundersøkelsen 2011

Næringsforeningene i Bergen, Kristiansand, Oslo, Stavanger, Tromsø og Trondheim gjennomførte tidligere i år en spørreundersøkelse blant sine medlemmer om generelle næringspolitiske, fylkeskommunale og kommunale spørsmål. Resultatene for Stavanger-regionen stemmer godt med virkelighetsforståelsen i Fellesløftet for Petroleumsmeldingen (gjengitt i Rosenkilden nr. 3, 2011) og viser i tillegg hvilke politiske tiltak som bør prioriteres framfor andre.

De aller fleste spørreundersøkelser har samme problem:

- De svarene som kommer inn er innhyllt i en tåke av forekommen høflighet og – ikke minst – man svarer i hytt og pine på spørsmål man egentlig ikke har tatt standpunkt til, noe som fører til betydelig datastøy.

- Et fåtall av de spurte svarer. I Næringsforeningens undersøkelse er svarprosenten høyere desto større bedriften er. En vanlig statistisk undersøkelse er da ikke signifikant og prosentverdiene kan være villedende.

Derfor brukes en matematisk mønstergjenkjenningss metode til databehandlingen. Dette baseres på resonnetet at de som svarer er engasjerte og interesserte i å si sin mening. Det er et klassisk statistisk teorem at det er dem man bør lytte til, ikke gjennomsnittspersonen. Analysen belyser både hvordan de enkelte meningene om spørsmålene danner mønstre, prioriteringen av spørsmålene fra viktigst til minst viktig, og hvor hver enkelt bedrift ligger i dette mønstret.

Analysen viser at bare omkring 30 prosent av informasjonen i data representerer hva bedriftene i denne undersøkelsen mener innerst inne, omkring 30 prosent av informasjonen er høflighetståke og cirka 40 prosent er enten særinteresser eller ren datastøy. Dette er et gjennomgående fenomen i alle spørreundersøkelser og ikke et særsyn ved denne undersøkelsen.

KONKURRANSEEVNEN

Konkurranseevne koster penger – det er paraplyen over innsatspunkter for konkurranseevnen. Bedriftsundersøkelsen avdekker følgende prioritering:

1. Samarbeid med relevante forskningsmiljø.
2. Felles aktiviteter i internasjonale markeder.
3. Forutsigbare politiske avgjørelser og infrastruktur.
4. Tilgang til kapital og kvalifisert arbeidskraft.

Å være i forskningsfronten ansees å være det viktigste for bedriftenes konkurranseevne. Det fører videre til at bedrif-

tene må ha relevante forskningsmiljøer å gå til. Aktiviteten til forskningsmiljøene i Rogaland trenger støtte ut over dagens nivå, og det blir helt feil om forskningsmidler forblir en politisk salderingspost.

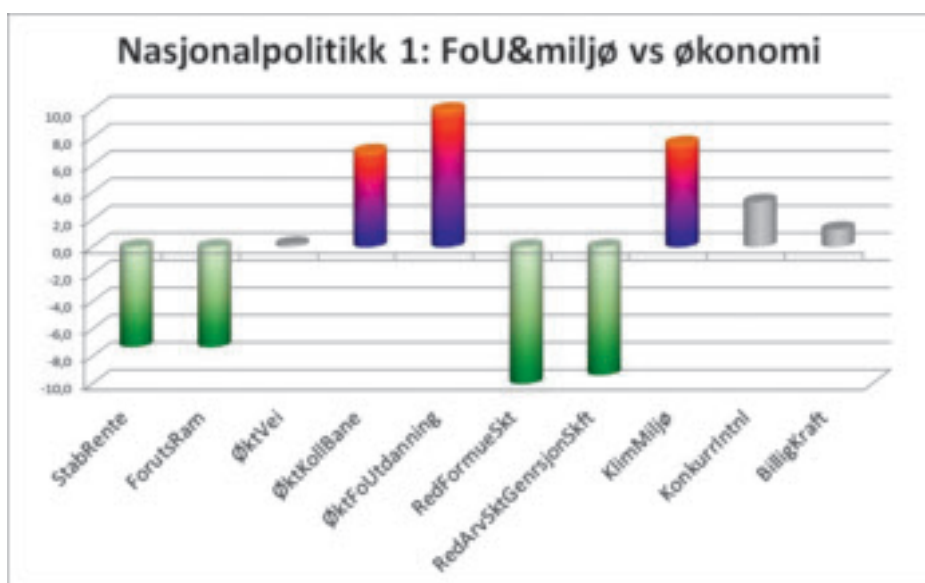
Politisk og finansiell støtte til nettverkssamarbeid med andre bedrifter og felles aktiviteter i internasjonale markeder er bedriftenes andreprioritet for å styrke konkurranseevnen. Dette viser at en overvekt av de bedriftene som deltar i undersøkelsen har et klart ønske om å konkurrere på det internasjonale markedet og at dette forutsetter et langt større engasjement på politisk hold. I tillegg ønsker bedriftene mer langsiktige og klart definerte politiske retningslinjer og bedre infrastruktur fordi dette også virker direkte inn på deres konkurranseevne.

Mønstergjenkjenningen identifiserer også et annet krystallklart problemkompleks: Dårlig tilgang til kapital og mangel på kvalifisert arbeidskraft reduserer konkurransekraften til bedrifter i Rogaland. Kravet om høyere kvalitet i undervisningen allerede fra grunnskolen av går som et ledetema gjennom hele bedriftsundersøkelsen

Økt samarbeid med relevante forskningsmiljø forutsetter tilgang på innsatskapital, og det er et viktig politisk virkemiddel å minimalisere bedriftenes andel av samarbeidskostnadene. Dette kravet kommer også fram i Fellesløftet for petroleumsmeldingen som foreslår overnedskrivning (f. eks. 150 prosent) av FoU-investeringer.

NASJONAL POLITIKK: FORSKNING, UTDANNING OG BEDRIFTENES BETINGELSER

Meningsmønsteret i spørsmålene om nasjonal politikk taler et klart språk, og det er to spydspisser. Den ene er økte midler til forskning og utdanning. Bedriftene ser ikke effekten av regjeringens argumenter om bevilgningsøkte midler når det samtidig har vært vurdert

krever politisk nytekning

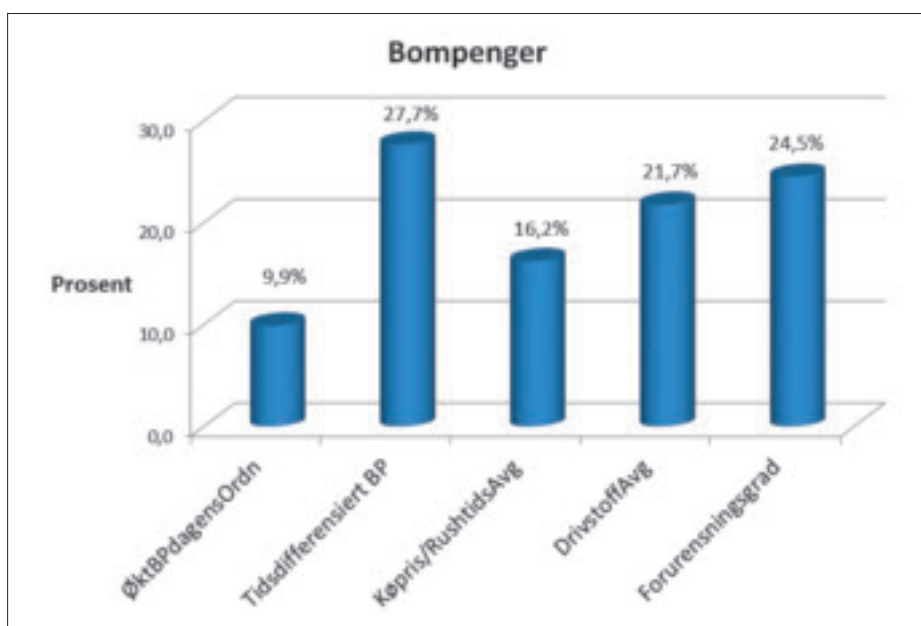
permisjoner ved IRIS, stillingsoppsigelser ved Universitetet i Stavanger og reduksjon av antall lærere i forhold til elever i hele skoleverket. Bedriftenes sterke betoning av behovet for økte midler til forskning og utdanning tyder på at den politiske elite i Norge ikke har sett konsekvensen av at norsk høyteknologi må ut i det internasjonale markedet for å hevde seg, og at dette forutsetter at bedriftene har økonomisk ryggrad til å gå inn i samarbeid med FoUbedriftene og utnytte den rike vitenskapelige ekspertisen som finnes her i landet.

Dette leder rett til den andre spydspissen: den nasjonalpolitiske vanetenkingen at bedrifters vilkår er gunstige i Norge. Bedriftene i Rogaland flyter for tiden på en høy bølge av markedsmuligheter, ikke minst knyttet til behovet for reparasjon og vedlikehold i petroleumsindustrien. For politikere ser fremtiden meget lys ut, ikke minst når det gjelder årlig skatteinngang. Rogalandsbedriftene ser vesentlig lengre enn inn i den nære fremtid og sier klart fra at de beskattes for høyt, og at dette går ut over deres engasjement i innovasjon. Det er ikke et politisk argument at skattenivået er like høyt i andre land. Fordi Norge har et sårbart høyteknologisk bedriftsliv må det også ha bedre vilkår.

Meningsmønsteret for nasjonalpolitikk viser at det er to hovedretninger – enten legger bedriften vekt på sine vilkår, som stabil rente, forutsigbare rammevilkår, redusert formuesskatt og arveskatt ved generasjonsskifte (grønt) – eller så legger de vekt på økte midler til forskning og utdanning, større nasjonalt fokus på klima- og miljøtiltak samt økte midler til kollektivtrafikk og bane (blått/rødt).

Små bedrifter fokuserer sterkest på formuesskatt og arveavgift ved generasjonsskifte i bedriften. De fokuserer også på stabilitet i rentenivået og forutsigbare rammevilkår. Norge er et svært lite land i forhold til våre konkurrenter. Derfor trenger bedriftene våre gunstigere forhold enn dem. Fremtiden avhenger åpenbart både av underskogen av høykvalitetsbedrifter og de mellomstore og store bedriftene som vektlegger økt satsing på forskning og utdanning, større nasjonalt fokus på klima- og miljøtiltak og økte midler til kollektivtrafikk og bane. Man må ha skaffet seg en solid og meget konkurransedyktig forretnings- og bedriftsmiljø når tidene ikke lenger er så glade som nå.

Hver bedrift har sin egen vektlegging av meningsmønsteret for nasjonalpolitikk. De små bedriftene har overvekt på

skattenivå både når det gjelder formue og generasjonsskifte i bedriften. Stabil rente og forutsigbare rammevilkår er også et vesentlig poeng for dem. De store bedriftene vektlegger økte midler til forskning og utdanning til å møte klima- og miljøutfordringer og til infrastruktur.

LANGSIKTIG REGIONAL POLITIKK

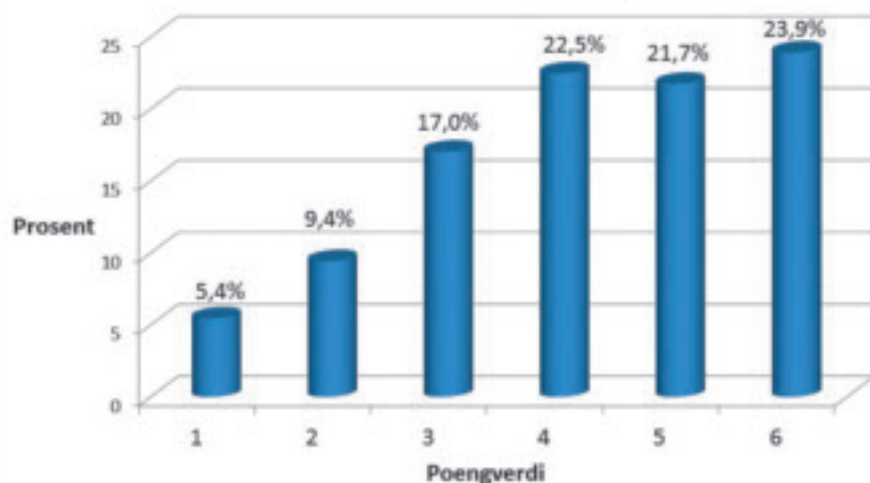
De største utfordringene i en langsiktig regional politikk er:

1. Restriksjoner fra statlig nivå.
2. Økt innovasjons- og omstillingsevne.
3. Tilrettelegging av næringsareal.
4. Rekruttering av kompetent arbeidskraft.
5. Økt kvalitet i grunn- og videregående skole.

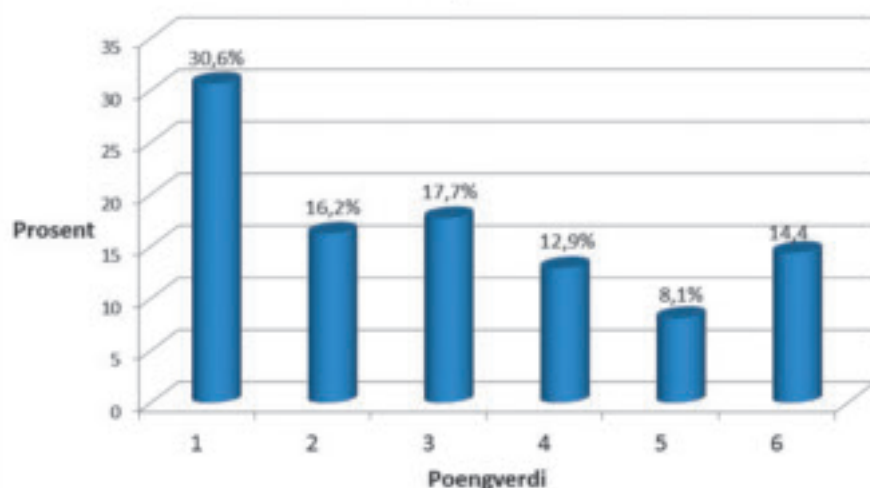
Statlige restriksjoner er nødvendige, men Bedriftsundersøkelsen påpeker at den norske politiske eliten ikke har en klar innsikt i hvilke konsekvenser den enkelte restriksjon har for bedriftslivet – og dermed for verdiskapningen bedriftslivet står for. Dette synspunktet harmonerer med at bedriftene mener det politiske apparat i Norge mangler innovasjons- og omstillingsevne. Konsekvensutredning bør være selvsagt ved forberedelsen av restriksjoner som innføres av Stortinget og norske forvaltningsorganer.

Ved siden av å påpeke manglende tilrettelegging av næringsareal setter Bedriftsundersøkelsen et klart fokus på manglende kvalitet i grunn- og videregående skole, noe som knyttes opp mot rekruttering av kompetent arbeidskraft.

Eiendomsskatt for næringsseiendom svekker kommunens attraktivitet for næringslivet

Eiendomsskatt for næringsseiendom kan føre til at din bedrift vurderer å flytte ut av kommunen

Uansett sammenlikninger med skoler i andre land etterlyser bedriftene i Rogaland pedagogisk styrking av et skole- og utdanningssystem som gjennom en årrekke har opplevd reelle nedskjæringer tross økte totalbevilgninger. Undersøkelsen sier med andre ord at det her er stukket ut en helt feil kurs, noe som igjen utfordrer innovasjons- og omstillingsevnen i landets politiske klima.

FYLKESKOMMUNAL POLITIKK OG INNSATS

For bedriftene i undersøkelsen er dette de viktigste fylkeskommunale innsatsområdene for å fremme utviklingen av næringslivet i regionen:

1. Tilrettelegging for regionalt samarbeid i fylket.
2. Påvirkningsarbeid mot sentrale myndigheter.

3. Hindre frafall i skolen.
4. Sikre god kvalitet på videregående opplæring.
5. Bedring av kollektivtrafikktilbudet. Det dreier seg altså dels om vanlig politisk håndverksarbeid, dels om oppgaven å bedre skole- og undervisningsnivået i fylkeskommunen. Igjen svarer bedriftene at resultatene av skolens arbeid ikke er godt nok. Det er vel kjent at skolevesenet i fylkeskommunen opplever høyere belastning, for eksempel ekstra rapporteringsrutiner som medfører økt administrativ arbeidsbyrde, som igjen går på bekostning av tid for undervisningsformål. Utilstrekkelig økonomi for å opprettholde et optimalt forhold mellom antall elever per lærer er også i utgangspunktet en negativ systemfaktor. I hovedsak er tilbakemeldingen at skolevesenet i fylkeskommunen er underfinansiert. Dette har alvorlige og langvarige negative kon-

sekvenser for bedriftslivet i fylkeskommunen og er en like viktig tilbakemelding som kravet om sterkere innsats for bedre løsninger for kollektivtrafikk.

Bedriftsundersøkelsen viser at det er generell tilfredshet med Fylkeskommunens innsats med å markedsføre og synliggjøre regionen. Endringspotensialet ligger i å:

1. Forbedre det regionale samarbeidet.
2. Bedre tilretteleggelsen for økt innovasjon.
3. Bedre kvaliteten i skolen.
4. Hindre frafall i skolen.

Foruten vanlig politisk håndverk ønsker bedriftene større innsats med fellesnevneren økt kompetanse, nemlig skolens kvalitet og reduksjon av frafallet i skolen.

KOMMUNAL POLITIKK OG INNSATS

De viktigste kommunale utfordringene er:

1. Bidrag til attraktive bo-områder.
2. Forutsigbare arealplaner.
3. Plan- og byggesaksbehandling.
4. Tilrettelegging for internasjonalt skoletilbud.
5. Kulturtilbud.

I tillegg kommer ønsket innsats i profilering av kommunene.

For bedriftene som har deltatt i undersøkelsen har attraktive boligområder ubestridt første prioritet i vurderingen av kommunenes politikk og innsats. Manglende boligbygging har ført til stor etterspørsel og for eksempel gjort Stavanger til det dyreste boligmarkedet i landet. Det har gjort det spesielt tungt for unge å etablere seg og dette reflekterer både politikernes og kommunenes manglende effektivitet i både arealplanlegging og plan- og byggesaksbehandling gjennom lang tid samt det alvorlige spørsmålet om nedbygging av landbruksjord i Norges mest produktive landbruksregion.

BEDRIFTENES OPPFATNING AV KOMMUNEN DE SISTE TOLV MÅNEDENE

Det er spesielt tre spørsmål som ansees viktige:

1. Skape attraktive boligområder.
2. Kommunens profilering.
3. Oppfatningen av kommunens byråd/ordfører.

Blant disse får kommunens arbeid med å skaffe attraktive boligområder aboslutt dårligste rangering, mens topplaseringen går til kommunens profilering og oppfatningen av kommunens byråd/ordfører.

LUFTKVALITET

Når tanketåke, særinteresser og datastøy er fjernet, faller bedriftene i tre grupper når det gjelder luftkvaliteten. To av dem er mindre: de som mener utbygging av

veisystemet vil føre til bedring av luftkvaliteten og de som mener at restriksjoner som færre parkeringsplasser og forbud mot dieseldrevne kjøretøyer i bysentra er å foretrekke. Langt den største gruppen har ikke markerte standpunkter.

POLITIKK PÅ ALLE NIVÅER

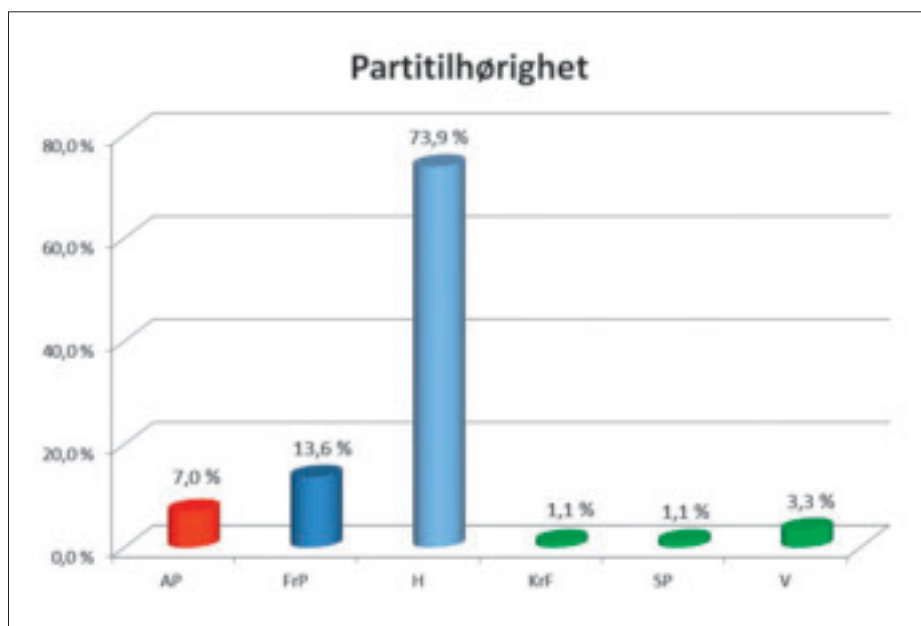
Databehandlingen viser hvor tungt ladet hvert spørsmål er i forhold til hverandre. Tabellen viser de ti spørsmålene som kom ut med størst ladning. Den endrer ikke på resultatene tidligere i artikkelen men forteller hva som er viktigst når en ser alle politiske nivåer fra nasjonale til kommunale spørsmål under ett.

På vektskalaen har konkurransevilkår internasjonalt, det å få et fremtidsrettet transportsystem og et bærekraftig kollektivnett en ladning på 10, og veier derfor tyngst. Disse spørsmålene har i mange år vært fremmet av Næringsforeningen i Stavangerregionen.

Regionalt samarbeid og påvirkningsarbeid mot sentrale myndigheter har vært sentrale arbeidsoppgaver både for Næringsforeningen og for Stavangerregionens ordførere, alt sammen med en ladning på 9. Økte midler til kollektivtrafikk og bane, arbeid for å skaffe attraktive boligområder, økt kvalitet i grunn- og videregående skole og økte midler til kollektivtrafikk har ladningen 8. Det er temaer som også har vært tatt opp av Næringsforeningen i den bedriftspolitiske debatten.

Det politiske arbeidet med å øke kvaliteten i grunn- og videregående skole er med i toppklassen av viktige tiltak. Gjennom mange år har det vært gjort forsøk på pedagogiske forbedringer. Dette gjelder alle nivåer fra politisk topplan til entusiastiske enkeltpersoner eller grupper. Sammen med hyppige endringer og omlegginger i undervisningstemaer og metoder har negative endringer i hver enkelt skoles budsjett mange steder skapt uro og nervøsitet mange steder har gavnet undervisningen som helhet, tross enkeltlæreres dedikasjon til sitt fag. Det ser ut som om reformer som virkemiddel har utspilt sin rolle i skolen. Sir Ken Robinson uttalte i 2010 "Reform is no use any longer, because that's simply improving a broken model".

Elevfrafallet i videregående undervisning er betydelig og urovarslende. Målet med effektivisering av skoleverket må ikke innebære mindre midler per elev men høyere kvalitet i elevens kunnskaper når de går ut av skolen. Som nevnt er dette helt sentralt i bedriftenes oppfatning av skolen som grunnlag for den kommende kompetansen i produktskapende og nasjonalt inntektsgivende arbeid.

ØVRIGE SPØRSMÅL

En del temaer foreligger med så få spørsmål at de ikke egner seg for matematisk informasjonsekstraksjon og er derfor gitt med prosentandeler med den reservasjon at både tanketåke, særinteresser og datastøy er inkludert i tallene.

Diagrammet viser at tidsdifferensiert bompengavgift og avgift basert på kjøretøys forurensningsgrad har de høyeste prosentverdiene. 52 prosent av de spurte valgte ett av disse svarene.

45 prosent av bedriftene svarer at de mener eiendomsskatt for næringsseiendom svekker kommunens attraktivitet for næringslivet (5 – 6 poeng), 39 prosent har ikke tatt stilling til spørsmålet (3 – 4 poeng).

Bedriftene har etablert et lokalt nettverk av verdi, og fraflytting fra kommunen vil kunne svekke eller fjerne dette nettverket. Dette må vurderes i forhold til at 47 prosent av bedriftene svarer at eiendomsskatt for næringsseiendom ikke fører til at bedriften vurderer utflytting fra kommunen, mens 23 prosent mener den gjør det. Disse tallene er misvisende fordi bedriftens vurdering av verdiene ved nåværende plassering ikke er tatt med i undersøkelsen.

Bedriftene har klare meninger om kommunesammenslutning. To tredjedeler av de spurte holder på tvungen kommunesammenslutning, en tredjedel på frivillig. Bare tre prosent av de spurte ønsket å beholde den kommunestrukturen vi har i dag. Det er altså en overveldende majoritet for overgang til en storkommune. Dette er også en naturlig konsekvens av at bevegeligheten er vesensforskjellig fra hva den var da de nåværende kommunegrensene ble truk-

ket. Et meget stort antall arbeidstakere krysser kommunegrensene på vei til og fra arbeid og som følge av dette er lokaltilknytningen til egen kommune sannsynligvis mindre enn antatt. Kulturelt er det ingen vesensforskjell mellom noen av de kommunene som er kandidater ved en sammenslåing.

Restrukturering av kommuneinndelingen har liten politisk gevinst i det 4-årige tidsperspektivet politikere er knyttet til, men bedriftslivet har et langt videre tidsperspektiv og ser helt klart fordelene med en storkommune i Rogaland som vil ha langt større påvirkningskraft overfor sentrale myndigheter enn hva dagens kommuner har. Bedriftene gir evnen til omstillingsevne gjennomgående høy prioritet i denne undersøkelsen, og dette gjelder også det politiske systemet. Kommunesammenslåing forutsetter evne og vilje til omstilling.

PARTITILHØRIGHET

Respondentenes partitilhørighet er en objektiv variabel og prosentverdiene er ren informasjon uten datastøy eller andre påvirkninger.

Tekst: Dr. philos. Olav H. J. Christie

TS - Arbeidsglede på topp

Hos T. Stangeland Maskin på Sola er arbeidsglede i fokus.

- Har me det gjilt, gjørr me ein goe jobb, sier TS-sjefen Olav Stangeland.

Tekst: Trude Refvem Hembre
Foto: Hild Vik Bjelland/BITMAP

- Vitsen er å alltid finne på noe nytt, sier Stangeland. De reiser og arrangerer ulike aktiviteter for å vise at de setter pris på medarbeiderne.

LEDENDE

TS Maskin ble etablert i 1959 av Trygve Stangeland, herav "TS". I dag er det sønnen Olav som er daglig leder for 480 ansatte. Stangeland-gruppen har totalt 650 ansatte og omsatte i 2010 for 1,5 milliarder kroner. Mottoet er å gjøre en sikker jobb til riktig pris med godt fornøyde oppdragsgivere og visjonen er enkelt og greit: Ledende.

- Vår visjon er å være ledende i alt vi gjør. Vi må forankre det vi holder på med, sier Olav Silde, HMS-K sjef (helse, miljø, sikkerhet og kvalitet). TS har forankret sine fire verdier hos alle ansatte: Arbeidsglede, forberedt, ryddig og effektiv. -Det handler om troverdighet og om å vise at en står for det en sier, sier Silde. Derfor har Olav Stangeland og Olav Silde i løpet av 2 ½ år gjennomført over 100 onsdagsrunder ute i anleggene, der visjon og verdier står i fokus.

- Noen lurer kanskje på hvor sikkerheten kommer inn. Vi skal være best i bransjen på HMS, men vi er først og fremst her for å tjene penger på en sikker måte, presiserer Silde. Arbeidsglede og arbeidslyst må ligge i bunn, og med god planlegging og logistikk sparer en tid og penger, og kan ha fokus på sikkerhet. Silde er nå over på den tredje verdien, ryddighet:

- Vi er opptatt av at det skal være ryddig rundt oss og ha ryddighet i alt vi

gjør og hvordan vi opptreer overfor andre, det være seg kunder eller ansatte. Olav Stangeland har ofte brukt uttrykket "når du vet hvor hammeren henger". Det betyr at setter du ting i system er det lett for andre og deg selv å finne fram. Da blir det lett en effektiv, sikker og kjekk dag på jobben, forklarer HMS-K-sjefen.

- Vi har jobbet mye med effektivitet og det å tilrettelegge for at vi skal kunne gjøre alle arbeidsoppgavene i verdikjeden mest mulig effektivt. Vi har for eksempel varme i alle gulv på verkstedene, slik at når gulvet blir vasket er det raskt tørt og rent og mer trivelig. Alle ansatte har pause samtidig, klokken 1100 til 1130 - det er mer sosialt og mer effektivt. Når vi hele tiden jobber med å kombinere effektivitet og sikkerhet, kan vi tilby kundene

et bedre tilbud og oppnå bedre resultater, sier Silde.

MANGE AKTIVITETER

Hva gjør dere i TS for at ansatte skal trives?

- Vi har fokus på arbeidsglede, men stiller også krav og klare forventninger til de ansatte. Her nytter det ikke å surre rundt. Det handler om å gi og få. Vi har i de siste årene satt mennesket i fokus. Det er tross alt de som er viktigst. Derfor tilrettelegger vi ulike aktiviteter for å fremme samhold og trivsel. Det aller viktigste er å trives mens en jobber.

På TS - aktivitetsoversikten kan vi lese om både skidag i Ålsheia for TS ansatte med familie, Sesilåmi, Nordsjørittet, golf, fotball, fottur i Lysefjordheiene, lastebil-

Olav Stangeland og Olav Silde foran Brøyt X2, en hjørnestein i byggingen av TS.

Hovedkvarteret til Stangeland-gruppen med grave-maskin i stein ved innkjøringen.

messe i Danmark for lastebilsjåførene, juletreffest for ansatte med familie, tur til Mallorca for TS-ansatte med ledsagere.

SYDENTUR?

- Ja, sydenturen er for de med minimum et års ansiennitet, og de får ha med seg ledsager. I år har vi chartret to fly og vi blir rundt 400 deltakere. På sommerfesten samler vi også rundt 400. Da har vi levende musikk, leker og god mat. Hvert år er det omtrent 200 personer på familiedagen på ski. Da får alle gratis skikort og mat og det er et kjekt familiearrangement. Den årlige juletreffesten samler ca 250 personer. Forrige fest var nr. 30 i rekken. Da er det grøt og kaker, juletre-gang, julefortelling, utlodning med premie til alle og underholdning. Og selvsagt

kommer nissen. Vi har rundt 140 deltakere i Nordsjørittet og alle ansatte som deltar får dekket utstyr, forteller Silde.

HVA MED SYKEFRAVÆRET?

-Vi har et lavt sykefravær på rundt 3%, og vi har tett oppfølging av syke og har gode forsikringsordninger. Jeg har ikke vært på noe arbeidssted hvor det er slik en fantastisk arbeidsmoral og godt arbeidsmiljø. Godt humør kjennetegner oss og er en forutsetning for å skape trivsel og samhørighet, sier Silde og fortsetter:

-Vi er stolte over medarbeiderne våre. De gjør en viktig og fantastisk god jobb. Hver ansatt, hver bil og maskin er en selger og en salgsplakat. Det forplikter at vi gjør det ordentlig.

Maskinparken teller 500 ulike enheter,

I 2008 flyttet TS inn i nye lokaler der hvor Somaleiren holdt til, i Sandnesvegen 80 på Sola.

hvorav 108 gravemaskiner. Alle lastebiler og gravemaskiner har navn på sjåføren. TS viser dermed godt igjen i bybildet og på Jæren.

KOMPETANSEUTVIKLING

I 2010 arrangerte TS rundt 1.100 kursdager og alle TS ansatte var i gjennomsnitt på 2,5 kurs. I det nye hovedbygget på Soma er det innredet et flott kurslokale med moderne utstyr. TS har egen talentklasse med 12 utvalgte talenter som blir kurset med tanke på framtidige fagpersoner og ledelse. Seks personer gjennomfører teknisk fagskole på fulltid og

T. Stangeland Maskin sin visjon er å være ledende. Det skal de oppnå ved å fokusere på verdiene arbeidsglede, forberedt, ryddig og effektiv.

har fått to års permisjon. Bedriften betaler for materiell, og økonomiske stipendordninger for studentene finnes også. Et antall ledere deltar også hvert år på mellomlederskole i regi av MEF (maskinentreprenørenes forbund). TS har til enhver tid rundt 30 lærlinger og har fokus på å satse på de unge. Det er også iverksatt et langsiktig internt ledertreningsprogram for alle TS ledere. Ledertreningen bygger på visjonen og verdiene i TS.

- Alt dette henger sammen med at vi satser tungt på kompetanseheving. - Vi har tro på våre ansatte og ønsker å legge forholdene best mulig til rette slik at alle får anledning til å utvikle seg. Vi er nok den bedriften i vår bransje som bruker mest ressurser på kompetanseutvikling hos de ansatte, konstaterer HMS-K-sjefen.

"Det er de krevende oppdragene som gir anledning til å vise hva vi kan. Grundige forberedelser, effektivitet og ryddige rutiner er fundamentet i alt vi gjør. Innsatsvilje og kunnskap til å finne de beste løsningene er reisverket. Vi kaller det arbeidsglede" står det å lese i TS-kalenderen 2011, den tredje TS kalenderen på like mange år. Arbeidsglede er godt å bygge videre på. Innsatsvilje, omtanke, trygghet, fellesskap og å dele erfaringer er viktige elementer i hverdagen. Både for alle TS-ansatte og alle andre..

Kantinen har fått den fineste plasseringen med flott utsikt.

Resepsjonen tar imot besøkende i en hyggelig atmosfære

Eget opplæringsrom med moderne utstyr

Dette er 2020park

Vi kaller det
Environmental workspirit!

2020park skal bli regionens ledende kontorpark, og gjennom innovative løsninger skal vi legge til rette for at parkens 10.000 brukere daglig opplever 'Environmental Workspirit'.

Funksjonelle og miljøvennlige bygg og arbeidsplasser gir fornøyde og produktive brukere. I tillegg skal vi tilrettelegge for de beste kollektive løsningene på hele Forus.

2020park er sentralt lokalisert mellom Stavanger og Sandnes, og ligger også sentralt i forhold til flyplass, togstasjon, regionale veiakser og i umiddelbar nærhet til alle oljebedriftene.

2020park kan tilrettelegge for at din bedrift får akkurat det bygget dere ønsker. Byggene skal ha fleksible løsninger for endrede behov og skal være arealeffektive for å begrense arealbehovet pr. ansatt.

2020park har en målsetting om å produsere mellom 5 000 og 10 000 kvm. kontorareal pr. år. Enten etter konkrete bestillinger fra leietakere eller ved å bygge for å kunne klargjøre bygg til innflytting på kort varsel.

Les mer på **2020park.no**
om Stavanger-regionens nye store
sentrale utbygging.

Eller ta kontakt med
daglig leder Roar Øglænd
ro@2020park.no
+47 906 93 731

2020parkTM
Environmental workspirit!

Fra dekan til rektor

Uriaspost eller drømmejobb? Det er en problemstilling som kan reises i all virksomhet, også Universitetet i Stavanger. De siste månedene har det blåst kraftig på Ullandhaug-høyden sett fra utsiden. Nå er vindstyrken i ferd med å avta. Den nyvalgte rektoren Marit Boyesen (56) er klar til innsats i høst.

Tekst: Egil Rugland
Foto: Eirik Anda/BITMAP

Derfor er det ingen grunn til å nøle med å konfrontere den nyvalgte rektoren med forventningene til stillingen nå etter valget og striden om tilsetning av ny direktør.

- Uriaspost eller drømmejobb?

Nå er ikke Marit Boyesen et menneske som det tilsynelatende er lett å hisse opp.

- Jeg ser på det som noe midt i mellom, smiler den nyvalgte rektoren med en mine som kunne kvalifisert til opptak på en diplomatskole - hvis noe slikt eksisterer.

URIASJOBB

- Det er midt i mellom fordi et universitet er avhengig av økonomiske rammer og strategiske føringer som er gitt av departementet og politiske myndigheter, samtidig som de ansatte representerer høy kompetanse innenfor ulike fagområder med sine forventninger og særinteresser. Uriasjobben ligger i å håndtere og gjøre de rette strategiske valg i skjæringspunktet mellom ytre betingelser og interne ønsker og prioriteringer. Det er viktig å finne den rette balansen mellom de ulike interessene, og sørge for gode prosesser med forankring i organisasjonen. Men det er nå en gang slik at valg og beslutninger i enkeltsaker ikke kan gjøre alle fornøyd til enhver tid.

DRØMMEJOBB

- På den annen side er det en drømmejobb fordi jeg, sammen med de ansatte på alle nivåer, kan bidra til å utvikle universitetet. Det er et privilegium å være med på å utdanne unge mennesker, og også å legge til rette for forskning og faglig formidling. Det er en glede å kunne

- Skulle jeg stille til rektorvalg, måtte det være nå, sier Universitetets nyvalgte rektor, Marit Boyesen.

ha en posisjon der jeg får representere universitetet utad med muligheten til å møte så mange mennesker i regionen, og i tillegg nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere. Vi skal komme grundig tilbake til rektorrollen og de mange oppgavene som ligger foran henne og UiS. Men første et tilbakeblikk på Skiensjentas liv.

Første utreise skjedde i 1975 til Notodden og lærerskolen. Siden ble det Trondheim med hovedfag i sosiologi i 1982. Det akademiske utdanningsløpet kulminerte med en doktorgrad i sosiologi ved NTNU i 1998. Arbeidet med avhandlingen skjedde med midler fra Norges forskningsråd ved Rogalandsforskning, der hun var ansatt som forsker i fem år.

DOKTORGRAD I SOSIOLOGI

- Jeg tok doktorgraden i sosiologi med en avhandling om opplevd risiko og forebygging av ulykker. Tittelen var "Den truende tryggheten", og hadde fokus på forholdet mellom barneulykker, foreldres opplevde risiko og forebygging.

Det er det første tegnet på en akademisk karriere som er sterkt knyttet til oppbyggingen av et forskningstema som utviklet seg til å bli et doktorgradsområde på UiS: Risikostyring og samfunnssikkerhet. Boyesen var prosjektleder for etablering av sivilingeniør/mastergradsstudiet i samfunnssikkerhet ved Høgskolen i Stavanger i 1999.

- Men jeg visste ikke på forhånd at mitt doktorgradarbeid om risiko og ulykker skulle bli til de grader så relevant og ideelt for planleggingen av det nye doktorgradsområdet innen Risikostyring og samfunnssikkerhet som ble godkjent i 2003.

SAMFUNNSSIKKERHETSSTUDIET

- Det er ingen tvil om at vi traff godt med oppbyggingen av fagområdet risikostyring og samfunnssikkerhet. Det er et spennende fagfelt som viste seg å være svært relevant når det gjelder samfunnets

behov innen sikkerhet og beredskap i forhold til større ulykker, kriser og katastrofer. Vi hadde en tverrfaglig bakgrunn for oppbyggingen av studiet i aksens mellom samfunnsvitenskap og teknisknaturvitenskapelige fag. I ettertid har det vist seg at det har vært stor økning i søkere til studiet, og det er blitt et spissområde for UiS.

Marit Boyesen var førsteamanuensis ved mastergradsstudiet i samfunnssikkerhet på HiS fra 1999-2004. Overgangen fra høgskole til universitet betydde en ny organisasjon med blant annet tilsetning av fire dekaner. Marit Boyesen ble tilsatt som dekan ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet i 2004.

DEKAN

- Dekanstillingen var en helt ny lederstilling i forbindelse med opprettingen av tre fakultet i stedet for sju avdelinger ved UiS. Jeg så dette som en spennende mulighet til å lede utviklingen og oppbyggingen av fakultetet, og følte at jeg hadde en tverrfaglig relevant fagbakgrunn for denne stillingen med lærerutdanning som profesjonsfag, og sosiologien som vitenskapelig disiplin. Med erfaring fra både forskning og undervisning, og fra oppbyggingen av det tverrfaglige studiet i samfunnssikkerhet, så jeg dekanstillingen som en fin utfordring og mulighet til å være med å påvirke den videre universitetsutviklingen.

Denne muligheten vil bli raskt større fra 1. august i år i egenskap av ny rektor. Det betyr at det er tid for oppsummering av dekanperioden.

- Det har vært intense og spennende år med utvikling av masterstudier og doktorgradsutdanning på de fagområder vi tidligere kun hadde 3-årige utdanninger. Jeg har hatt stor glede av jobben, sier Boyesen.

- Det har også vært en rivende utvikling når det gjelder forskning der langt flere av de ansatte har tatt doktorgrad, andelen professorer har økt og vi publi-

serer mer vitenskapelige artikler og bøker enn tidligere.

RIVENDE UTVIKLING

- Nå kan vi også uten videre si at dekan-tiden er en erfaring som kommer godt med i den nye rektorjobben.

- Dagene som dekan har vært tettpakket med møter og arbeid med saker som skal forberedes og gjennomføres, sier hun.

- Men jeg har til tider følt at jeg aldri kan gå fra jobb og være helt ferdig. Det er alltid noen saker på pulten jeg kunne jobbet mer med eller tatt med hjem.

Nåvel. Det er klart for overgang fra dekan til rektor.

- Jeg fikk foran valget flere oppfordringer om å stille som kandidat, sier Marit Boyesen.

- Jeg måtte uansett ta stilling til om jeg skulle søke en ny dekanperiode eller gå over i fagstilling. Etter noe betenkningstid bestemte jeg meg for å stille. Jeg hadde tross alt viktig erfaring som dekan og medlem i den øverste ledelsen ved UiS, og har hatt flere relevante styreverv, blant annet medlem av hovedstyret i Norges forskningsråd. Skulle jeg stille, måtte det være nå.

Boyesen stilte sammen med professor Tor Hemmingsen som prorektorkandidat og møtte rektor Aslaug Mikkelsen og professor Bjørn Kvalsvik Nicolaysen og dekan Tor Hauken sammen med instituttleder Kari Vevatne til rektordyst.

VALGKAMP

- Det ble en intens og spennende valgkamp, og det ble hektisk møtevirksomhet med ansatte på alle nivåer i organisasjonen. Det var en valgkamp som var preget av at vi viste respekt for hverandre, og jeg opplevde ikke valgkampen på noen måte som ubehagelig.

Så sprakk nyheten om at Per Ramvi ikke fikk fornyet tillit som direktør på et tidlig stadium i valgkampen.

DIREKTØRSAKEN

- Det er klart at direktørsaken overskygget mye av valgkampen. Det var uheldig at denne personalsaken lekket ut til mediene og ble gjenstand for diskusjon både internt og eksternt. Saken var konfidensiell og resultatet skulle først offentliggjøres etter beslutning i styret. Nå satt Marit Boyesen selv i innstillingsutvalget for direktørstillingen blant annet sammen med rektor.

- Hva med spørsmålet om habilitet i denne sammenhengen?

- Spørsmålet om habilitet var avklart ved oppnevningen av utvalget. I likhet med andre lederstillinger er det klare regler for sammensettingen av innstil-

lingsutvalg med representanter for institusjonens ledelse og ansatte- og studentrepresentanter. Men i direktørsaken ble det synlige interessekonflikter ved at saken ble offentlig debattert. Det var ikke bra for UiS, og det var en situasjon som på flere punkt ble håndtert lite profesjonelt.

- Vi må være forberedt på at vi til tider har saker som skaper oppmerksomhet eksternt. De må vi håndtere slik at det

ikke får konsekvenser for vårt positive omdømme, og slik at vi fortsatt kan fremstå som et attraktivt studiested og som en arbeidsplass der flinke fagfolk kan tenke seg å jobbe. Jeg tror ikke vi blir straffet i kjølvannet av denne saken, men vi må ta forholdsregler slik at liknende saker ikke skjer igjen.

Tilbake til valget. Marit Boyesen vant relativt klart etter et dødt løp med Aslaug Mikkelsen om stemmene fra de vitenskapelig tilsatte, og med solid overvekt i stemmene fra administrativt tilsatte og studenter.

OVERRASKET

- Jeg innrømmer gjerne at jeg ble overrasket over utfallet, sier Boyesen.

- Jeg var forberedt på et jevnt løp, men var nok inne på tanken at nåværende rektor ville bli gjenvalgt. Noe av forklaringen på at vi vant tror jeg ligger i at mange kunne identifiserte seg med vårt program der vi la vekt på samarbeid og lagspill, forankring av beslutninger i organisasjonen, utvikling av sterke fagmiljø og styrking av Stavanger som universitetsby. Vi hadde også et sterkt ønske om å skape ro i organisasjonen. Jeg tror dessuten at tospannet med Tor Hemmingsen fra Det

teknisk-naturvitenskapelige fakultet og hans erfaring og posisjon der var viktig, fordi vi sammen representerer mye av den faglige bredden UiS består i. Jeg føler at den brede tilliten som er vist oss gjennom valgresultatet gir oss et godt utgangspunkt.

- UiS har fått til mye i løpet av kort tid. I fortsettelsen må vi ha ytterligere fokus på kvalitet i det vi tilbyr av studier og forskning. Ut fra signaler fra departementet, kan det bli aktuelt med vekst i studieplassene innen ingeniør-, økonomi- og lærerutdanningsfag. Utfordringen er å vurdere hvor stor vekst vi tåler, og vi må satse på å være faglig robuste uavhengig av de skiftende kompetansebehovene i samfunnet. Vi trenger ikke vokse for enhver pris.

REGIONAL BETYDNING

- I en regional sammenheng er UiS viktig for å utdanne kandidater til offentlig og privat virksomhet i regionen. Vi skal fortsatt profitere på det nære samarbeid med regional industri og regionale samskaper.

Nå har den påtroppende rektor fått ord på seg for å være konfliktsky.

- Jeg er ikke enig i den karakteristikken, sier hun. Jeg er mer en lyttende person som har lett for å kommunisere med folk uavhengig av bakgrunn. Jeg er tålmodig med en evne til å tenke langsiktig. Når det gjelder konflikter, er poenget å gå inn tidlig i en situasjon for å forhindre at disse utvikler seg. Jeg kan slå i bordet uten at det trenger å skje på det fysiske planet.

- Jeg gleder meg til å ta fatt på rektoroppgaven og være med på å påvirke utviklingen i årene som kommer. Jeg føler ikke at det som har skjedd i vår vil ødelegge noe. I ledergruppen har vi respekt for hverandre selv om vi kan være uenig i enkeltsaker.

Marit Boyesen har vært bosatt i Stavanger-regionen fra 1982 og blir selv sagt værende her.

- Naturen er fantastisk. Stavanger er en passe stor by. Det er utstrakt vilje til å få til noe i denne regionen, en evne til å løfte i flokk og utnytte muligheten til å spille på lag på tvers av institusjoner og faglige og politiske skillelinjer.

Slik taler en naturalisert innflytter.

Kunne du tenke deg en bank som faktisk tar seg tid til bedriften din?

Hei! Jeg heter Inger Øverland og er banksjef og bedriftsrådgiver i Sparebanken Vest. Jeg har lang erfaring som rådgiver mot næringslivet i Stavanger-regionen. Med min internasjonale bakgrunn og arbeidserfaring innen finans både i Europa og USA, kjenner jeg også det internasjonale markedet godt.

Jeg håper du vil benytte deg av min kompetanse og erfaring for å finne de optimale løsningene for din bedrift.

Du når meg på 906 44 157
eller inger.overland@spv.no

Vi sees!

Inger Øverland
Banksjef Olje & Energi

For våre kunder er vi mer enn en hverdagsbank. Vi er et finanshus der bedrifter over hele Vestlandet benytter våre tjenester innen forsikringsløsninger, pensjon, finansiering, leasing, verdipapirhandel og næringsmegling. Slik er vi tettere på de viktige beslutningene. Tettere på den løpende forretningsutviklingen. Sammen skal vi finne de beste løsningene for din bedrift.

Sparebanken Vest Region Rogaland

Tomografi – nå også i

Et kjøkken er for mange et midtpunkt i huset. Et samlingssted ikke bare for eventuelle gastronomiske opplevelser. Men også et sted for familiære samtaler og utveksling av ideer. Det er likevel sjelden at et kjøkken blir utgangspunkt for et teknologisk produkt som er blitt adoptert av oljeindustrien på verdensbasis. Det var Arnstein Wee som var kjøkkenskriver i 2003. Han fikk med seg Hans Olav Hide i den videre tilberedningen. Sammen dannet de selskapet Multi Phase Meters basert på produktet flerfasemåler.

Tekst: Egil Rugland
Foto: Eirik Anda/BITMAP

MPM har siden ideen om flerfasemåler ble unnfanget hatt en økning i omsetning fra null i 2003 til en budsjettert omsetning på 300 millioner kroner i 2011. I årene 2004 til 2008 var veksten nærmere 7000 prosent. Den slags blir satt pris på. I 2009 ble selskapet norsk vinner i konkurransen som det raskest voksende teknologiselskapet i Europa i regi av revisjons- og rådgivningsselskapet Deloitte.

Alt dette forteller administrerende direktør Hans Olav Hide oss i kontoret i Fabrikkveien 21.

GLOBALT KJENT

- Det er pussig, sier Hans Olav Hide født på Sunnmøre. Vårt selskap er nesten ukjent i regionen. Men nevnt MPM for et australsk selskap i olje- og gasssektoren, og de vil gjenkjenne navnet. Snaut åtte år etter kjøkkenunnfangelsen har vi 95 ansatte, og vi har kontorer i Milano, Singapore, Dubai, Houston, Buenos Aires og Kongsberg. Vi har ansatte fra 12 nasjoner som jobber sammen i et krysskulturelt miljø.

Hide var nylig i Oslo og mottok pris på vegne av MPM som Årets Globetrotter, i regi av Rystad Energi.

Hide nøler ikke med å gi mye av ansvaret for den formidable utviklingen til produktkokk Arnstein Wee med bakgrunn fra oljevirkksomheten i flere norske selskaper.

- Franskmenn har problemer med å uttale navnet Arnstein. Det blir til Einstein, humrer han fornøyd.

Nå hører MPM-erne Wee og Hide naturlig hjemme i en av favorittgrenene i regionen: Gründere.

GRÜNDERVIRKSOMHET

- Jeg tror at det var en stor fordel at vi var to gründere i den tidlige fasen, sier Hide, som er utdannet sivilingeniør og siviløkonom.

- Wee tok seg av den teknologiske biten, mens jeg jobbet med finansiering, organisasjon og kunder. Siden har vi vært så heldige å få med oss mange engasjerte og dyktige medarbeidere, og sammen har vi utviklet selskapet dit det er i dag.

TETT KUNDESAMARBEID

Det tar tid å jobbe frem et produkt. I tilfellet MPM tok det fire år før produktet kom på markedet i 2007.

- En av grunnene til at vi klarte å slå gjennom, var at vi jobbet tett med kundene i olje- og gassindustrien om utviklingen av produktet både på investerings- og utviklingssiden, sier Hide.

I startfasen dreide det seg om tre selskaper som senere ble til fem og som til slutt endte med ti samarbeidende selskaper. Vi fikk muligheten til å kople vår egen kompetanse med kompetansen til ekspertene i de samarbeidende selskaper.

Nå har olje- og gassindustrien hatt en utvikling fra produksjon fra plattform, men i de siste årene har produksjon

- Det norske skattesystemet inneholder elementer som fremmer teknologiutvikling og gründervirksomhet innenfor oljebransjen, sier Hans Olav Hide.

skjedd på sub sea-installasjoner og videre til plattform.

NØYAKTIG FORDELING

- På den bakgrunn har det vært viktig for selskapene å vite hvor mye olje, gass og vann som strømmer til plattformen, sier Hide.

Det er en fordeling som gir seg utslag i beløpene som tilfaller de respektive selskapene som er involvert i feltene. I

oljeindustrien

en overført betydning er det som å sende dollarsedler gjennom ledningene, og da er det forståelig at oljeselskapene ønsker å måle så nøyaktig som mulig slik at de får akkurat det de har krav på.

Det er her flerfasemåleren kommer inn i produksjonsbildet for alvor. Den festes på et rør på havbunnen eller på en oljeplattform for å måle hvor mye olje, vann og gass som strømmer i røret.

Og nå forklarer Hide hva som skjer:
- Har du noen gang vært på sykehus for å ta et røntgenbilde?

- Ja. Jeg brakk en tommel for en del år siden.

TOMOGRAFISK BILDE

- I gamle dager som det heter, ble det da tatt et todimensjonalt røntgenbilde i sort/hvitt. I dag blir du lagt i tomograf og får et tre-dimensjonalt fargebilde med en helt annen oppløsning og som gir en helt annen grad av informasjon om skaden. Overført til vår flerfasemåler, gir den et tomografisk bilde av hva skjer med strømmen gjennom røret. Det er målinger mange ganger i sekundet som gjør at det fremskaffes nøyaktig informasjon om hvordan fordelingen av olje, gass og vann og dermed fordelingen av inntektene skal være mellom de involverte selskapene.

- Dette er teknologi på romfartsnivå med sofistikert elektronikk, sier han beskjedent. Det har tatt syv år å utvikle teknologien, og vi har syv norske patenter på produktet, og vi har brukt 100 millioner kroner på produktutviklingen.

KJØPT OPP

I 2010 ble MPM kjøpt opp av det amerikanske selskapet FMC Technology som også eier tidligere Kongsberg Offshore.

- Det er et amerikansk selskap som er engasjert i forskjellige produktområder, sier Hide. Selskapet satset tidlig på sub sea teknologi og er i dag det ledende

MPMs flerfasemåler fremskaffes nøyaktig informasjon om hvordan fordelingen av olje, gass og vann er i et produksjonsrør.

selskapet i verden innenfor dette området. Vi ser derfor på oppkjøpet som en anerkjennelse av det vi har oppnådd. Det gir oss tilgang til finansiering og andre støttefunksjoner som blant annet markedsføring. FMC er allerede representert i Norge, og vi står ikke på noen måte overfor et kulturkrasj.

Hide har ingen tro på at den positive utviklingen vil stoppe opp i selskapet.

- Det er liv laga for olje- og gassindustrien i mange år fremover, sier han.

- I den sammenheng har Stavanger-regionen en fantastisk posisjon med en leverandørindustri helt i front, og vi har krevende kunder. Vi vil fortsatt jobbe sammen med relevante selskaper og finne løsninger i Norge som også vil kunne brukes internasjonalt i tråd med oljeindustriens globale perspektiv samtidig som vi alltid må være på hugget.

SKATTEMODELL FREMMER TEKNOLOGIUTVIKLING

- Det norske skattesystemet inneholder elementer som fremmer teknologiutvikling og gründervirksomhet innenfor oljebransjen, sier Hans Olav Hide.

Det er nemlig lagt til rette for at selskaper som MPM kan få finansiell støtte til teknologiutvikling fra oljeselskapene, der disse får fradrag for tilskuddet på skatten. Med en norsk marginalsatt på 78 prosent blir det derfor mer interessant for oljeselskapene å investere i teknologiutvikling i Norge enn i andre land.

I 2010 ble MPM kjøpt opp av det amerikanske selskapet FMC Technology som også eier tidligere Kongsberg Offshore.

Foto: Jan A. Tjensland/Norsk oljemuseum

Velg en bank som spiller på flere strenger

Vi har lang erfaring i Sør-Rogaland, og våre rådgivere har førstehånds kunnskap om forholdene for næringslivet i regionen. Sammen med våre kunder ønsker vi å bidra til en langsiktig sunn utvikling og vekst.

Regionen vår, som er preget av olje- og gassindustrien, har tett internasjonal samhandling. Som global aktør er det betryggende å ha med DnB NORs internasjonale kompetanse og tilstedeværelse.

DnB NOR er opptatt av lokalt samspill, både i næringsliv og kulturliv. Derfor er det en ære for oss å fortelle at vi har inngått et nært samarbeid

med Stavanger Symfoniorkester. Vi har latt oss inspirere av orkesteret og deres dyktige musikere – hvordan de kombinerer sitt fokus på nærmiljøet og deres ambisjoner om å nå ut til et publikum utenfor byens og landets grenser.

Velkommen til DnB NOR.

Nina Lie
Regionbanksjef
DnB NOR Sør-Rogaland

DnB NOR
Bank fra A til Å

Flor & Fjære er stedet hvor regnbuen traff jorda

Flor & Fjære i Ryfylke like utenfor Stavanger er et svært populært sted for private gjester samt kurs og bedriftsarrangement. Nå har vi utviklet tilbudet slik at stedet egner seg enda bedre for små og store grupper – og over 50 000 nye sommerblomster venter på dere!

Tenk hvor hyggelig det er å vise forretningsforbindelser noe annet enn vanlige møterom, hoteller eller restauranter! Vi har forbedret møtefasilitetene og har alt audiovisuelt utstyr som skal til for å gjennomføre gode møter og seminar. Vi kan ta imot rundt 100 konferansedeltakere. Når det gjelder middagsarrangement, kan vi ta opp til 300 gjester.

EN HEL PAKKE AV NYTELSE, REKREASJON OG INSPIRASJON

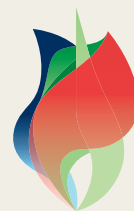
Flor & Fjære er et sted hvor alle trives. Et besøk begynner med en behagelig båttur som etterfølges av en omvisning i den flotte parken og avsluttes med en buffé som lar tennene løpe i vann. Hvorfor ikke nyte desserten og kaffen ute i parken?

VELKOMMEN TIL ÅRETS MEST FARGERIKE OPPLEVELSE!

Bestill plass på: www.florogfjære.no

Via e-post: booking@florogfjære.no

På telefon 51 11 00 00.

Nytelse av en annen verden FLOR & FJÆRE

Medlemsbedrifter fikk designpriser

Fem av Næringsforeningens medlemsbedrifter tok godt for seg av premiebordet under Designdagen i Oslo onsdag 16. mars.

Både Melvær & Lien, Sandnes Sparebank, Laerdal Medical, Figgjo og Statoil mottok utmerkelser. Eline Strøm-Gundersen i Norsk Designråd som er prosjektleder for Merket for god

design, er imponert over hvordan det skapes gode tjenester og produkter gjennom metodisk bruk av utmerket design.

Reklamebyrået Melvær & Lien Idé-entreprenør gikk til topps med arbeid som ble gjort i forbindelse med Norges deltakelse på verdensutstillingen Expo 2010 i Shanghai i Kina. Merket for god design er en utmerkelse for vellykket bruk av design for å skape innovative produkter og løsninger. Utmerkelsene ble gitt i kategoriene Visuell kommunikasjon og Interaktiv design.

«Figgjo Tipp» ble honorert «Merket for god design» innenfor kategorien industridesign. Porselenssettet består av seks ulike tallerkenstørrelser som sammen utgjør en serie.

Sammen med Scandinavian Design Group fikk Statoil tildelt «Merket for god design» for vellykket bruk av design i forbindelse oljemessen ONS 2010.

Laerdal Medical fikk «Merket for god design» for to produkter som er viktige for å få ned barnedødeligheten i u-land. Laerdal Medical fikk skryt av USAs utenriksminister Hillary Clinton for sin innsats mot barnedødelighet i utviklingsland.

Sandnes Sparebank vant fram med sin profilering av banken gjennom sin lekne og kontrastfylte design som er benyttet i en årrekke og dermed fått god gjenkjennelseeffekt. Reklamebyrået Fasett har utviklet design og profilering for banken.

- Menn har mer å lære

- Menn har mest å lære når det gjelder kommunikasjon. Vi tørr ikke å nærme oss våre feminine sider i frykt for å bli akutt homofile, sa Trond-Viggo Torgersen på Kommunikasjonsdagen. Sjelden har en foredragsholder i Næringsforeningen fått publikum til å le så mye - mer eller mindre sammenhengende i over en time.

Tekst og foto: Egil Hollund

Legen, mediemannen, musikeren og komikeren - for ikke å glemme det tidligere barneombudet - Trond-Viggo Torgersen - har levd i det norske folks bevissthet i en mannsalder. Han er en av få personer i Norge som det føles unaturlig å tiltale med etternavnet alene, selv skriftlig. Og som han selv poengterte det før han dro deltakerne på Kommunikasjonsdagen med seg på en over time lang berg og dalbane i fortellerkunst - det meste han har bedrevet har hatt med kommunikasjon å gjøre.

- Det som ikke minst interesserer meg når det gjelder kommunikasjon, er forskjellen mellom menn og kvinner. Vi har mye å hente dersom vi blir bedre til å kommunisere med hverandre. Det var menn som hørte på andre menn som skapte finanskrisen, minnet Trond-Viggo forsamlingen om.

Og så gikk han i gang. Han dro fram eksempel på eksempel; og fikk salen til å skrattle igjen og igjen.

ANDROGYNE

Trond-Viggo viste blant annet til amerikanske undersøkelser som viser at menn som kommuniserer typisk maskulint og kvinner som kommuniserer typisk feminint - ofte med en seksuell

enn kvinner

undertone - er de som minst er i stand til å bruke kommunikasjon som et instrument. Vinnerne er de som kommuniserer androgyn.

- Jeg tror kvinner i mye større grad enn menn har klart å gå i en slik androgyn retning de senere årene. Mange flere kvinner er flinkere til å stille seg inn på mottakeren med en viss interesse og forståelse, påpekte Trond-Viggo.

Og la til:

- Det vi menn ofte ikke skjønner, er at det å være sammen med kvinner ofte innebærer å prate om ulike ting.

RIKT INDRE LIV

Men det var ikke bare menns ofte utilstrekkelighet når det gjelder kommunikasjon med kvinner som fikk gjennomgå av Trond-Viggo. Også motsatt er det ofte en utfordring:

- Det dere kvinner ikke skjønner, er at menn også kan ha et ganske rikt indre liv. Det er ikke slik at dere kan gjette dere til hva vi egentlig mener og vil si. Dere er nødt til å få en viss kontakt med oss. Vi er heller ikke i stand til å gjette oss til hva som menes med veldig generelle svar, sa han.

Han oppfordret kvinner til å gi mer blaffen - ikke minst på karrierestigen i arbeidslivet.

- Menn har en holdning om at dersom en arbeidsgiver ansetter dem, er det deres problem. Mange kvinner hadde hatt stor glede av å tenke litt mer i samme bane.

Kommunikasjonsdagen arrangeres i samarbeid med Sparebanken Vest, og gikk av stabelen for fjerde gang 18. mars.

Trond-Viggo Torgersen er en av få personer i landet som det nærmest er unaturlig å tiltale bare med etternavn - selv skriftlig. Foto: Egil Hollund

- Jeg kaller det gjerne

- Vi skal være innovatøren i den regionale matsatsingen med Jæren som Norges "Provence", står det å lese på Prima Jærens hjemmesider. Og konserndirektør Ernst A. Eik flesker like godt til med enda et uttrykk: - Jeg kaller det gjerne SMS-kjøtt! Hvilket betyr kjøtt av premium kvalitet, med kjenne-tegnene Saftig, Mørt og Smakfullt.

Tekst: Erik Lindboe
Foto: Eirik Anda, BITMAP

Prima Jærens historikk går tilbake til 1993, da Anbjørn Øglend og Jan Ove Håland startet opp det som i dag er landets fjerde største private slakterikonsern. Begge to hadde erfaring fra slakterivirksomhet fra før av. I 1999 overtok Anbjørn Øglend som eneeier, og han har utviklet konsernet videre mot nye høyder. Utviklingen gikk svært raskt, og anno 2011 har prima Jæren fire bein å stå på:

Prima Jæren Slakt AS, Prima Jæren Kjøtt AS - som først og fremst driver med skjæring og stykking av kjøtt til industri- og storhusholdningskunder, Prima Evang AS på Vigrestad - som har spesialisert seg på fårekjøtt, samt Prima Jæren Kylling AS. Hovedbasen for virksomheten er i Kviamarka på Nærbø, der et flunkende nytt anlegg stod klart for innflytting i 2007.

FORRETNINGSIDE

Gründer Anbjørn Øglends strategi var å endre forretningsidéen i retning av spesialisering mot industrikunder og spesialkvaliteter. Industrikunder er i denne sammenheng kunder som mottar kjøttvarer for videre produksjon av f.eks pålegg, burgere, pølser, pizzatopping og annet, eller de selger videre til restauranter og storkjøkken. Eksempler på slike kunder er Ådne Espeland på Ålgård og Albert Idsøe i Stavanger.

- Dette er et kjerneområde i virksomheten vår, sier konserndirektør Ernst A. Eik til Rosenkilden, - og vi leverer

over hele landet. Dessuten satser vi på å utvikle kjøttvarer av høy kvalitet. Med en bevisst satsing på premium-kvalitet (ekstra god kvalitet) ønsker vi å skille oss ut og derved bygge oss en sterk posisjon. En slik utvikling må bygge på grunnleggende begreper som matsikkerhet, dyrevelferd, sporbarhet, kvalitetssikringssystemer, hygiene og produktkontroll og, ikke minst, innovasjon. Veksten i konsernet kan vi neppe klage på: I 1999 lå omsetningen på rundt 50 millioner kroner, i 2010 var den på 950 millioner.

PRODUKTUTVIKLING

Ernst A. Eik understreker at Prima Jæren er på jakt etter nye produkter fra storfe. For eksempel biffer. - Og så vil vi inn i dagligvarehandelen, det vil si butikkene. Men tilbake til biffene: Vi jobber mye med å utvikle det vi kaller for premium-kvalitet. For å oppnå dette har vi satset på et nettverk som omfatter Bocuse d'Or Norge med Eyvind Hellstrøm som leder, Gastronomisk Institutt og Måltidets Hus på Ullandhaug, Siva (Selskapet for industrivekst), Ipark samt Universitetet for miljø og biovitenskap (tidligere Landbrukshøgskolen på Ås). Vi har også etablert Prima Innovasjon, som er en mat-inkubator. Mat-inkubatoren er en industri-inkubator som skal jobbe innen næringsmiddelprodukter fra land og sjø. (En industri-inkubator knyttes opp mot en industribedrift framfor et rent forskningsmiljø). Prima Innovasjon skal bidra til å få fram forretningsideer basert på etablert industri og sammen med gründere og nyetablerere i oppstartfasen. Dette er for øvrig landets første industri-inkubator med formål rettet mot mat- og måltidsnæringen.

Ernst A. Eik forsetter: - Vi har svært god forbindelse mellom fagmiljøet på Ullandhaug og det praktiske miljøet på Jæren. Det er for lengst opplest og vedtatt at Rogaland er Matfylket. Kjøtt, melk, kylling, tomat, fisk ... Listen er lang. Dessuten er kompetansen i landbruket meget høy. Dette er en unik posisjon som vi ikke skal gi fra oss! sier konserndirektør Ernst A. Eik, som kan skilte med seks års fartstid i Agro. Han har også vært daglig leder i Simrad Egersund og redaktør i Dalane Tidende før han kom til Prima Jæren i 2009. Han hadde da alle-

SMS-kjøtt!

rede god kjennskap til bedriften gjennom 10 år i styret.

FREMTIDSVYER

Konserndirektøren forteller at de i henhold til konsernets strategiplan ser for seg en omsetning på 1,3 milliarder kroner i 2014, og at premium-varer skal utgjøre 25 %. - Dette er en tøff målsetting og fordrer hard jobbing, sier han og føyer til at Prima Jæren har 90 årsverk med på laget.

- Hva med et enda lengre tidsperspektiv?

- Her har vi noen usikre faktorer å forholde oss til. For eksempel import av kjøtt og importregelverket. Per i dag slakter vi rundt 8600 tonn lokalt kjøtt. Vi kjøper omtrent like mye fra andre deler av landet, pluss litt fra utlandet. Vi ønsker definitivt mer slakt fra Jæren. Det er flere ting som spiller inn på tilgangen, så som konkurranse fra andre slakterier, konsesjoner på gris og kylling, areal for gjødselhåndtering, melkekvoter osv. Vi ser at dyretallet har gått opp noe her i Rogaland, mens den er redusert andre steder i landet. Like viktig som å

Konserndirektør Ernst A. Eik og daglig leder Harald Reime ved Prima Jæren Slakt AS satser på kvalitet i alle ledd.

håndtere vår posisjon i en konkurranse-situasjon er det å fokusere på bondens situasjon. Vi skal la bonden få del i verdikjeden. Kort sagt: I vår næring skal det dryppe på alle.

Ressursgruppen trør til

Næringsforeningens Ressursgruppe for Sykkelløftet er etablert. Alene representerer ressursgruppens bedrifter 30.000 ansatte i regionen. Nå fører de an i vårens store sykkeleventyr.

Sykkelløftets ressursgruppe består av bedrifter og organisasjoner som har lyktes med å etablere jobbsykling. Gjennom dette får prosjektet et forum for å samle og utveksle kompetanse som kan utvikle bedrifter som allerede er gode, samt bistå nykommere. Ressursgruppen vil også være sentral i forhold til hva som signaliseres utad i forhold til syklistholdninger, samt gi påtrykk til veimyndigheter om utbedringer eller endringer.

Ressursgruppen vil ha en unik posisjon i forhold til å fremme jobbsykling og påvirke den trafikale utvikling i vår region.

Ressursgruppen er ment å være:

- Et forum for idé og informasjonsutveksling som skal gi videre løft internt i bedriften.
- Et forum som kan sette sykkelinteresser på den politiske dagsorden.
- Gi konkrete råd og prioriteringer til kommune og vegvesen vedrørende fysiske tiltak og holdningskampanjer.

Ifølge deltakerne i ressursgruppen har flertallet av større bedrifter sine egne programmer for å motivere og premiere registrering av fysisk aktivitet. Disse viser gode resultater og deltakelse over tid. Likevel påpekes det fra samtlige hold at fysiske fasiliteter som garderobe/dusj, tørking av klær og trygg parkering er faktorer som senker terskelen for bruk av sykkel.

Her er noen av forventningene til deltakerne i ressursgruppen:

- At bredden i sykling ivaretas, og at de ulike typer syklistene ikke settes opp mot hverandre (kurvsykkel, kontraracersykkel – korte/rolige turer kontra lengre turer med høy fart).
- At deltakelse i Sykkelløftet kan gi ny inspirasjon og ideer for å utvikle satsing internt.
- Fremme sykling som et enestående fremkomstmiddel og ikke bare som treningsredskap. "Å transportere seg til jobb på sykkel".

- Gi sykkelbruk mer status og fremme sykkelglede, å bygge SYKKELKULTUR.
- At Sykkelløftet kan bli et "veikryss" for deling av ideer og inspirasjon som fremmer hverdagssykling.
- Senke terskel for å iverksette sykkelvennlige tiltak regionalt, kommunalt og i bedriften.
- Å få flere til å sykle, og dermed skape en sterk bevegelse som framskynder trafikale løsninger for sykkel.

PRIORITERTE SATSINGSOMRÅDER

- Bedre kommunikasjon og handlekraft vedrørende veiområder som i dag er "gråsoner og diffuse trafikkfeller" i veitrafikkloven. Eksempelvis Vassbotn Forus vest.
- Kommunisere sykkelvennlighet i arbeidslivet. Eksempel: "Sykkelparkering og garderobefasiliteter er tilgjengelig ved møtelokalet, velkommen!"
- Lage idèbank for bedrifter som vil tilrettelegge for ansattsykling. Fysisk tilrettelegging, motivasjon, premiering og lederforankring.
- Fylkeskommune og kommuner trener innspill og råd i forhold til holdningskampanjer.

Følgende tre arbeidsgrupper er opprettet i ressursgruppen:

- **"Startpakken"**
Utforming av en verktøykasse med de grep som leder må ta for å iverksette sykkelkampanjen internt. Hvilken informasjon sendes ut og når. Tips til interne konkurranser, premieringer. Tips til enkle fysiske tiltak på arbeidsplass som tilrettelegger (sykkelpumpe, varmeskap, m.m).
- **Trafikk**
Gruppens oppgave blir å synliggjøre trafikale utfordringer som skaper usikkerhet mht regelverk/trygghet, og påpeke mangler og feil prioriteringer som hemmer trafikkflyt.

Holdningskampanjer

Gruppen skal være "tenketank" for hvilke kommunikative virkemidler man kan ta i bruk for å fremme sykkel som enestående fremkomstmiddel.

Sykkelløftets leder, Helmer Berre, er fornøyd med framdriften i prosjektet.

- Ressursgruppen vil gjøre en viktig jobb framover, og her sitter det ressurspersoner med høy kompetanse. Vi er i rute, og tester i disse dager ut den nye web-løsningen som alle jobbsyklister i regionen snart vil få godt kjennskap til. Rett over påske er vi i gang, og det ser vi fram til, sier han.

Medlemmer i

Ressursgruppen for Sykkelløftet:

Monica Johansen, Stavanger kommune

Anne Sviland, Sandnes kommune
Åsne Nord-Varhaug, Rogaland fylkeskommune

Amanda Møller, Shell

Christian Gorgas, Shell

Jan Erik Eriksen, Halliburton

Anne-Trine Benjaminsen, Aker Solutions

Brit Broberg, Laerdal Medical

Rune Bråten, Statoil

Vibeke Hop, SUS

Harald Minge, Næringsforeningen

Helmer Berre, Sykkelløftet

Carl Håkon Jarstø, Subsea 7

Gunnar Eiterjord, Rogaland fylkeskommune

Bak fra venstre: Rune Bråten Statoil, Monica Johansen Stavanger kommune, Vibeke Hop SUS, Anne Sviland Sandnes kommune, Åsne Nord-Varhaug Rogaland fylkeskommune. Foran fra venstre: Jan Erik Eriksen Halliburton, Amanda Møller Shell, Anne-Trine Benjaminsen Aker Solutions, Brit Broberg Laerdal Medical. Foran: Helmer Berre.

Dekker bordet for TV-sendt

Næringsforeningens administrerende direktør, Jostein Soland, er optimistisk med tanke på mulighetene for å produsere en nasjonal TV-sendt Matgalla fra Stavanger.

Tekst: Frøde Berge

- Vi jobber med å få tilstrekkelige avklaringer av finansieringen i april, slik at startskuddet for arbeidet med produksjonen kan gå, sier Soland.

Næringsforeningen har de tre siste årene, sammen med Stiftelsen Norsk Matkultur og andre samarbeidspartnere, gjennomført Det Norske Måltid. Dette er en landsdekkende konkurranse om å kåre de beste lokale råvarene og matproduktene. En flott festmiddag i Stavanger, Årets Måltid, har utgjort rammen rundt kåringen av de nasjonale vinnerne.

Det Norske Måltid har i denne treårsperioden etablert seg som et faglig høyt anerkjent prosjekt som bidrar til å øke interessen og stoltheten forbundet med norske råvarer og produkter. Prosjektet er også et viktig bidrag til arbeidet med å styrke Måltidets Hus, og å videreutvikle den rogalandske matklyngen.

- Nå mener vi forholdene ligger til rette for å gi Det Norske Måltid et ytterli-

Jostein Soland og Harald Osa gleder seg over den entydig positive responsen prosjektet har mottatt hos viktige mataktører som Landbruks- og matdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Innovasjon Norge, Rogaland fylkeskommune og Stavanger kommune.

Bryne Leie - butikklokaler på Bryne

Beliggende nær Bryne sentrum ved Bryne Mek.
Butikklokaler, lager, tekjøkken og wc.

Prisant:
Bruttoareal

kr. 1.300,- + mva pr. kvm
ca. 127 kvm.

Adresse:
Kontakt:
Telefon:
Visning:

Hulda Garborgsveg 9
Sigrunn Undheim Stangeland
51 77 89 94 / 915 47 572
Etter avtale med megler.

matgalla

gere løft. Målet er å samle hele det kulinariske Norge rundt en TV-sendt offensiv for norsk mat og matkultur. Ønsket er å formidle matglede og kunnskap om norsk mat til en stor del av befolkningen på samme tid. En riksdekkende TV-galla sendt fra vår region vil i tillegg bidra sterkt til å styrke både Matfylket Rogaland og Stavangers stilling som mathovedstad.

Soland gleder seg over den entydig positive responsen prosjektet har mottatt hos viktige mataktører som Landbruks- og matdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Innovasjon Norge, Rogaland fylkeskommune og Stavanger kommune.

- Næringsforeningen og Stiftelsen Norsk Matkultur er i god dialog med alle disse, og har i tillegg interessante samtaler med potensielle private sponsorer. Målet er som sagt å sikre tilstrekkelig finansiering slik at den første nasjonale TV-sendte Matgallaen kan sendes fra Sørmarka Arena til høsten.

DET NORSKE MÅLTID I MEXICO

Jostein Soland håper også at Det Norske Måltid vil gjøre seg gjeldende når Det Internasjonale Handelskammerforbund samles til verdenskongress i Mexico i juni.

- I forbindelse med kongressen er handelskamrene verden rundt invitert til å nominere prosjekter som de mener er særlig vellykkede og innovative, og som i tillegg har stor potensiell overføringsverdi til andre handelskamre. Næringsforeningen i Stavanger-regionen har meldt på Det Norske Måltid i klassen for "Best Unconventional Project". Vi ser fram til konkurransen med spenning og forventning, avslutter Jostein Soland.

Konferansehotellet på Rennesøy

2 konferanserom - ett for 25 og ett for 50 personer (70 m/kinooppsett)

Flotte grupperom ute på de store leilighetene.

26 doble rom i leiligheter og hotellrom.

Restaurant for 100 gjester.

Kun 30 min. med bil fra Stavanger.

tlf. 90 87 67 07

FJORDBRIS HOTELL
ØSTHUSVIK

Se mer på - www.fjordbris.no

Houston, we can see an

Tålmodig og lang-siktig arbeid gir resultater når norsk energiindustri nå knytter bånd med amerikansk rom-industri.

Tekst: Felix Laate

Foto: Jan Soppeland

- Vi har nå et glimrende utgangspunkt å bygge videre på med å etablere en samarbeidsbro mellom norsk energiindustri sine behov, og kompetansebasen som finnes i amerikansk romfartsindustri, sier Brage Johansen fra IRIS, som også er styreleder i den nye Space and Energy, teknologioverføringsorganisasjonen på Ullandhaug.

- Å jobbe med å etablere FOU-avtaler med NASA er krevende og komplisert, derfor har vi nå etablert et brohode her som skal kunne være et kontakt- og veiledningspunkt på norsk side, sier han.

Energifolket har nylig vært i Houston og møtt flere av NASAs forskningsmiljøer og representanter fra industriklyngen rundt NASA.

- Tydeligvis har vi truffet godt tidsmessig, for NASA har fått beskjed om å skaffe seg tettere kontakt med internasjonal industri, sier en begeistret Birger Haraldseid fra Greater Stavanger som har jobbet med å komme i posisjon med NASA i mer enn tre år.

- I løpet av denne perioden har vi etablert de rette kontaktene og bygget en felles forståelse for hva vi kan få ut av et samarbeid. Den første samarbeidsavtalen med et lokalt selskap er på plass - ikke som et direkte resultat av det vi har gjort, men det viser at det vi har jobbet for er relevant, sier han.

NORSK INDUSTRI PÅ BESØK HOS NASA

Det var jobbet grundig og lenge i forkant for å få på plass et to dagers program i Houston, ikke minst med god assistanse fra rogalendingen Knut Øxnevad som har jobbet for NASA tidligere, og som kjenner irrgangene i systemet.

Seabedrig

Daglig leder Lars Raunholt i Seabed Rig AS, var en av deltakerne på NASA-konferansen. Selskapet utvikler robotisert boreteknologi og har gjennom Knut Øxnevad og NASA-initiativet fått kontakt med NASA's forskningslaboratorium JPL i Los Angeles, og starter nå opp et samarbeidsprosjekt innen autonome operasjoner og beslutningssystemer. Ifølge Raunholt var det meget nyttig å delta på konferansen i Houston.

- Å få så konsentrert og åpen tilgang til ulike teknologimiljøer i NASA ga mye kontakter, og det er åpenlyst at her er synergier innen mange fagområder. Jeg synes også at det er et viktig signal til ungdommen at oljeindustrien har spennende teknologiprojekter og til samfunnet om at vi ønsker å lære fra de som har mest erfaring med sikkerhetstankegang, sier Raunholt.

opportunity

Birger Haraldseid hilser på framtiden, representert ved Robonaut.

Oceaneering, som faktisk har både space- og Energyservices divisjoner.

- Vi kan lære mye av dette og virkelig være med å sette den innovative norske energiindustrien i en særklasse ved å utnytte det momentumet vi har skapt. Dette er framtidsrettet, sier Preben Strøm fra Oceaneering i Norge, som også var med og organiserte turen.

Konferansedelen samlet opp mot 70 deltakere, hvor nær halvparten var fra energiindustrien. Den følges nå med arbeidsgrupper her i Norge. Gruppen som har fokus på sikkerhet og simulering møttes nylig i Stavanger.

Følg saken videre på www.greaterstavanger.com og www.spaceandenergy.no

Samlet i kontrollrommet! Fra venstre: Cato Wille, Statoil sitt forskningssenter i Trondheim, Brage W Johansen, IRIS, Martin Sigmundstad, IPark, Knut Øxnevad, Simtano, Birger Haraldseid, Greater Stavanger og Trygve Gjerstad, IRIS.

Den norske industrigruppen, som besto av deltakere fra en rekke større selskaper og FoU-institusjoner, varmet opp med å besøke NASA Johnson Space Center utenfor Houston, hvor de ble vist rundt på en rekke avdelinger og områder hvor astronauter ble trent- og teknologi ble utviklet. Et høydepunkt for mange denne dagen ble nok anledningen til å håndhilse på Robonauten, som er tvillingen til roboten som nå i vår ble sendt opp til den internasjonale romstasjonen.

Det skal ikke stikkes under en stol at mange ble fylt av ærefrykt, da man slapp inn i kontrollrommet som ble brukt for alle Apollo-romferdene, det berømte Houston Control Centre, også husket for Apollo 13 sin melding om at "Houston, we have a problem".

Delegasjonen fikk også besøkt en bedrift som er godt kjent i vår region,

Møtte en av Apollo 13 sine redningsmenn

Dr. Ken Cox var en av de som var med å gi NASA-besøket inspirasjon og innhold. Han var en del av teamet i Houston Control Center som var med å legge til rette for at Apollo 13 kom trygt tilbake til jorden.

Dr Cox gav i sitt foredrag innsikt i de utfordringene astronauter og kontrollsenteret fikk etter at skadene på Apollo 13 ble oppdaget like etter oppskyting. Han synliggjorde via sin framstilling hvor viktig det er å integrere planer og systemer som sikrer at ikke bare skulle man klare å sende folk ut i verdensrommet, han slo også fast at det ikke var mulig å kalle en romferd for vellykket dersom ikke mannskap og utstyr kom trygt tilbake. Akkurat det var et perfekt oppspill til arbeidsgruppene som blant annet jobbet med sikkerhet og simulering som viktige elementer hvor vi har stor tro på at norsk energivirksomhet kan bli enda bedre om vi lærer av og samarbeider med romfartsindustrien.

– Uhyre viktig med fortsatt

høy oljeaktivitet i Norge

Ragnar Tveterås er en av regionens fremste eksperter på næringsutvikling og innovasjon. Han understreker at en fortsatt stor og konkurransedyktig oljeindustri i Norge er av vital betydning for økonomien vår.

Tekst: Frode Berge
Foto: Eirik Anda/BITMAP

Rosenkilden har de siste månedene viet mye spalteplass for å belyse den massive økonomiske betydningen oljeindustrien har for Rogaland og Norge. Bakteppet for dette fokuset har vært at 2011 er et år da svært viktige beslutninger om rammevilkårene for næringen skal tas. En ny petroleumsmelding skal legges fram, og forvaltningsplanen for nordområdene (inkludert Lofoten og Vesterålen) skal oppdateres.

Samtidig står oljeindustrien ovenfor mange utfordringer, og omstillingsbehovet vil være stort uavhengig av det eksakte utfallet av disse sakene.

VARM I TRØYEN

Ragnar Tveterås begynner å bli varm i trøya etter et drøyt halvår i lederrollen ved Senter for innovasjonsforskning. Han har klare oppfatninger av hva som må til for at den oljedrevne veksten i regionen skal fortsette.

- Vi har utviklet en verdensledende petroleumsklynge i Norge, i forhold til både teknologi og organisering. Nå er vi i en fase der oljeindustrien stadig mer internasjonalt. Da er det uhyre viktig at vi opprettholder et høyt aktivitetsnivå i Norge.

Hvordan vil du forklare disse sammenhengene?

- Vi ser at den utenlandske, oljerelaterte omsetningen som norske offshorebedrifter står for, er i kraftig vekst. I 2009 utgjorde denne 118 milliarder av en samlet omsetning på 244 milliarder. Dette er på mange måter både positivt og imponerende. Samtidig er det viktig å huske på at det aller meste av de inn-

- Det vil være helt avgjørende at det legges til rette for at vi kan opprettholde en kritisk masse av norske selskaper med tilstrekkelig mange norske ansatte, sier Ragnar Tveterås.

tektene denne virksomheten genererer, som skatter, avgifter og positive sysselsettingseffekter, går inn i utenlandske statskasser og ikke den norske. Samtidig vil de internasjonale selskapene i Norge i større grad benytte utenlandske ansatte og ressurser, noe som på sikt kan svekke den norske kompetansen.

Hva er så svaret på denne utfordringen?

- Mye av svaret ligger i å forstå, og å ta konsekvensen av, den "norske modellen". Måten vi har organisert oss på her innebærer at inntektene til fellesskapet

”Utgangspunktet er at det er uhyre viktig å holde oppe et høyt aktivitetsnivå på norsk sokkel.

ved petroleumssaktivitet i Norge kommer i flere omganger, og fra flere kilder. Oljearbeideren betaler skatt, leverandørbedriften betaler skatt av overskuddet, operatørselskapet betaler skatt av sitt overskudd, i tillegg til at staten har store inntekter gjennom sitt direkte eierskap på sokkelen (SDØE). Denne modellen er unik, og illustrerer hvor stor forskjellen er i inntekter for den norske staten på oljekroner tjent "ute" og oljekroner tjent "hjemme".

Hvilke konsekvenser bør så norske myndigheter trekke av dette?

- Det vil være helt avgjørende at det legges til rette for at vi kan opprettholde en kritisk masse av norske selskaper med tilstrekkelig mange norske ansatte. Selskapene må representere et tilstrekkelig bredt spekter til å utgjøre en sterk klynge. Dette betyr at vi må ha miljøer som er sterke i alle faser av virksomheten: Leting, utbygging og produksjon.

Tveterås er ikke i nevneverdig tvil om hva dette bør bety i forhold til konkrete tiltak ovenfor industrien.

- Utgangspunktet er at det er uhyre viktig å holde oppe et høyt aktivitetsnivå på norsk sokkel. Derfor må det sikres tilgang på nye arealer, og derfor må det jobbes med rammebetingelsene for næringen generelt. Myndighetene må lytte til oljeindustrien og ikke stirre seg blinde på at investeringsnivået er høyt i dag. Her er det nødvendig med et langsiktig fokus.

Selv om mye av oppmerksomheten i disse dager er rettet mot næringslivet generelt og oljeindustrien spesielt, skal Senter for innovasjonsforskning også bidra til mer innovasjon i det offentlige. En utfordring som Tveterås beskriver som både viktig og krevende.

- Det drives mye godt innovasjonsarbeid i offentlig sektor i dag. NAV-reformen og forenklingsarbeidet som Skatteetaten og Brønnøysundregisteret driver i forhold til selvangivelsen og annen elektronisk rapportering, er gode eksempler. Samtidig ser vi at det ofte eksisterer både kulturer og strukturer innen det offentlige som hemmer innovasjon. Det kan handle om frykt for å feile eller rett og slett at selve begrepet innovasjon er fremmed. Dett er et område hvor utfordringene er mange, og som vi må vie betydelig oppmerksomhet i årene som kommer, avslutter Ragnar Tveterås.

Ragnar Tveterås har bakgrunn blant annet fra et professorat i industriell økonomi. Han har siden i fjor sommer ledet Senter for innovasjonsforskning ved Universitetet i Stavanger (UiS). Senteret eies av UiS og International Research Institute of Stavanger (IRIS), og ble etablert ved hjelp av en grunnfinansiering på 50 millioner kroner fra Gjedefo-familien.

www.pwc.no

PwC, Pb. 8017,
4068 Stavanger

Tlf. 02316

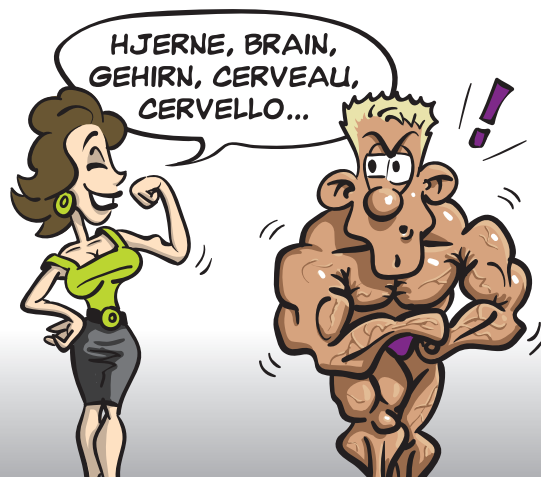
Din lokale kompetansepartner
Norges og verdens største nettverk av
rådgivere, revisorer og advokater

pwc

Berlitz[®]

www.berlitz.no
907 97 431

**Husk å trene mellom ørene også
- ta et språkkurs i dag!**

DESTINO

NÆRINGSLOKALER

– Vi har alternativene

www.ogreid.no

ØGREID
Øgreid Eiendom AS

REGIONALPLAN FOR LANDBRUK I ROGALAND

Høringsuttalelse fra Næringsforeningen i Stavanger-regionen

Næringsforeningen i Stavanger-regionen vil gi Fylkesmannen i Rogaland og Rogaland fylkeskommune honnør for et godt utkast og en inkluderende prosess knyttet til utarbeidelsen av Regionalplan for landbruk i Rogaland.

Rogaland er et stort landbruksfylke, og mat- og måltidsklyngen utgjør en stadig viktigere del av verdiskapingen i fylket. Planen vil være et viktig bidrag i arbeidet med å videreutvikle Rogaland som landets viktigste matfylke.

Utgangspunktet er godt, og det er interessant å studere konklusjonene fra Bygdeforskning sin nylige undersøkelse utført for Fylkesmannen i Rogaland. Her ble et utvalg bønder spurt om forholdene på gården, og hvordan de opplever framtidsutsiktene i næringen. Tilbakemeldingene bærer bud om optimisme og framtidstro, noe som er et godt grunnlag for det videre arbeidet med å styrke denne næringen i fylket vårt.

Ethvert plan- og strategidokument som omhandler landbruket vil være viktig for Næringsforeningen. Med våre 1550 medlemsbedrifter representerer vi interessene til et betydelig antall bedrifter innen både primærproduksjon og videreforedling.

Planforslaget er omfattende, og inneholder i alt 50 målsettinger med tilhørende aksjonspunkter. Vi vil i denne uttalelsen rette hovedfokus mot de målene og problemstillingene som vi opplever som særlig viktige i arbeidet med å øke matproduksjonen og sikre verdiskaping, innovasjon og kompetanse i det rogalandiske landbruket.

Aktive og robuste bruk i hele Rogaland. Opprettholde husdyrproduksjonen i sentrale områder og styrke husdyrproduksjonen i distriktene.

Vi står ovenfor noen massive globale utfordringer på matområdet. Befolkningen øker langt sterkere enn produksjonen, og etterlater seg et stadig større underskudd på mat. Norge og Rogaland må ta sin del av ansvaret for å dekke dette underskuddet. Rogaland, med sitt gunstige klima og kultur for nyskaping, er særlig godt rustet for å øke matproduksjonen.

Næringsforeningen vil i denne sammenhengen understreke at vilkårene for landbruksdrift er svært forskjellige i områder som Dalane og Ryfylke, sammenlignet med Jæren. Det er viktig at den politikken som føres både i Rogaland og på sentralt hold tar høyde for dette når de ulike tiltakene settes inn. Målsettingen må være en balansert utvikling av landbruket i alle deler av fylket.

Bidra til at en større del av verdiskapingen går til primærleddet, og til økt produksjon og mangfold av lokale matspesialiteter

Økonomien hos dem som driver primærproduksjon er presset. Alle tiltak som kan bidra til å styrke denne er derfor viktige. Næringsforeningen vil understreke betydningen av at primærleddet blir involvert i utviklingsprosjekter, f.eks i regi av Måltidets Hus og Innovasjon Norge. I tillegg er det viktig at offentlig finansierte prosjekter rettet mot næringsmiddelindustrien også dokumenterer verdiskapingen i primærleddet.

Næringsforeningen vil i denne sammenhengen framheve betydningen av prosjektet Det Norske Måltid. Dette er et prosjekt som de tre siste årene har kåret de aller beste råvarene og matproduktene i samtlige av landets fylker, og på nasjonalt plan. Alle de fantastiske vinnerråvarene utgjør ingrediensene til Årets Måltid, et festmåltid i form at et stort nasjonalt matarrangement som avvikles i Stavanger. Det Norske Måltid bidrar til stolthet og kunnskap om lokale råvarer, og dermed til å løfte primærprodusentene.

For 2011 er målet at de regionale kåringene av de beste råvarene skal munne ut i et direktesendt nasjonalt TV-show, en "matens Amanda". En slik stor TV-produksjon vil gi både primærprodusentene og matklyngen for øvrig et betydelig nasjonalt løft.

Prosjektet Det Norske Måltid eies av Næringsforeningen og Stiftelsen Norsk Matkultur.

ØKE UTBYGGINGEN AV BIOGASS

Rogaland er et ledende fylke både innen matproduksjon, og energi. Behovet for produksjon av ny fornybar energi er stort, og landbruket har miljøutfordringer blant annet knyttet til fosfor og avfall. Næringsforeningen støtter derfor de ambisiøse og konkrete målsettingene knyttet til produksjon og bruk av biogass/biovarme som planen legger opp til. En slik satsing vil også bidra til å styrke driftsgrunnlaget for mange av gårdsbrukene på Jæren.

STYRKE KOMPETANSEN

Gårdsdrift og matproduksjon blir stadig mer komplekst, og stiller strenge krav til kompetanse innen en rekke områder. Det er derfor viktig at de som jobber i landbruket har tilbud om kompetanseutvikling som dekker alle sidene ved driften. Vi støtter derfor skissen til en "Rogalandsmodell" slik denne fremkommer i planutkastet. En slik modell vil bidra til å styrke agronomutdanningen, samt legge til rette for utdanningsløp som ender med fagbrev og/eller mesterbrev.

ANDRE FORHOLD

Næringsforeningen vil for øvrig understreke at et sterkt jordvern er en grunnleggende forutsetning for et levedyktig landbruk. Det er derfor avgjørende at en tenker langsiktig og praktisk på én gang, med streng håndheving av jordvernet.

Landbruksdrift i et tett befolket område som Jæren kan gi utfordringer for dem som er avhengige av å kjøre traktor og landbruksmaskiner på de offentlige veiene. Vi har mottatt flere henvendelser fra medlemmer som opplever vegvesenets restriksjoner på dette området som svært problematiske for egen drift. Selv om landbruksbasert trafikk kan være en utfordring ift sikkerhet, så må det for dagens og framtidens matproduksjon veie tyngre at forholdene legges til rette for matprodusentene. Etter Næringsforeningens syn er det derfor ikke grunnlag for så sterke restriksjoner som Statens Vegvesen nå legger opp til.

Avslutningsvis vil vi oppfordre fylkestinget til å ta en aktiv rolle i arbeidet med å videreutvikle landbruket i Matfylket Rogaland. Næringsforeningen vil også i tiden som kommer være en aktiv medspiller i dette arbeidet.

Stavanger, 01.03.11

Med hilsen

Jostein Soland

Administrerende direktør

Næringsforeningen i Stavanger-regionen

KOMMUNEPLAN FOR SANDNES KOMMUNE 2011–2025

Høringsuttalelse

Næringsforeningen i Stavanger-regionen viser til Sandnes kommunes utkast til kommuneplan for perioden 2011–2025, og avgir med dette vår høringsuttalelse. Uttalelsen er forankret i Næringsforeningens ressursgruppe for Sandnes og Jæren.

Kommuneplanforslaget er svært omfattende, og et resultat av en grundig dialogprosess som har involvert et bredt spekter av aktører i Sandnes kommune. Visjonen om Sandnes som en kommune som er "I sentrum for framtiden. Romslig, modig og sunn", er ambisiøs og framoverskuende. Denne visjonen er ledsaget av hovedmålene om at kommunen skal være:

- Tilgjengelig og lydhør med tillit hos brukere og næringsliv.
- En offensiv og framtidsrettet samfunnsutvikler.
- En utfordrende arbeidsplass med ansvarsbevisste og kompetente medarbeidere.
- En handlekraftig og langsiktig forvalter av ressurser og miljø.

For Næringsforeningen er det naturlig å rette hovedfokuset mot de delene av planforslaget som retter seg mot viktige rammebetingelsene for næringslivet, med særlig oppmerksomhet mot de områdene hvor utfordringene er størst.

Vi vil derfor konsentrere innspillene våre om:

- Utbygging av nye boliger.
- Tilrettelegging av nye næringsarealer.
- Utvikling av ny infrastruktur

Næringsforeningen er i tillegg oppmerksom på den betydningen en videre utvikling av Sandnes sentrum er tillagt i kommuneplanutkastet. Vi er i denne forbindelse kjent med, og stiller oss bak, Sandnes Sentrum sin høringsuttalelse til sentrumsplanen.

UTBYGGING AV NYE BOLIGER

Det å sikre tilstrekkelig tilgang på kvalifisert arbeidskraft vil alltid være en av de største utfordringene for næringslivet i tiden som kommer. Sandnes er del av en svært vekstkraftig region, og det vil være en markant vekst i folketallet både i denne kommunen og i regionen for øvrig også de nærmeste ti-årene. Regionalplanen for langsiktig byutvikling på Jæren legger opp til at Sandnes, og i særdeleshet Sandes Øst, skal stå for en betydelig del av den framtidige boligbyggingen i regionen. Derfor er det positivt at kommuneplanforslaget legger stor vekt på betydningen av å legge til rette for både en relativt omfattende utbygging av nye boliger, og gode leve- og oppvekstmiljøer.

Det er svært viktig at kommunen holder tempoet oppe i arbeidet med å tilrettelegge nye områder for boligutbygging i planperioden. I denne sammenheng vil Næringsforeningen understreke betydningen av at behandlingen av plan- og byggesaker skjer så raskt og smidig som mulig innenfor rammene av gjeldende lovverk.

TILGANGEN PÅ NÆRINGSAREALER

Næringsforeningen er positiv til at det i planforslaget legges opp til å sikre betydelige områder for fremtidig næringsvirksomhet., Vatne, Forus, Vagle, havneområdet og sentrum fremstår som særlig viktige. Dette er områder som samlet sett vil danne gode rammer for et bredt spekter av næringsvirksomhet: Lettere industri, fabrikkmessig produksjon, kontorarbeidsplasser, service, varehandel og annen næringsvirksomhet.

Vi vil i denne sammenheng understreke at også Næringsforeningen erkjenner at det er krevende å balansere hensynet til boligutbygging og næringsarealer med hensynet til jordvern. Vi er imidlertid av den oppfatning at utkastet til kommuneplan ligger godt innenfor de rammene som Regionalplan for langsiktig byutvikling på Jæren har trukket opp på disse områdene. Vi vil derfor advare mot at det i den videre prosessen, der også andre forvaltningsnivåer er involvert, legges inn begrensninger som innebærer mindre areal for boligbygging og næringsutvikling, enn hva planforslaget legger opp til.

INFRASTRUKTUR

Kommuneplanens målsettinger i forhold til boligutbygging, næringsutvikling, effektiv arealbruk og gode miljøløsninger kan kun oppnås hvis de planlagte infrastrukturløsningene blir gjennomført til riktig tid.

Næringsforeningen vil særlig understreke betydningen av at prosjekter som bybanen/bussvei og Gandsfjord bro (med kollektivfelt) blir realisert. Dette er avgjørende forutsetninger for den videre utviklingen i Sandnes. Vi vil i denne sammenheng understreke at et godt utbygd kollektivtilbud også vil bidra til bedre fremkommelighet for næringstrafikken.

Behovene er store og tiden knapp i forhold til gjennomføring av nødvendige samferdselsprosjekter i området.. Bilkøer i og rundt Sandnes sentrum er et stort og økende problem for næringslivet. Behovet for avlastning blant annet via Gandsfjord bro til Forus, utvidelse av Rv 13 til fire felt og videreføring av E 39 i fire felt på strekningen Sandved-Horve-Ålgård blir stadig mer påtrengende, og dette er prosjekter som bør forseres.

Hovedansvaret for gjennomføringen av disse viktige prosjektene ligger hos fylkeskommunen og hos staten. Vi vil samtidig oppfordre Sandnes kommune til et aktivt og konstruktivt samarbeid med både staten og fylkeskommunen i arbeidet med å få gjennomført de infrastrukturtiltakene som er nødvendige for å nå målene som er trukket opp i planutkastet. Et slikt samarbeid må også innebære at Sandnes bidrar til lokal medfinansiering i arbeidet med å realisere nødvendige samferdselsprosjekter i kommunen/regionen.

Næringsforeningen ser fram til et fortsatt godt samarbeid med Sandnes kommune om disse sakene!

Stavanger, 15.03.11

Vennlig hilsen

Jostein Soland
Adm. direktør
Næringsforeningen i
Stavanger-regionen

Dag Halvorsen
Leder ress.gruppen
Sandnes og Jæren (sign)

A STAR ALLIANCE MEMBER

Fly til London Heathrow i ekte britisk stil.

British Midland International ønsker deg velkommen ombord på sine helt nye forbindelser fra Bergen og Stavanger til London Heathrow. Det er gratis mat og drikke ombord - inkludert en kopp engelsk te, hvis du har lyst på. Kontakt reisebyrået ditt eller bestill direkte på flybmi.com

**British Midland
International**

Ressursgruppen for Den grønne landsbyen:

- Vi vil ta vare på det lokale

Randaberg, den grønne landsbyen, har sin egen ressursgruppe i Næringsforeningen.

– Vi jobber for å ta vare på det lokale særpreget i Randaberg, og sikre fortsatt utvikling i en kommune tett på Stavanger, forteller nyvalgt leder, Bent Bergesen.

Tekst: Egil Hollund

Foto: Eirik Anda/BITMAP

Kjetil Bang-Olsen (f.v.), Brit Jane Tolås, Helge Todnem, Anne Berit Berge Ims, Jan Harestad, Mette Hagen, Bent Bergesen og Ketil Helgevold.

Bergesen har vært medlem i ressursgruppen i en årrekke. Ressursgruppen for Den grønne landsbyen ble startet opp våren 2002, som en direkte konsekvens av at Randaberg Næringsforening ble en del av Næringsforeningen i Stavanger-regionen.

– For oss handler det om å jobbe for medlemmene våre og ivareta næringslivet i Randaberg på en best mulig måte, det vil si å tilrettelegge for handel, industri, landbruk og service, sier Bergesen.

Ressursgruppen er derfor engasjert i samferdsel, infrastruktur og arealutnyttelse.

– Ikke minst er vi opptatt av Rogfast og de mulighetene det vil gi kommunen, påpeker Bergesen.

VIRKELIG GRØNN

Og om noen skulle være i tvil, Randaberg er virkelig grønn. Få, om noen, kommuner i landet kan vise til en like stor andel dyrket mark.

– Vi har en fantastisk jord å ta vare på. Produsentene av salat, persille og grønnsaker i Randaberg er markedsledere, sier Bergesen.

Men en såpass stor andel fulldyrket jord, byr også på utfordringer. Det er ikke store tilgjengelige arealer for industriutvikling.

– Vi må være dyktige til å forvalte de arealene vi har. Randaberg har en spennende industri som er bredt sammensatt, og fortsatt utvikling er utfordrende i forhold til de geografiske begrensninger vi har, forteller Bergesen.

En av de viktigste sakene for ressursgruppen framover, handler nettopp om hvordan kommunen skal tilrettelegge for videre utvikling av sentrumsområdet, som er mer eller mindre fullt utbygd.

ÅRETS BEDRIFT

For Randaberg betyr det å være en grønn landsby å ha fokus på trivsel, kvalitet og service. Hele befolkningen skal med på mange plan, enten det dreier seg om landbruk, næringslivet generelt eller frivillige organisasjoner.

– Som en liten kommune i en stor region med Stavanger som nærmeste nabo, er det også viktig at vi engasjerer oss på tvers av kommunegrensene, og ikke murer oss inn i små blokker, understreker Bergesen.

Det var også den tankegangen som rådet da den lokale næringsforeningen ble en del av fellesskapet i Næringsforeningen i Stavanger-regionen.

Ressursgruppen for Den grønne lands-

byen sitter også i juryen for Årets bedrift i Randaberg. I år gikk den prisen til salatprodusenten Einar Hanasand.

RESSURSGRUPPEN FOR DEN GRØNNE LANDSBYEN

Formål:

Ressursgruppen arbeider for optimal verdiskaping i Randaberg og hvordan sette Randaberg på kartet.

Medlemmer:

Bent Bergesen, MX Sport Randaberg (leder)
Kjetil Bang-Olsen, GMC Holding & Management
Brit Jane Tolås, SpareBank 1 SR-Bank
Helge Todnem, Frøvold Gård
Anne Berit Berge Ims, Randaberg kommune
Jan Harestad, Qualisoft
Mette Hagen, Mette Hagen AS
Ketil Helgevold, SpareBank 1 SR-Bank
Tove Lauvåsvåg, Chili Kjøkkenutstyr AS
Bjørn Kahrs, Subsea 7
Kjell Ingar Bø, Bondelaget
Pål Grahl-Jacobsen, Randaberg Handelsforening

Ressursgruppen for mat:

Samling av matfylket Rogaland

Næringsforeningens ressursgruppe for mat startet opp 1. mars. Gruppen representerer en bred sammensetning av det matfaglige miljøet i hele regionen – fra Ryfylke til Dalane.

Tekst: Trude Refvem Hembre

Foto: Eirik Anda/BITMAP

Mat er en stor og viktig næring i Stavanger-regionen og sammen med energi det viktigste satsingsområde i de strategiske planene.

– Hvordan er fremtiden for næringen her i Rogaland, og hva blir de største utfordringene?

– Næringslivet i regionen har i lengre tid gjort det godt, har vokst og skapt verdier. Bransjen har gått fra å betjene lokale kunder og næringsliv, til en internasjonal bransje i seg selv. Vi trenger en næring bestående av selskaper med god inntjening og attraktive og trygge arbeidsplasser. Samtidig er det viktig å tiltrekke seg de gode talentene innen mat, sier Næringsforeningens direktør Jostein Soland.

Kåre Wiig (f.v.), Sigve Skretting, Trude R. Hembre, Anbjørn Øglænd, Ellen Math Henrichsen, Børge Næss, Wenche Helene Erga, Magnus Skretting og Jostein Soland. Her hos Prima Jæren i Kviamarka.

MÅLTIDSFOKUS VIKTIG

Ressursgruppens leder, Magnus Skretting, er opptatt av å ha fokus på måltidet.

– Jeg brenner for matproduksjon. Hele næringen må forstå at noen skal ete det vi driver med, sier han entusiastisk.

Han er stolt over å ha fått samlet en bred og spennende gruppe mennesker i arbeidet med å øke måltidsforståelsen. Ressursgruppen vil også bli trukket inn i arbeidet med Det norske måltid, et prosjekt som skal bidra til økt kvalitet og innovasjon innen norsk matproduksjon – samt økt bruk av og stolthet over norske råvarer og norske matprodukter.

RESSURSGRUPPEN FOR MAT

Formål:

Ressursgruppen skal være en viktig nettverksarena for diskusjon av felles utfordringer for bransjen.

Medlemmer i ressursgruppen:

Magnus Skretting, Sterling White Halibut (leder)

Anbjørn Øglænd, Prima Jæren

Børge Næss, Ryfylkebonde

Egil Magne Haugstad, Egersund Fisk

Ellen Math Henrichsen, Måltidets Hus

Jan Terje Vignes, Lauvsnes Gartneri

Kåre Wiig, Wiig Gartneri/ Miljøgartneriet

Marianne Aareskjold, Stangeland Mølle

Runar Blakstad, Sir Fish

Sigve Skretting, Ipax/Suldalskinka

Terje Wester, Fatland Jæren

Wenche Helene Erga, Jærbonde

Jostein Soland/Trude R. Hembre,

Næringsforeningen

Gratulerer Stavanger!

Nå starter Skyways direkte flyvninger til Stockholm.
2 avganger per dag mandag - fredag

Tidtabell

Utreise kl 1045 og 1535

Retur kl 0850 og 1340

SKYWAYS
Vi kommer nærmere.

Næringsforeningen deltar i VM

Næringsforeningen skal i år delta i World Chambers Competition (WCC) med prosjektet Det norske måltid. Vi skal konkurrere mot 72 bidrag fra 41 ulike nasjoner i kampen om å få vårt prosjekt kronet som det beste utviklingsprosjektet i handelskammerregi.

Tekst: Egil Hollund

Foto: Philip Tornes/BITMAP

Næringsforeningen i Stavanger-regionens prosjekt er det eneste bidraget fra Norge i det som kan beskrives som VM for handelskamre.

Det norske måltid, eller «Taste of Norway»- som arrangementet er kalt på engelsk, skal delta i klassen for beste ukonvensjonelle prosjekt. I denne klassen er det totalt 22 bidrag. Det norske måltid skal konkurrere mot bidrag fra både nasjonale og regionale handelskamre, blant disse Cambridge, Caymanøyene, Nice, Saudi Arabia, Danmark, Sri Lanka, Istanbul, Ungarn, Korea, Mauritius, Nürnberg, Portugal og Torino.

Den internasjonale juryen skal nå vurdere prosjektene og plukke ut finalistene. Finalistene skal presentere sine pro-

Næringsforeningen i Stavanger-regionen har siden 2008 stått bak Det norske måltid – jakten på smaken av Norge.

sjekter under verdenskongressen til det internasjonale handelskammerforbundet i Mexico City i juni. Næringsforeningen i Stavanger-regionen skal også delta på selve verdenskongressen.

Det norske måltid er som kjent den nasjonale konkurransen der mat- og råvareprodusenter over hele landet konkurrerer om å vinne prisen for beste råvare fra land, beste råvare fra sjø og årets produkt. Konkurransen og prisutdelingen ble gjennomført første gang i 2008. Det gjennomføres fylkesvise konkurranser over hele landet – og finalen og finalemiddagen har vært arrangert hvert år i Stavanger i slutten av november.

I 2011 planlegges Det norske måltid som et TV-sendt matshow fra Stavanger, i samarbeid med Tellus Works.

Enkle grep som forbedrer entreprisekontrakter

UNNGÅ TVISTER

Jeg har bistått byggherrer, entreprenører, ingeniører, arkitekter mv i flere tvistesaker. Mange av disse ressurskrevende tvistene kunne vært unngått om partene hadde gjort noen enkle grep ved utarbeidelse av kontrakten. Disse grepene er tema i det følgende.

VELG EN STANDARD ENTREPRISE-KONTRAKT

Partene bør skriftlig avtale hvilken norsk standard (NS) som skal gjelde, feks NS 8405:2008 (Norsk bygge og anleggs-kontrakt). Dermed er partene sikret et balansert sett av kontraktsbestemmelser. Er man usikker på hvilken NS som skal benyttes anbefales å lese pkt 1 i de(n) aktuelle NS. Uten en NS gjelder den ulovfestede kontraktsretten, som kan være lite forutsigbar.

BENYTT BYGGBLANKETTENE

Hver NS har tilhørende byggblanketter, som anbefales brukt. Feks har NS 8405 tre blanketter, hhv formular for kontrakt, entreprenørens sikkerhetsstillelse og byggherrens sikkerhetsstillelse. Benyttes formularene, vil de mest sentrale forhold bli avtaleregulert. NS og byggblankettene kan lastes ned fra nettbutikken "www.standard.no".

BENYTT ET KLART OG ENKELT SPRÅK

Unngå et komplisert språk. Grensesnitt mellom ulike fag og mellom prosjektering og utførelse, bør ha en klar og enkel ordlyd. Utkast til kontrakter kan kvalitetssikres av en kollega eller en advokat.

En god beskrivelse av kontraktarbeidet gjør det forøvrig lettere å ta stilling til kommende endringsordre.

LIST OPP KONTRAKTS-DOKUMENTENE

Den aktuelle NS gir god veiledning om omfang av og ikke minst rekkefølgen til kontraktsdokumentene, se feks NS 8405 pkt 3.1. Rekkefølgen løser motstrid mellom dokumentene.

UTARBEID TIDSFRISTER FOR BEGGE PARTER

Det er som regel avtalt tidsfrister for entreprenørens arbeid, feks igangsettelse og sluttfrist. Imidlertid bør også byggherrens (oppdragsgivers) leveranser, feks tegninger og beskrivelser, fristreguleres. Det vil redusere tvister om forsinkelse.

AVKLAR FREMDRIFTSPLANENS STATUS

Avtal om fremdriftsplanen er bindende eller veiledende, som vil sikre en bedre fremdrift.

NAVNGI PARTENES REPRESENTANTER

Partenes representanter anbefales navngitt. Dermed er klart hvem som skal håndtere spørsmål om fremdrift og endringsordre.

OPPGI VILKÅRENE MV FOR OPSJONER

Angi både vilkår for og virkninger av opsjoner, som erfaringsmessig er ufullstendig regulert.

AVKLAR HVEM SOM HAR RISIKOEN FOR FEIL I FORELIGGENDE MATERIALE

Ved inngåelse av en kontrakt foreligger tidvis beregninger/beskrivelser fra feks en arkitekt. Avtal hvem som har risikoen for feil i disse dokumentene, som vil avklare i hvilken grad dokumentene kan legges uprøvd til grunn.

GI TYDELIGE PRISOPPLYSNINGER

Begreper som prisoverslag, budsjettpris, prisantydning osv bør ikke brukes med mindre det er regulert om slike prisopplysninger forplikter. I mange tilfeller burde istedet begrepet "uforpliktende prisantydning" vært brukt.

FORETA KUN NØDVENDIGE ENDRINGER

I flere NS uttales at det er forutsatt at standarden anvendes uten endringer eller avvik, bortsett fra dem som er nødvendige på grunn av spesielle forhold ved det enkelte prosjekt. Erfaringsmessig gjøres en rekke unødvendige endringer, som har uheldige virkninger i avtaleforholdet.

Kurt A. Elvevoll

Partner/advokat
ProJure Advokatfirma
DA
20. februar 2011

Totalleverandør innen digitaltrykk!
Vi sørger for design, produksjon
og distribusjon – alt på et sted!

www.kgfosshagen.no

kort & godt

F O S S H A G E N

Talkshow Dalane

Tekst og foto: Johan Aakre

Ta Gunnar Kvasshheim, den nye rådmannen i Eigersund, visesangeren Tønes, tekstforfatteren Ingvar Hovland og miks dem med en presentasjon av ny kaipro-menade i Egersund, Frode "I Was A King" Strømstad og siste nytt om Westcontrols oppkjøp av elektronikkbedriften Robertson, ispedd minglepause med fingermat – ja da har du oppskriften på en vellykket kveld i Næringsforeningens sørligste bastion.

Ressursgruppen i Dalane har bestemt seg for å eksperimentere fram en møteform som balanserer mellom nyttige

nyheter og underholdende overganger en sen kveld hver siste onsdag i måneden. Opplegget traff planken allerede første kveld med over 70 personer i nattklubbblignende Grand Scene, som vanligvis blir brukt til revyer og stand-up komikk. Valget av uformelt møtested gjorde at folk slappet av og skapte en uformell arena for personer og saker i lokalsamfunnet.

- Nå er utfordringen å følge opp med nye tema fra hele regionen, hele tiden ferske saker som fortjener å komme på dagsorden. Ellers viste formatet at dette er en glimrende måte å presentere nye personer på. Redaktør Gunnar Kvasshheim intervju av Ketil Helgevold var en fin måte å bli kjent med Eigersund kommunes nye rådmann, sikkert nyttig for alle parter, sier ressursgruppeleder Kolbjørn Rogstad.

Redaktør Gunnar Kvasshheim intervjuet Ketil Helgevold, Eigersunds nye rådmann.

- Vi har allerede sikret oss tekstforfatteren Ingvar Hovland som morsom og aktuell gjennomgangsfigur til de andre møtene. Han er et funn. Ikke rart at så vel Vamp, Rita Eriksen, Lars Martin Myhre og Rita Eriksen bruker ham, sier Rogstad.

- Så varierer vi med inviterte musikere og mest mulig aktuelle tema. Så vel Kina som nye oppfinnelser står klar, lover han.

- Jeg forstod at talkshow-formen var en fulltreffer da en bedriftsleder begeistret utbrøt: Neste gang tar jeg med meg kona!

Skitur med INN:

Lærte å ha det gøy i snøen!

Alle ferske innbyggere i Norge må lære mye om norsk kultur, skatt, helsesystem og huskjøp. Og som kjent – alle nordmenn må også kunne gå på ski.

Derfor arrangerte INN skitur til Sirdal i begynnelsen av mars. 20 personer, mange fra India – men også noen fra Venezuela, Tyskland, Aserbajdsjan, Colombia og Portugal tok skibussen fra Stavanger sentrum til Ålsheia som for anledningen badet i strålende sol.

Inger Tone Ødegård fra Næringsforeningen lærte fra seg grunnleggende teknikk.

– Det viktigste i begynnelsen er man ikke må være redd for å falle. Og så må dere alle lære hvordan man reiser seg igjen etter et fall, påpekte Ødegård.

Etter to timers hard trening, var gruppen sulten. Tradisjonen tro, ble det laget benk av snø.

– Vi laget bål for å grille pølser med løk og lomper. Mange var overrasket over at det faktisk var mulig å tenne opp ild i snøen, forteller Ødegård.

En av de deltakerne, Deepak Chandaskeran fra India, var godt fornøyd med møtet med snøen.

– Vi hadde en kjempekoselig dag sammen. Jeg føler jeg lærte det grunnleggende, slik at jeg nå kan gå på flat mark og opp og ned små bakker. Det er ikke til å stikke under en stol at det ble en del knall og fall, men også god innsikt i norsk kultur og skihistorie. Jeg må rette en stor takk til INN-prosjektet som ga

En gjeng fra INN besøkte Sirdal i begynnelsen av mars. For flere var det første gang de sto på ski.

oss en skikkelig norsk opplevelse, sier Chandaskeran.

INN arrangerer også to turer til Røldal i året med plass til nesten 30 deltakerne hver gang.

– Vintersport er en viktig del av norsk kultur. Stavanger har gode skimuligheter i regionen og derfor prioriterer INN å gi så mange som mulig en introduksjon. Husk at mange internasjonale innflyttere ikke engang har sett snø før, sier INN rådgiver Rachel Ketelaars i Næringsforeningen.

Nils Moldøen,
dagleg leiar i Ryfylke IKS

Paradoks i Ryfylke

Mange har fått med seg at dei seks ryfylkekommunane leikar med tanken om å slå seg saman til ein. Ein slik gigantkommune ville verta den 5. største kommunen i Rogaland, og den største i areal i Sør-Noreg. Å bestemma seg for noko slikt ville blitt lagt merke til langt utover Rogalands grenser – fordi det er eit stort steg å ta. Og det veit folk.

Slik eg ser det er det ønske om å kunna vera liten som er drivkrafta for å verta stor. Ønskje om å arbeida og leva i mindre bygdesamfunn, er verdt prisen for at avstanden til kommunehuset vert lenger. For å kunna oppretthalda bygdefunksjonane trengs målretta innsats for moderne løysingar og moderne arbeidsplassar. Med tidsmessige kommunikasjonar, vil me skumma dei urbane tilboda i storbyen, medan kvardagslivet skjer i bygdesamfunn der tryggleiken er gratis. Tilsynelatande står paradoksa i kø.

Ryfylke endrar seg. Med dagens kommunegrenser skjer det ei merkbar sentralisering. Sjølv om busetting av flyktningar sikra folketalsauke i indre Ryfylke i 2010, peikar prognosane på folkeauke i Strand, Forsand og Finnøy, medan resten av Ryfylke vil oppleve stagnasjon og tilbakegang. Også befolkninga i Ryfylke vert stadig eldre og saman med flyttemønsteret set det framtidens arbeidskraft under press. Det er vanskeleg å rekruttera og halda på kvalifisert arbeidskraft, og ungdommen som flyttar for å utdanna seg i byane, kan vera svært vanskeleg å få

lokka heim att. Naturen og tryggleiken kjenner dei til, men arbeidsplassane der deira kompetanse skal koma til nytte er kanskje ikkje skapt enno.

Det vert stadig større forskjell på den formelle kompetansen mellom sentrum og periferi. I Stavanger ligg prosentdelen av vaksne med høgare utdanning på rundt 35 prosent, medan han i Ryfylke er 18 prosent. Landssnittet er 25 prosent. Når morgondagens arbeidsplassar skal knytast opp mot spisskompetanse og moderne teknologi, er det avgjerande for Ryfylke at me maktar både å utdanna og rekruttera denne arbeidskrafta. Då er det ikkje Ryfylkebyen som lokkar, men kanskje den moderne bygda som kan tilby verkelege alternativet til det urbane livet. Men når butikken legg ned på Nesflaten, vert liksom eine grunnpilaren i bygda borte – sjølv om bygdefolket mykje har seg sjølv å takka.

På den andre sida skjer det kvar dag ei formidabel verdiskaping i Ryfylke. Kraftproduksjon, havbruk, og industri er med og gjer Ryfylke til den nest mest lønsame regionen i landet i 2010.

Rogaland fylkeskommune sender i desse dagar ut "Regionalplan for næringsutvikling" på høyring. Om prosessen har gått noko hals over hovud, er det eit ambisiøst dokument som vil mykje for eit fylke der finanskrisa var over på ein føremiddag, og har bak seg ein vekstperiode som toler samanlikning med provinsar i Kina.

Sjølv om petroleum kjem til å dominera Rogaland også dette hundreåret, er det dei som snakkar om at høgdepunktet er passert og at ein innstiller seg på ei noko anna tid.

Ryfylke ønskjer nok at Rogaland, og særleg Stavanger, skal vera eit inkluderande næringsmiljø. Som gjerne har ambisjonar i den globaliserte økonomien, og vil arbeida hardt for å tryggja inntekneposisjonar. Men me ser nok gjerne at det vert demonstrert ein visjon for balansert vekst for fylket, ein balanse som sikrar at heile Rogaland – også Dalane, indre Haugalandet og Ryfylke, er med på laget. Det er ikkje til å stikka under ein stol at det hendar me spør oss sjølve om kor tid Stavanger er ein alliert og kor tid dei er ein trussel. Eg ønskjer at Stavanger skal vera "ein bror i 5. klasse", som me kan rekna med som vår fremste forsvarar om nokon skulle trua oss, som me gjerne kan krangla med og opponera mot, men som me veit er der for oss både i kvardagen og når det røyner på. Det krev vilje frå "Stavanger" og Ryfylke til å snakka saman, ta kvarandre med på laget, og setja ambisiøse mål saman.

Men kanskje er dette berre fromme ønskje. Kanskje er det utopi at me skal makta å gjera meir i lag enn me maktar åleine kvar for oss. Eller me kan finna trøyst i dr. Stockmanns ord "Den sterkeste mann i verden, det er han som står mest alene".

EBT

Endresen Brygfjeld Torall
ADVOKATFIRMA

Vår erfaring – din fordel!

Verkgata 1 A 4013 Stavanger
Postboks 155 Sentrum 4001 Stavanger
Telefon +47 52 69 50 60 • post@ebtas.no

www.advokatene.no

FLEKSIBILITET MED AIRFRAME UTSTILLINGSSYSTEM

Fleksibelt rammesystem:

- Monteres uten verktøy
- Spennende byggemuligheter

Dekorpanel med print og magnetfeste:

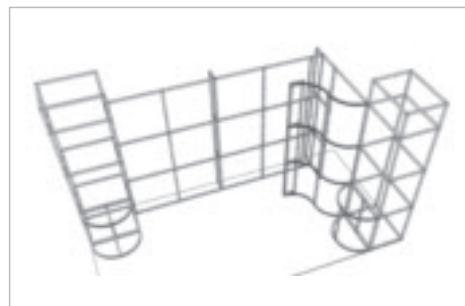
- Sandwichplater med aluoverflate
- Akrylplater for bakkbelysning

Muligheter:

- Høy gjenbruksverdi
- Messevegger
- Disker, bord, hyller
- Innbygging av flatskjerm

Tilbehør:

- Belysning
- Messegulv
- Flightcase

*"Messe, utstilling eller bare tomme kontorvegger?
Vi har løsninger for det meste og printer på de aller fleste materialer. Vi har egne designere og leverer høy kvalitet til inn- og utland. Ring oss for en uforpliktende samtale."*

Egil Hagir | Prosjektleder | 909 14 759

BITMAP*

Kvitsøygata 15, 4014 Stavanger
Tlf. 51 84 92 30, post@bitmap.no
www.bitmap.no

Pål Jacob Jacobsen

Stavanger-regionens Europakontor
pal@onemarket.be
www.stavangerregion.eu

Mindre sløsing med råmaterialer i EU

Mindre sløsing har aldri vært en sentral politikk i den rikere delen av verden, som alltid har klart å skaffe seg det de behøver til en rimelig penge.

I den nye strategien til EU, Europa2020, kommer nå ressurseffektivisering i første rekke. Det er fire årsaker til dette:

- Befolkningsøkningen. Ni til elleve milliarder mennesker skal i 2050 dele på begrensede ressurser.
- Klimautfordringer og den store avhengigheten av energi fra diktaturer og skjøre demokratier har styrt EU mot økt satsing på energieffektivisering.
- Veldig høye matpriser og kamp om mat fra den tredje verden stiller nye krav på effektivisering i matproduksjonen.
- Først og fremst så er det diskusjonene rundt "Rare Earth" som har satt fart på EU.

"Rare Earth" er 17 sjeldne metaller som næringslivet til en økende grad behøver. Metallene brukes blant annet til produksjon av solpaneler, vindmøller, hybridbiler, våpen og mobiltelefoner – høyteknologiske og strategisk viktige produkter som vi helst ikke vil slippe fra oss.

Selv om metallene egentlig finnes spredd rundt i hele verden så kontrollerer Kina i dag 97 prosent av produksjonen. Kineserne er gode strateger og har tidlig forstått viktigheten av å kontrollere strategiske råvarer. De prioriterer derfor forsyning til egen produksjon og har innført eksportbegrensninger og/eller høy toll på eksport av metallene.

Konkurranseevnen vår svekkes og produksjon styres mot Kina og gir Vesten store geopolitiske og geoøkonomiske utfordringer.

"Rare Earth" har fortsatt ikke stengt noen fabrikk i Vesten. Men det har fått

fart på politikere både i Brussel og Washington som gjennom dette problemet har forstått at man med handelspolitikk og penger ikke alltid kan få tak i alle råstoffer – vi må også sløse mindre .

Fokus i EUs ressurspolitikk er derfor å utvikle mer effektiv produksjon, både av sluttprodukter og i gruveproduksjon, og skape mindre avfall og mer resirkulering av strategiske metaller. Vi må selvfølgelig også forske etter alternative råstoffer som vi ikke må dra til Kina for å kjøpe.

Med våre enkle hytter var vi sannsynligvis verdensmestere på effektivt resursbruk. Nå har hyttene blitt store med oppvarmet gulv – men ideer og løsninger til bedre matproduksjon, smartere gruve-drift og nye metoder for resirkulering bør vi likevel kunne bidra med når EU øker forskningen på disse områdene.

Konferansehotellet på Rennesøy

2 konferanserom - ett for 25 og ett for 50 personer (70 m/kinooppsett)
Flotte grupperom ute på de store leilighetene.
26 doble rom i leiligheter og hotellrom.
Restaurant for 100 gjester.
Kun 30 min. med bil fra Stavanger.
tlf. 90 87 67 07

FJORDBRIS HOTELL
ØSTHUSVIK

Se mer på - www.fjordbris.no

Networking

Et produkt fra Lufthansa.

**Med over 200 destinasjoner verden over
er du alltid der dine forretninger gjøres.**

Vi flyr deg dit jobben din fører deg, uansett hvor det er.
Smidige forbindelser og høy punktlighet gjør at nettverket
ditt kan fungere like godt som vårt. For mer informasjon
kontakt ditt reisebyrå eller besøk lufthansa.com

There's no better way to fly.

Lufthansa

Siri Skaar Stornes,
styreleder i
Næringsforeningen.

Maritim næring seiler fortsatt fram i Rogaland

Det har i den senere tid vært slått opp i lokale medier at Rogaland har blitt landets største maritime region målt etter verdiskaping. Dette høres ut som gode nyheter, men hva ligger egentlig bak tallene, hva betyr det for oss og hvordan kan vi best nyttiggjøre oss denne posisjonen?

Rogaland har skjøvet Oslo-regionen ned på en andreplass i maritim verdiskaping. På tredjeplass ligger en utvidet Bergensregion (Hordaland med Sogn og Fjordane), deretter følger Møre og Romsdal og Agder. En av årsakene til at Rogaland topper pallen, er at det har vært en sterk vekst innen offshorerelatert maritim virksomhet de siste årene. Nå er ikke bildet entydig positivt, ettersom en annen årsak til denne endringen i plassering er at en del av den mer tradisjonelle redervirksomheten med base i Oslo har flyttet ut. Men uansett ser vi at Vestlandet i stadig sterkere grad er det virkelige knutepunktet for den maritime næringen.

Næringsminister Giske har ved flere anledninger poengtert at Rogaland er et godt eksempel på regjeringens satsing – vi får til det regjeringen har lagt inn i sin maritime strategi. Med det gode utgangspunktet vi nå har, er det viktig at det maritime clusteret både innen fylket og på Vestlandet ser sammenhenger og

potensiale for godt samarbeid framover.

Kompetanse- og erfaringsmessig er Rogaland forenklet sagt delt i to: I sørfylket har vi et tungt offshoremiljø, i nordfylket er vi tunge på operativ maritim kompetanse. Stavanger-regionen er gode på og under havbunnen, og både næringslivsaktørene og akademien har en sterk teknologisk kompetanse innen offshore. Universitetet i Stavanger (UiS) har også sin fremste styrke innen petroleumsrelaterte fag, mer enn de rent maritime. I nordfylket (og videre nordover langs kysten) har de bokstavelig talt generasjoners erfaring innen den noe mer tradisjonelle operative maritime kompetansen. Høgskolen Stord Haugesund (HSH) har også sitt fokus på de maritime fagene.

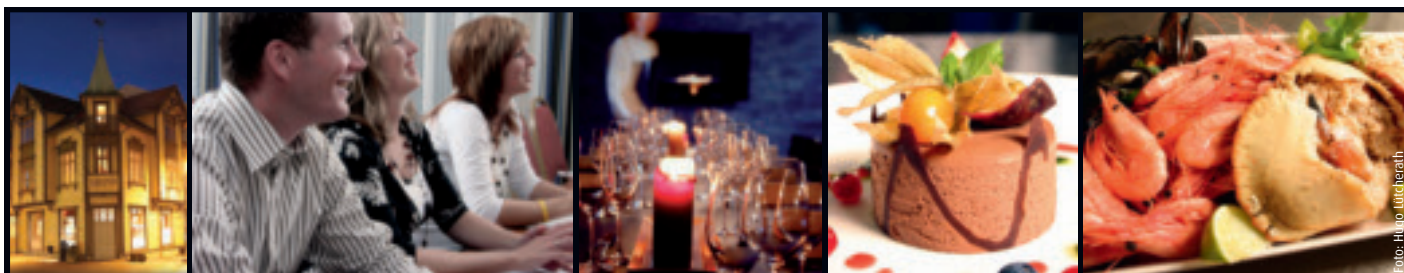
Det er en stor styrke for fylket vårt og for Vestlandet at vi dekker hele den maritime verdikjeden: våre bedrifter kan levere så godt som alle tenkelige varer og tjenester, og utdanningstilbudet dekker de viktigste leddene i en god maritim utdannelse. Det er derfor viktig at vi tar godt vare på all denne kompetansen, og at vi sørger for å holde fast på godt samarbeid og etablere nye samhandlingsarenaer der disse ikke allerede finnes.

Regionen trenger for eksempel et enda bedre samarbeid mellom UiS og HSH. De har ulike styrker og bør ha alle

forutsetninger for å samarbeide om å gjøre hverandre enda bedre. Vi trenger samarbeid innen næringen blant annet for å sørge for best mulige rammevilkår for den maritime aktiviteten. Vi trenger et godt samarbeid med de øvrige Vestlandsfylkene for å befeste og styrke vår posisjon som landsledende og på mange områder i verdenstoppen på maritim teknologi og kompetanse.

Et viktig grunnlag for godt samarbeid er god kommunikasjon – i alle ordets betydninger. Boknafjorden skal visstnok ha blitt dypere og dypere, og det blir stadig viktigere å få på plass gode transportforbindelser slik at det blir enklere å binde sammen nord og sør. Rogfast vil trolig sette fart på samarbeidet over fjorden, og sammen med høyhastighetstog kan det bidra til et styrket samarbeid ikke bare i Rogaland, men også på Vestlandet.

Det har vært sagt at det var de lange maritime tradisjoner i kongeriket som dannet grunnlaget for vår suksess innen offshorevirksomhet. Stavanger-regionen har i mange hundre år livnært seg av havet på ulike vis, og omstillingsevnen har vist seg å være formidabel. Nå er det viktig at vi bruker all denne samlede kompetansen og erfaringen til å sikre oss en fortsatt plass på pallen også når nye næringer i havet ser dagens lys.

Kurs og konferanse
- en unik *opplevelse*
i Egersund

Planlegg ditt neste kurs eller konferanse til sjøfartsbyen Egersund. Grand hotell tilbyr overnatting, kurslokale, mat basert på lokale råvarer og opplevelser med fokus på byens tradisjoner. Hotellet med det lille ekstra som gir fornøyde gjester.

Vi tilbyr aktiviteter som ølsmaking, lek med leire og skattejakt i Egersunds gater. Avslutt kvelden med spennende 3- til 7-retters middag og nøye utvalgte viner i vår stemningsfulle vinkjeller.

Telefon: 51 49 60 60, booking@grand-egersund.no, www.grand-egersund.no

Terje Østvoll
Ny business development manager i Capgemini Norge

Terje Østvoll er ansatt som business development manager i Capgemini Norge AS. Han skal jobbe med salg og forretningsutvikling mot kunder innen olje og finans bransjen med hovedfokus på kunder

i Stavanger-regionen. Terje har over 15 års erfaring med leveranse og salg av IT tjenester med primærfokus på oljeservice og operatørbransjen. De siste seks årene har han arbeidet som forretningsutvikler og avdelingsleder i Tieto AS. Capgemini hjelper sine kunder med å endre sine virksomheter og realisere sitt potensial ved gjennom management consulting, teknologi- og outsourcing tjenester.

Nina Stenseth
Ny researcher i Randstad Stavanger

Nina Stenseth (29) er ansatt som researcher i Randstad Stavanger. Stenseth har en bachelor innen HR og markedsføring. Hun har tidligere jobbet som personalkonsulent for Kelly Services Bergen

og kommer senest fra en jobb som administrasjonskoordinator i Petoro AS. For Randstad skal hun rekruttere mot HR og administrative stillinger.

Øivind Lindøe
Ny leder for familieportaler i Sandviks

Øivind Lindøe (34) starter som leder for Sandviks familieportaler i Norge, Sverige, Finland og Tyskland. Lindøe har bakgrunn fra blant annet nettbyrået Apt og Diesel. Babyverden.no er Norges største portal og forum for alle som

har barn, prøver å få barn eller er gravide. Sandviks er en internasjonal forlagsbedrift med hovedkontor i Stavanger. Selskapet omsetter for 300 millioner kroner årlig og har cirka 90 ansatte i Norden, tyskspråklige markeder og USA.

Vivi Vennesland
Ny senior rekrutteringsrådgiver i Randstad

Vivi Vennesland er ansatt som senior rekrutteringsrådgiver innen fagfeltet økonomi i Randstad. Vivi har nærmere 20 års erfaring fra næringslivet i Norge og Skottland, og kommer til Randstad fra stilling som bedriftsrådgiver i DnB

NOR. Vivi har tidligere vært ansatt i rekrutteringsselskapet KAS AS som avdelingsleder, rekrutteringsrådgiver og økonom utleid til oljebransjen. Hun har også erfaring fra rekruttering bank/finans i Edinburgh, Skottland, samt fra Vesta Forsikring. Vivi er utdannet siviløkonom fra Stirling University (1992) med spesialisering i markedsføring og human resource management.

Poliform

antoniolupi

Catellani & Smith

KOM INNOM OG SE VÅRE NYHETER

Kielland®

Madlaveien 50 T 51 64 64 80
www.kielland-home.no
Åpent 10-17 (15)

**KJØKKEN
BAD
GARDEROBE
MØBLER
BELYSNING**

INTERIØRDESIGN KJØKKENARKITEKTURLIVSSTIL INTERIØRDESIGN KJØKKENARKITEKTURLIVSSTIL

Heidi Pedersen
Ny rådgiver
i Mosaïque
Headhunting

Heidi Pedersen startet i november som rådgiver/ researcher hos Mosaïque Headhunting. Heidi jobber med stillinger innenfor olje og gass i Mosaïque. Heidi er utdannet innenfor markedsføring og kommunikasjon fra BI Stavanger. Heidi kommer fra oljebransjen der hun blant annet har jobbet med HR, rekruttering og prosjektkoordinering, og har tidligere jobbet med headhunting og executive search fra konsulentvirksomhet.

William Bjørk
Ny regnskapsfører i Advis
Stavanger

William Bjørk er ansatt som regnskapsfører i Advis Stavanger AS. Bjørk startet hos Advis 3. januar 2011. Han kommer fra stilling som regnskapsfører i Visma.

Morten Johnsen
Ny senior
rådgiver hos
Mosaïque
Headhunting

Etter nyttår startet Morten Johnsen i rollen som senior rådgiver hos Mosaïque Headhunting. Morten bidrar til at Mosaïque nå er det rekrutteringsselskapet i Stavanger med tyngst kompetanse på IT.

Morten har IT-utdannelse i fra Høgskolen i Bergen, 14 års erfaring fra IT-bransjen i Rogaland, blant annet som systemadministrator ved NITH, avdelingsleder for SMB-drift ved Delfi Data, og sist som konsultentsjef med 30 utleide IT-konsulenter, samt rekruttering av tyngre IT-stillinger.

STØRST OG BEST PÅ IT-REKRUTTERING

Mosaïque har siden oppstarten for snart 10 år siden alltid hatt et stort fokus på rekruttering og headhunting til IT-bransjen i Stavanger-regionen. Av de ti ansatte hos Mosaïque jobber fem av oss med oppdrag knyttet til IT. Alle fem har lang fartstid innen ulike selskap og områder, og totalt har vi nesten hundre års IT-erfaring. Ingen slår oss på rekruttering av IT-personell - dette kan vi.

Mosaïque gjør oppdrag for en rekke SMB kunder og har de fleste større IT-selskapene på kundelisten. Oppdragene varierer fra juniorpersonell til ledelse, selgere og markedsføringspersonell.

ROAR DYBING, INGER THERESE VEEN, NILS-HENRIK STOKKE,
JEANETTE TVEDT OG MORTEN JOHNSEN

MOSAÏQUE
Headhunting

Rosenkilden distribueres til private og offentlige virksomheter i Stavanger, Sandnes, Sola, Randaberg, Jæren og Ryfylke.

Priser 2011: (størrelser angitt med BxH)

Helside: (utfallende) 210x297 mm, 186x270

Halvside: 186x134 mm (ligg)

Kvartside: 186x65 mm (ligg)

Innstikk: pris etter avtale. Fem prosent rabatt for medlemmer.

Kr. 18.000.-

Kr. 10.600.-

Kr. 5.800.-

For mer informasjon kontakt:

Espen Yung Svendsen på telefon: 51 51 08 85
eller e-post: svendsen@stavanger-chamber.no.

Frist for innlevering av materiell for neste nummer er 14. mars
Annonsepriser og materiellfrister se: www.rosenkilden.no

Trykk: Kai Hansen Trykkeri AS

LOOKING FOR TROUBLE? GO SOMEWHERE ELSE.

30 års erfaring har lært oss at du foretrekker å konsentrere deg om arrangementet ditt og gjestene som kommer. Ikke prosjektoren, pausematen, den glutenfrie kaken, brannteppet, døvetolken, mesterkokken, fiolinisten eller de som hadde glemt å melde seg på, men som kom likevel. Det er derfor det er smart å velge Stavanger Forum. Fordi vi har full kontroll.

Stavanger Forum har fem flerbrukshaller med til sammen 15 000 m² utstillingsareal og møterom med kapasitet på inntil 1707 personer i samme sal. Stavanger Forum har status som Professional Congress Organiser (PCO).

Dagpakke fra kr 325*

*Inkl. lokalleie, internettilgang, prosjektor, AV-utstyr, lunsj samt kaffe, te og isvann hele dagen. Bestilling: 51 59 81 00.

Ingen arrangementer er like, men alle er like viktige.

stavanger forum

stavangerforum.no